

214. ๖๖
๑. ๖๖๖ ๖
๖. ๖

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาส
ทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล
สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

ปริญญานิพนธ์

ของ

นายจวรรณ วงษ์สกุล

๖๖ ๖๖. ๖๖๖

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

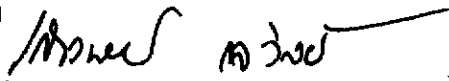
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มกราคม ๖๖๖

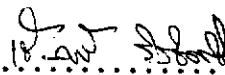
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

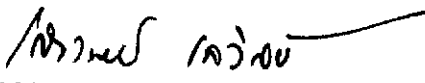
..... ประธาน

(รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

..... กรรมการ

(รศ.ไชยศรี วิวิธสิริ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

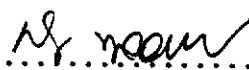
..... กรรมการ

(รศ.ไชยศรี วิวิธสิริ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 31 .. เดือน ...มกราคม.... พ.ศ. 2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์เชียรศรี วิวิธสิริ กรรมการที่ปรึกษาและรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ซึ่งได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าและให้คำแนะนำในการทำปริญญานิพนธ์เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานและผู้มีอุปการะคุณทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการดำเนินงานวิจัยเรื่องนี้มาโดยตลอด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดและของหน่วยทหาร ที่ช่วยเหลือในการทำวิจัยอย่างดียิ่ง

ขอบคุณพี่ น้อง เพื่อนและญาติทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ ห่วงใย และเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งมาโดยตลอด จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแด่นักศึกษาทหารกองประจำการและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาที่รอรับความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

เบญจวรรณ วงษ์สกุล

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
	ความเป็นมาของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหาร.....	9
	การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหารในประเทศไทย.....	16
	การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหารในต่างประเทศ.....	23
	นโยบายหลักของการพัฒนาทหารกองประจำการ.....	25
	ความเป็นมาของนโยบายและแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย	
	การขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	
	สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก.....	27
	หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 กรมการศึกษา	
	นอกโรงเรียน สำหรับทหารกองประจำการ.....	30
	ปัญหาในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของเหล่าทัพ.....	35
	กรอบแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษา.....	39
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
	สมมติฐานของการวิจัย.....	47
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	56

การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง.....	63
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาส	
ทางการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา	
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับ	
ทหารกองประจำการ กองทัพบก.....	66
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ	
ขยายโอกาสทางการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาส	
ทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับ	
ทหารกองประจำการ กองทัพบก.....	79
ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและ	
ข้อเสนอแนะการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา	
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับ	
ทหารกองประจำการ กองทัพบก.....	87
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	95
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	95
ความสำคัญของการวิจัย.....	95
สมมุติฐานของการวิจัย.....	95

ขอบเขตของการวิจัย.....	96
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	97
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
สรุปผลการวิจัย	98
การอภิปรายผล.....	101
ข้อเสนอแนะ.....	107
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก.....	114
ภาคผนวก ก. หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม.....	115
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามการวิจัย.....	123
ภาคผนวก ค. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	138
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	140

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โครงการจำแนก เป็นรายภาคและรายจังหวัด.....	51
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพส่วนตัว.....	63
3	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ขยายโอกาสทางการศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โครงการของหน่วยทหารและ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดใน 5 ด้าน	66
4	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ขยายโอกาสทางการศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โครงการของหน่วยทหาร และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านนโยบาย	67
5	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ขยายโอกาสทางการศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โครงการของหน่วยทหาร และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านบุคลากร.....	70
6	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ขยายโอกาสทางการศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โครงการของหน่วยทหาร และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านวิชาการ	72
7	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ขยายโอกาสทางการศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โครงการของหน่วยทหาร และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านงบประมาณ.....	74
8	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยาย โอกาสทางการศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โครงการของหน่วยทหารและ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านสื่อ อุปกรณ์	76
9	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาของ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นรายด้าน และโดยรวม.....	79

10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารกับ เจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ที่มีต่อการดำเนินงาน ขยายโอกาสทางการศึกษาใน 5 ด้าน โดยจำแนกตามกลุ่มอายุ.....	81
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารกับ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ที่มีต่อ การดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาใน 5 ด้าน โดยจำแนกตาม วุฒิการศึกษาสูงสุด	82
12	เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารกับ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่มีต่อ การดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาใน 5 ด้าน โดยจำแนกตาม ประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการ.....	84
13	เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารกับ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ที่มีต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาใน 5 ด้าน โดยจำแนกตาม ภาคภูมิศาสตร์ของที่ตั้งหน่วย	85
14	ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด.....	87
15	ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานโครงการขยายโอกาส ทางการศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด.....	91

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ถือว่าได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะถ้าพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ อีกทั้งสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองได้ดีแล้ว จะสามารถเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ที่ยังมีความล้าหลังและมีคุณภาพที่ไม่ได้มาตรฐานทัดเทียมกับประเทศที่เจริญแล้วทั้งหลายให้เจริญก้าวหน้าไปได้

การพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ให้ดีขึ้นก่อนเพราะชีวิตคนเรานั้นมีความจำเป็นขั้นพื้นฐานอยู่ 4 ประการ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ถ้ามองดูแล้วความจำเป็นขั้นพื้นฐาน 4 ประการนี้ น่าจะเพียงพอกับการดำรงชีวิตสภาพปัจจุบันนี้ แต่สิ่งที่ทำให้ไม่เพียงพอกับการดำรงชีวิตคือความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ซึ่งถ้าเทียบกับต่างประเทศคนไทยยังด้อยกว่ามาก

เย็นใจ เลหาวิช (2535:228) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตแปลมาจากคำภาษาอังกฤษคือ "Quality of Life" คำว่า คุณภาพชีวิตมาจากปัจจัยหลายอย่าง สามารถสรุปได้ว่าหมายถึง "สภาวะความเป็นอยู่ของบุคคลทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ" ซึ่งความหมายนี้วัดได้ยาก หากมาตรฐานได้ยากแต่ถ้าจะเปรียบเทียบชีวิตที่ด้อยคุณภาพกับชีวิตที่มีคุณภาพคือ "ชีวิตที่มีคุณภาพชีวิตระดับต่ำ" กับชีวิตที่มี "คุณภาพชีวิตระดับสูง" ประชากรที่มีคุณภาพชีวิตต่ำ คือ ยากจน สุขภาพอนามัยไม่ดี ความไม่รู้สมรรถภาพต่ำ ขาดความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ขาดความสงบสุข ทั้งหมดนี้จะเกิดกับประชากรที่มีคุณภาพระดับต่ำ เพราะปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นจะส่งผลต่อปัญหาอื่นตามมามากมาย เช่น ความไม่รู้จะเป็นต้นเหตุของความยากจน หรือสุขภาพอนามัยไม่ดี เป็นต้น สำหรับชีวิตที่มีคุณภาพสูงก็คือชีวิตที่ตรงกันข้ามกับทั้ง 7 ประการดังกล่าว

ภาณุรัตน์ รัตยาภาส (2535:245) กล่าวว่านอกจากปัจจัยพื้นฐานคุณภาพชีวิตอยู่ดีมีสุข 4 ประการ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัยแล้ว องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตในแต่ละบุคคลยังประกอบด้วย

- การได้รับการศึกษาและรู้จักแสวงหาความรู้
- สมรรถภาพในการทำงาน
- การมีอาชีพและหลักทรัพย์
- การมีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้แก่สังคม

สิ่งเหล่านี้ทั้งหมดจะเป็นสิ่งที่โน้มนำชีวิตของคนเราทุกคนไปสู่เป้าหมายเดียวกันคืออยู่ดีมีสุข
 ดังนั้น รัฐบาลหลายสมัยที่ผ่านมา ได้มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ใน
 อันที่จะเป็นกำลังของประเทศ จึงพยายามที่จะเร่งรัดในเรื่องการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเพิ่มกำลังคน
 ของประเทศให้มีคุณภาพเพียงพอและสอดคล้องกับความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของ
 ประเทศดังจะเห็นได้จากนโยบายทางสังคมของรัฐบาลสมัยต่าง ๆ ดังนี้ (กรมการศึกษา
 นอกโรงเรียน.2535:1)

รัฐบาลสมัย ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อ
 รัฐสภา เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2529 ว่า"... จะจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ดังนี้ ระดับ
 ก่อนประถมศึกษาจะขยายการศึกษาระดับอนุบาลในชนบท ระดับมัธยมศึกษา จะสนับสนุนให้นักเรียน
 ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาให้มากขึ้น..."

รัฐบาลสมัย ฯพณฯ พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ครั้งแรก ได้แถลง
 นโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 25 สิงหาคม 2531 ว่า"... เร่งรัดการส่งเสริมการอนุบาล
 ชนบท การขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาโดยจะจัดควบคู่ไปกับการขยายการศึกษา
 ภาคบังคับและการเตรียมพื้นฐานอาชีพให้กับนักเรียนทุกระดับเพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน..."

และในสมัยที่ 2 ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2534 ว่า
 "...รัฐมุ่งให้ความสำคัญต่อการเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานการขยายการศึกษา
 ภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตลอดจนปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาสาระ
 เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นควบคู่ไปกับการเพิ่มพูนความรู้ผ่านระบบสื่อสารมวลชนต่าง ๆ ..."

รัฐบาลสมัย ฯพณฯ นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติ
 แห่งชาติ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 4 เมษายน 2534 ว่า "... เร่งขยายโอกาสและบริการทางการศึกษา
 ทั้งในและนอกระบบให้กว้างขวางและทั่วถึงเพื่อยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถึงระดับมัธยมศึกษา
 ตอนต้นเป็นอย่างต่ำ รวมทั้งขยายการศึกษาปฐมวัยในชนบทเพิ่มขึ้น"

รัฐบาลสมัย ฯพณฯ นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2535 ว่า "... เร่งขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ให้ทั่วถึงโดยเร็วอย่างมีคุณภาพ ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ผู้บกพร่องทางร่างกาย จิตใจและผู้ด้อยโอกาสกลุ่มอื่น ๆ ..."

นอกจากนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (2535-2539) ได้มองเห็นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2535:192) จึงกำหนดแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมไว้ดังนี้

(3) สนับสนุนให้เด็กทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนมีโอกาสได้รับการศึกษาและสอเทียบความรู้ได้อย่างเหมาะสมตามวัยและระดับการศึกษา โดยพิจารณาจากกฎระเบียบเพื่อการส่งเสริมการศึกษาตามความเหมาะสมในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

(3.1) ให้ประชาชนได้มีการเรียนรู้และศึกษาด้วยตนเอง และนำความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ไปสอบเทียบระดับความรู้ได้

(3.2) เร่งขยายการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ให้กว้างขวาง และครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

จากนโยบายของรัฐบาลในสมัยต่าง ๆ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับปัจจุบันทำให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับกลุ่มผู้พลัดโอกาสต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มทหารกองประจำการ และคณะรัฐมนตรีได้อนโยบายให้ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) ที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน 3 เหล่าทัพ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2535 (1 ตุลาคม 2534) เป็นต้นไป ใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ และกรอบนโยบายที่จะให้ทหารกองประจำการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ และกองทัพได้กำหนดนโยบายไว้ชัดเจนว่า "การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของทหารกองประจำการในกองทัพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น ทหารกองประจำการทุกคนที่เรียนจบชั้นประถม

ปีที่ 6 มาแล้ว ควรศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในระหว่างเข้าประจำการในกองทัพบก โดยมิให้เกิดผลเสียหายต่อภารกิจหลักของกองทัพบก"

จากการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ ปี 2535 พบว่า การจัดการศึกษาดังกล่าวช่วยให้ทหารเหล่านั้นได้รับประโยชน์ยิ่งขึ้น แต่ภารกิจของทหารและการจัดการเรียนการสอนยังไม่เอื้อต่อกันเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการพบกลุ่มการสอนและการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2536: ข) ดังนั้น จึงเป็นภารกิจเร่งด่วนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียนต้องรีบดำเนินการแก้ไขในเรื่องการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ที่มีต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ซึ่งมีการจัดการศึกษามากในกองทัพบก ประกอบกับหน่วยงานของผู้วิจัยคือสำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทุกหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งของการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก จำแนกตามสถานภาพในการทำงาน อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุดประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการ และที่ตั้งของหน่วยงานตามภาคภูมิศาสตร์

3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

2. เพื่อนำข้อมูล เสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นวิธีเรียนทางไกลสำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ตามพื้นที่ที่หน่วยงานทหารบกทั่วประเทศที่มีการดำเนินการจัดโครงการ ในปี 2536 รวม 45 จังหวัด จำนวน 266 คน ประกอบด้วย

1. นายทหารยุทธการและการข่าวหรือเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกของหน่วยงานทหารบกที่จัดโครงการ ในปี 2536 รวม 45 จังหวัดจำนวน 176 คน

2. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ตามจังหวัดที่มีหน่วยงานทหารจัดการศึกษาในปี 2536 รวม 45 จังหวัด จำนวน 90 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 188 คน ได้จากการสุ่มอย่างมีขั้นตอนโดยพิจารณาจากการดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกทั่วประเทศและจำแนกตามภาคการศึกษา ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ เป็น 5 ภาค คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้และภาคตะวันออก แต่ละภาคจำแนกพื้นที่จังหวัดที่มีหน่วยทหาร จัดโครงการ รวม 45 จังหวัดและจัดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามจำนวนหน่วยทหารที่จัดโครงการเพื่อสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจง ร้อยละ 50 ของแต่ละภาคโดยเจาะจงเอาจังหวัดที่มีการจัดมากที่สุดในแต่ละภาคได้รวม 24 จังหวัด ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการใน 24 จังหวัด เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหาร 140 คน และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 48 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 สถานภาพในการทำงาน แบ่งเป็น

- 1) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหาร
- 2) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

1.2 อายุ แบ่งเป็น

- 1) ต่ำกว่า 45 ปี
- 2) 45 ปีขึ้นไป

1.3 วุฒิกการศึกษาสูงสุด แบ่งเป็น

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรี
- 3) สูงกว่าปริญญาตรี

1.4 ประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการ แบ่งเป็น

- 1) ต่ำกว่า 1 ปี
- 2) 1 ปีขึ้นไป

1.5 จัดตั้งหน่วยงานตามภาคภูมิศาสตร์ แบ่งเป็น

- 1) ภาคกลาง
- 2) ภาคเหนือ
- 3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 4) ภาคใต้
- 5) ภาคตะวันออก

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาส

ทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. ด้านนโยบาย
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านวิชาการ
4. ด้านงบประมาณ
5. ด้านสื่อ อุปกรณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหาร หมายถึง นายทหารยุทธการและการข่าว หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

2. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หมายถึง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมการศึกษาศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

3. ทหารกองประจำการ หมายถึง ผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนกองประจำการและได้เข้ารับราชการในกองประจำการจนกว่าจะได้ปลดตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มาตรา 4(3)

4. ภาควิชาศาสตร์ หมายถึง เขตพื้นที่ในความรับผิดชอบการจัดการศึกษาของศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนภาค กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง ความเชื่อความเข้าใจหรือความรู้สึกนึกคิดของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีต่อการดำเนินงาน การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก 5 ด้าน ได้แก่

5.1 ด้านนโยบาย หมายถึง หลักการและแนวทางในการดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ ระหว่างกระทรวงกลาโหมกับกระทรวงศึกษาธิการ

5.2 ด้านบุคลากร หมายถึง บุคคลในพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและครุฑทหาร ประจำกลุ่ม

5.3 ด้านวิชาการ หมายถึง เนื้อหาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

5.4 ด้านงบประมาณ หมายถึง ค่าใช้จ่าย ค่าตอบแทนสำหรับการดำเนินงาน จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

5.5 ด้านสื่อ อุปกรณ์ หมายถึง คู่มือหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือการดำเนินงานคู่มือนักศึกษา คู่มือกิจกรรมการพบกลุ่ม เกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และสื่อการเรียนสำหรับนักศึกษา หนังสือเรียน หนังสือแบบฝึกหัด อาคาร สถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ ชอล์ค กระดานดำ วิทยุ-เทป ห้องสมุด ศูนย์การเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและ
นำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้

1. ความเป็นมาของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหาร
2. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหารในประเทศไทย
3. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหารในต่างประเทศ
4. นโยบายหลักของการพัฒนาทหารกองประจำการ
5. ความเป็นมาของนโยบายและแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย

การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ

6. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 กรมการศึกษานอกโรงเรียน
สำหรับทหารกองประจำการ

7. ปัญหาในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของเหล่าทัพ
8. กรอบแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษา
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
10. สมมติฐานของการวิจัย

ความเป็นมาของการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหาร

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหารของกองทัพบกมีใช้ของใหม่สำหรับกระทรวง
กลาโหมแต่อย่างใดทางราชการได้พยายามหาโอกาสที่จะให้ทหารกองประจำการที่ถูกคัดเลือก
เข้ามารับใช้ชาติได้รับความรู้เพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ รวมทั้งในด้านอาชีพอยู่เสมอ ซึ่งพอสรุป
การดำเนินการในแต่ละสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ๆ ดังนี้

สมัยโบราณ

สมัยนั้นจะเริ่มตั้งแต่สมัยโบราณที่ไทยเรารู้จักรวบรวมกำลังคน จัดตั้งเป็นหน่วยทหารขึ้นในสมัยนั้นแบ่งทหารออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทประจำและประเภทไม่ประจำ ทหารประเภทประจำนั้นเรียกว่า ไพร่หลวง คือ ทหารที่อยู่ประจำการในกรมกองตลอดเวลา ทหารประเภทนี้เท่านั้นที่มีโอกาสได้รับการศึกษาเป็นพิเศษเกี่ยวกับการรู้หนังสือไทย เลข และงานช่างต่าง ๆ บ้าง ทั้งนี้เพราะทหารประเภทนี้จะต้องมาประจำในโรงพยาบาล เพื่อทำหน้าที่ป้องกันพระนคร และพระเจ้าแผ่นดิน การให้การศึกษาอบรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ เพื่อให้ทหารมีความรู้ ความสามารถเป็นทหารที่ดีและนอกจากนี้ยังเป็นการใช้เวลาว่างของทหารที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ด้วย ส่วนทหารประเภทไม่ประจำการนั้นทางราชการจะเรียกเข้ามาฝึกเลข ขึ้นบัญชีไว้ แล้วก็จะปล่อยตัวกลับไปยังภูมิลำเนาเดิมและจะเรียกกระดมเข้ามาประจำการต่อเมื่อมีสงครามเกิดขึ้น ทหารประเภทนี้จะไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาแต่อย่างใด (ดำเนียร เลชะกุล.

2514:1:5)

สมัยรัชกาลที่ 5 จนถึงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

ในตอนต้นรัชกาลที่ 5 ทหารที่ประจำอยู่ในพระนครได้รับหน้าที่ใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะการทหารได้นำเอาวิวัฒนาการด้านใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพื่อให้การทหารเข้มแข็งทัดเทียมนานาอารยประเทศ วิชาความรู้ทางทหารใหม่ ๆ ได้หลั่งไหลเข้าสู่กองทัพไทยตลอดมา ทั้งภารกิจในการป้องกันประเทศก็มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทหารจึงจำเป็นต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับหน้าที่ของทหาร โดยเฉพาะไม่มีเวลาสำหรับใช้การศึกษาเล่าเรียนพิเศษแต่อย่างใด ทหารที่ไม่รู้หนังสืออ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เมื่อถึงเวลารับเบี้ยเลี้ยง เงินเดือน ก็ต้องใช้วิธีลงลายมือแม้มสมัยนี้กิจการทหารจะได้รับการปรับปรุงให้เป็นกองทัพสมัยใหม่ตามแบบอย่างยุโรป จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้ทหารอ่านออกเขียนได้ให้มากที่สุด แต่เนื่องจากไม่มีเวลาที่จะจัดให้สำหรับการศึกษาเล่าเรียนเพื่อการรู้หนังสือ และผู้บังคับบัญชาในยุคนี้ส่วนใหญ่ก็ยังมองไม่เห็นความสำคัญของการส่งเสริมให้ทหารรู้หนังสือ ถือว่าทหารมีหน้าที่ป้องกันประเทศเท่านั้น จึงมุ่งให้การฝึกอบรมเฉพาะวิชาทหารเพียงประการเดียว ด้วยเหตุดังกล่าวทหารส่วนมากจึงยังไม่รู้หนังสือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2523:57)

สมัยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

ในสมัยนั้นมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของทหารมากขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งระยะสำคัญ ๆ ในการพัฒนาการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหาร ได้เป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะต้นของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 คณะราษฎรได้กำหนดหลักการปกครองไว้ 6 ประการ ซึ่งหลักประการหนึ่งของคณะราษฎรที่กำหนดไว้ก็คือ รัฐบาลจะบำรุงความสุขสมบูรณ์ของประชาชนในทางเศรษฐกิจ (ศักดิ์ ยาสุนิวันตร์. 2514:66) ดังนั้น รัฐบาลจึงได้กำหนดแนวทางที่จะฝึกอบรมประชาชนในด้านการทำมาหากินมากขึ้นซึ่งถือเป็นความเร่งด่วนอันดับสูงและในด้านทหารกำหนดให้มีการฝึกอบรมวิชาขึ้นให้แก่ทหารกองประจำการขึ้นด้วย โดยถือวิชาขึ้นด้านการทหารเป็นหลัก ดังนั้นในหน่วยทหารก็เริ่มมีการฝึกอบรมได้อย่างแน่นอน คือวันพุธของทุกสัปดาห์ให้ถือเป็นวันการเกษตร นอกจากนั้นหน่วยทหารยังได้มีการเปิดการฝึกอบรมนายทหารครูการเกษตรขึ้น ส่วนวิชาหนังสือไทยและเลขนั้นปรากฏว่ามีทหารกองประจำการที่คัดเลือกเข้ามาใหม่ไม่รู้หนังสือถึงร้อยละ 70 จึงได้กำหนดให้หน่วยทหารต่าง ๆ ทำการสอนกันเองโดยไม่ถือว่าเป็นวิชาบังคับให้เรียน ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้หนังสือของทหารกองประจำการจึงได้ผลน้อยมาก

ระยะที่ 2 ต่อมารัฐบาลได้เร่งรัดในด้านการศึกษามากขึ้น เนื่องจากปรากฏว่ามีประชากรไม่รู้หนังสือเป็นจำนวนมาก และจากผลการสำรวจสำมะโนประชากรในปี 2480 ปรากฏว่ามีประชากรอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ไม่รู้หนังสือมีจำนวนถึง ร้อยละ 68.8 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ หรือประมาณ 6 ล้าน 8 แสนคน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2526:2) รัฐบาลจึงจัดให้มีการรณรงค์เพื่อการเรียนรู้หนังสือของประเทศไทยเป็นครั้งแรก กระทรวงกลาโหมได้ตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในทันทีโดยออกคำสั่งบังคับให้ทหารกองประจำการทุกคนในกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ ต้องมีความรู้อย่างต่ำประโยคประถมศึกษา และเน้นลงไปว่าทหารกองประจำการทุกคนต้องมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดนี้จึงจะปลดเป็นทหารกองหนุนได้ จากคำสั่งฉบับนี้ทำให้การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้หนังสือในหน่วยทหารเป็นไปอย่างได้ผล เพราะทหารกองประจำการทุกคนต้องได้รับการปลดเป็นทหารกองหนุน เพื่อกลับบ้าน หรือไปประกอบอาชีพทำมาหากินของตน จึงช่วยให้การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้หนังสือในหน่วยทหารเป็นไปอย่างเข้มแข็งยิ่งขึ้น

ระยะที่ 3 นับตั้งแต่ พ.ศ. 2488 เป็นต้นมา ปรากฏว่าได้มีการเปลี่ยนแปลง คณะรัฐบาลใหม่และผู้บังคับบัญชาทหารเห็นว่าการบังคับให้ทหารเรียนหนังสือให้ครบตามเกณฑ์นั้น เป็นการบังคับจิตใจกันมากเกินไป จึงให้ยกเลิกระบบการศึกษาด้วยวิธีบังคับนี้เสีย และจากนั้นมา การศึกษาเพื่อความรู้หนังสือในหน่วยทหารจึงลดความเข้มแข็งลงไปเป็นอันมาก (ดำเนียร เลชะกุล 2514:6)

จากการศึกษาความเป็นมาของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ดังที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า กระทรวงกลาโหมได้มีการจัดการศึกษาผู้ใหญ่มานานแล้ว ตั้งแต่ก่อนสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง และในปี 2483 ซึ่งเป็นปีที่รัฐบาลในยุคนั้นได้มีนโยบายให้จัดการรณรงค์เพื่อความรู้หนังสือไทยขึ้น นับได้ว่าเป็นครั้งแรกของการรณรงค์เพื่อความรู้หนังสือไทย กระทรวงกลาโหมได้ให้ความร่วมมือและ เร่งรัดในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่อย่างเข้มแข็งและจริงจัง แต่ต่อมาการดำเนินการเพื่อความรู้หนังสือ ของทหารประจำการต้องหยุดชะงักลง อันเป็นผลเนื่องมาจากเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้น และ เมื่อภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ความเข้มแข็งในการดำเนินการจัดการศึกษาได้ลดลง และต่อมาเมื่อรัฐบาลได้ประกาศยกเลิกพระราชกำหนดส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือไทยแล้ว การดำเนินการก็ซบเซาลง ไม่มีการบังคับให้ทหารกองประจำการต้องเรียนรู้หนังสืออีกต่อไป การศึกษาก็กลับไปเป็นรูปแบบเดียวกับระยะก่อน พ.ศ. 2483

สมัยปัจจุบัน

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในสมัยปัจจุบันตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา มีหน่วยงานของทหารหลายหน่วยงานที่ดำเนินการ แต่ที่ปรากฏชัดเจนมี 2 หน่วยงาน โดยสำนักงาน ทหารพัฒนาเป็นหน่วยประสานงานซึ่งแต่ละหน่วยงานกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบดังนี้

1. สำนักงานทหารพัฒนา (สทพ.) กรป.กลาง กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้รับมอบ การกิจให้เป็นหน่วยงานกลางในการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับเหล่าทัพ โดยรับผิดชอบในเรื่องต่อไปนี้

1.1 ผลิตรูให้แกหน่วยทหารด้วยการเปิดการศึกษาหลักสูตรครูสาขาวิชาต่าง ๆ แก่เจ้าหน้าที่ของ ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ และหน่วยงานในกองบัญชาการทหารสูงสุด ตามความจำเป็น

1.2 จัดชุดฝึกวิชาชีพระดับและชุดเผยแพร่ความรู้ทั่วไป สำหรับฝึกอบรมทหารกองประจำการ ณ ที่ตั้งหน่วยทหารเพื่อเสริมการฝึกอบรมของหน่วยทหารที่ดำเนินการเองหรือตามที่หน่วยร้องมา

1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยทหารเปิดหลักสูตรการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายของเหล่าทัพ ทั้งในด้านวิชาสายสามัญ สายอาชีพ และความรู้ทั่วไป

1.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยทหารใช้ทรัพยากร ที่ยังมีได้ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.5 รวมสถานบันวิชาการต่าง ๆ เพื่อจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายของเหล่าทัพ

1.6 จัดทำคู่มือและเอกสารแจกจ่ายหน่วยทหาร สำหรับเป็นเครื่องมือการศึกษา รวมทั้งออกวารสารเพื่อส่งเสริมความรู้วิชาต่าง ๆ ที่จำเป็น

1.7 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เหล่าทัพจัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพระดับชั้นเองในสาขาเกษตรกรรมอุตสาหกรรม และการบริการข่าวสารข้อมูล

1.8 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปิดการฝึกวิชาชีพระดับให้แก่กลุ่มเป้าหมายของเหล่าทัพ

2. เหล่าทัพต่าง ๆ ได้แก่ ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ และหน่วยในกองบัญชาการทหารสูงสุด ซึ่งรับผิดชอบในเรื่อง

2.1 จัดให้กลุ่มเป้าหมายของเหล่าทัพได้รับการศึกษาในด้านวิชาการทั้งสายสามัญ ศึกษายาชีพและความรู้ทั่วไป โดยให้หน่วยต้นสังกัดดำเนินการเองหรือขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น

2.2 ให้หน่วยทหารพิจารณาและริเริ่มใช้ทรัพยากรที่ยังมิได้ใช้ เช่น ที่ดินว่างเปล่าให้เกิดประโยชน์และเกิดผลิตผลเท่าที่สถานภาพของหน่วยจะอำนวยให้โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นตัวอย่างในการฝึกอบรมวิชาชีพระดับชั้นเป็นสำคัญ

2.3 ให้หน่วยทหารในระดับกองพันหรือเทียบเท่า พิจารณาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาทหารขึ้นภายในหน่วย และให้พิจารณาปรับปรุงอัตราการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นอัตราประจำในโอกาสต่อไป

2.4 ให้เหล่าทัพหรือระดับกองทัพบก พิจารณาจัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพระดับชั้น ตามสาขาอาชีพที่เหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น

ในปี พ.ศ. 2521 กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการร่วมมือกับสำนักงาน ทหารพัฒนา กรป.กลาง กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้เปิดห้องเรียนทดลองสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จขึ้น ครั้งแรก 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่ลพบุรี ศูนย์การทหารราบปราณบุรี กองบิน 4 ตาคีลี และโรงเรียนพลทหารเรือสัตหีบ (ภมรบรรณ มณฑลพันธ. 2527:31) โดยมี ความมุ่งหมายดังนี้

1. ให้ทหารที่ขาดโอกาสได้เรียนวิชาสามัญ
2. ให้ทหารได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
3. ให้ทหารได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
4. ให้ทหารได้รู้จักปรับปรุงตนเอง เพื่อยกระดับตนเองให้สูงขึ้น
5. ให้ทหารได้รู้จักรักษาวินัยของชาติและส่งเสริมความมั่นคงของชาติ
6. ให้ทหารเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
7. ให้ทหารเป็นผู้นำในสังคมและภูมิสำเนาของตนเพื่อเป็นพลังในการพัฒนาประเทศ

ต่อมาได้ขยายการให้บริการแก่ทหารที่ไม่รู้หนังสือ การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขึ้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาสายสามัญ และการจัดการศึกษาสายอาชีพ ออกไปอย่างกว้างขวาง และมีการพัฒนามาเป็นลำดับ

ปัจจุบันนี้ การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหารกองประจำการ ได้มีการดำเนินการ เพิ่มขึ้นจากเดิม คือ การขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารประจำการให้ได้รับการศึกษา ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามมติคณะรัฐมนตรีที่ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการโดยความร่วมมือ กับเหล่าทัพซึ่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้อนุมัติให้เหล่าทัพต่าง ๆ ดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับ ทหารกองประจำการให้ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบคือ สำนักงานทหารพัฒนาการ (สทพ.) เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อกองอำนวยการกลาง สำนักผู้บัญชาการ ทหารสูงสุด (กรป.กลาง) ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ (สำนักงานกองบัญชาการทหารสูงสุด. 2534:4)

1. เป็นผู้ประสานงาน คือ

1.1 ประสานงานระหว่างเหล่าทัพและกรมการศึกษานอกโรงเรียนในเรื่องนโยบาย การดำเนินงาน

1.2 ประสานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเรื่องวิชาการ การจัดอบรมสัมมนา เอกสาร ตำรา

1.3 ประสานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเรื่องแนวทางปฏิบัติทาง ธุรการการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม

1.4 ประสานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร สำหรับหน่วยงานที่อยู่ใน กรุงเทพมหานคร

2. ให้การสนับสนุนทางวิชาการ คือ

2.1 ร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียนหรือศูนย์ภาคในการจัดอบรม สัมมนาประชุมชี้แจงผู้ประสานงานและครูประจำกลุ่มของเหล่าทัพ

2.2 ให้ข้อมูล ตลอดจนข้อเสนอแนะทางด้านวิชาการแก่หน่วยทหาร

2.3 สนับสนุนสื่อเสริมต่าง ๆ เพื่อใช้จัดการศึกษา โดยการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การนิเทศ ติดตามผล คือ

3.1 ร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียนในการนิเทศ ตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยทหาร

3.2 ทำการทดลอง วิจัยการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้กับทหารกองประจำการ ร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน

3.3 ทำการประเมินผลการเรียน และเสนอความเห็นในการอนุมัติจบหลักสูตรร่วมกับ กรมการศึกษานอกโรงเรียน และครูประจำกลุ่ม

3.4 เก็บรวบรวมข้อมูลสถิติและประมวลผลการดำเนินงาน สำหรับหน่วยทหารในพื้นที่ มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจ
2. คัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ที่จะเข้ารับการฝึกอบรม
3. ประสานกับ กรป. กลาง ศูนย์ภาค ศูนย์จังหวัด และศูนย์ กทม.
4. ให้บริการสื่อเสริมตามขีดความสามารถ
5. อำนวยความสะดวกแก่ครูประจำกลุ่ม และผู้เรียนในด้านอาคาร สถานที่ อุปกรณ์

และสาธารณูปโภค

6. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรับการศึกษาครบถ้วนตามหลักสูตร
7. ให้ความร่วมมือในการสรรหาผู้ประสานงานและครูประจำกลุ่ม
8. ประเมินผลการเรียนตามที่สถานศึกษามอบหมาย

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหารในประเทศไทย ซึ่งดำเนินการ โดยเหล่าทัพ

ทั้ง 3 เหล่าทัพแยกได้ดังนี้

กองทัพบก

1. การส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือ

ในการส่งเสริมให้บุคคลไม่รู้หนังสือหรือไม่มีวุฒิการศึกษาจบชั้นประถมศึกษา และได้รับหนังสือหรือมีวุฒิการศึกษาจบชั้นประถมศึกษา อันเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ และเป็นประโยชน์แก่บุคคลเหล่านั้นเอง กองทัพบกได้วางระเบียบจัดการศึกษาผู้ใหญ่แก่ทหารชั้นในปี พ.ศ. 2495 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1.1 ให้หน่วยชั้นตรงกองทัพบกจัดให้มีการดำเนินการสอนตามหลักสูตรประมวลการสอนผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งหมายให้ได้รับใบรับรองหรือประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 หนังสือเรียนให้ใช้หนังสือแบบเรียนสำหรับผู้ใหญ่ประเภทมูลฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับนักเรียน เวลาเรียน การดำเนินการสอน และการสอบไล่ให้ใช้ของกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณากำหนดเวลาเรียนตามตารางการสอนผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ ประเภทลี้ดาร์ละ 3 วันเป็นหลัก โดยมีให้ขัดแย้งต่อการฝึกตามปกติของหน่วยนั้น ๆ และพยายามใช้เวลาออกราชการตามปกติทำการสอนด้วย ตารางการสอนเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับเวลาปฏิบัติงานตามปกติของหน่วยได้ ข้อสำคัญให้ทหารมีความรู้ครบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ส่วนวิชาชั้นเบื้องต้นในหลักสูตร ให้พิจารณาจัดสอนตามความเหมาะสมได้

1.4 เมื่อสอนจบหลักสูตรแต่ละภาคการศึกษาแล้วให้หน่วยจัดตั้งกรรมการชั้นคณะหนึ่ง โดยมีนายทหารชั้นสัญญาบัตรเป็นกรรมการ ดำเนินการสอบความรู้ตามระเบียบการสอบไล่ตามหลักสูตรและประมวลการสอนผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ และเสนอผลสอบไล่ไปยังกระทรวงศึกษาธิการแล้วรายงานให้กองทัพบกทราบภายใน 1 เดือน ผู้ที่สอบตกคงให้รับการสอนต่อไป

และสมทบความรู้ในโอกาสที่เห็นสมควร

1.5 การขอรับใบรับรองหรือประกาศนียบัตรนั้น ให้หน่วยส่งรายชื่อผู้สมควรได้รับบัญชีแสดงผลการสอบไล่ โดยคัดรายละเอียดรายงานการสอบไล่จากทะเบียนนักศึกษาผู้ใหญ่และมีนายทหารสัญญาบัตรรับรองส่งไปยังกระทรวงศึกษาธิการ

1.6 สำหรับหน่วยที่มีคนงานและกรรมกรอยู่ ให้ปฏิบัติโดยอนุโลมเช่นเดียวกับหน่วยทหาร

การจัดการศึกษาอาชีพ หน่วยทหารในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้ประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในการจัดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับทหารประจำการ และครอบครัว ซึ่งได้แก่กลุ่มแม่บ้านทหาร ยุวชีพทหาร หรือลูกหลานทหารให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นอาชีพเสริมหารายได้เพิ่มขึ้น หรือเพื่อการบริโภคนับเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของครอบครัวทหารอีกวิธีหนึ่ง

สำหรับการฝึกวิชาชีพของทหารกองประจำการ ทหารประจำการสมาชิกกองทัพอากาศ กองหนุน และราษฎรพลเรือนของทหารพัฒนา ได้ทำการฝึกให้มีความรู้ ความชำนาญ ในเรื่อง การเกษตรกรรมแผนใหม่ และงานช่างฝีมือต่าง ๆ จนสามารถไปประกอบอาชีพได้

กองทัพอากาศ

1. การส่งเสริมการรู้หนังสือ

ด้วยบุคคลที่ทางราชการเรียกเข้ารับราชการเป็นพลทหารกองประจำการปีหนึ่งมีผู้ที่ไม่รู้หนังสืออยู่เป็นจำนวนไม่น้อย ดังนั้น เพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการจัดการศึกษาผู้ใหญ่และเพื่อให้การจัดการศึกษาแก่ทหารที่ไม่รู้หนังสือบรรลุผลสัมฤทธิ์ของทางราชการยิ่งขึ้น จึงให้ยกเลิกระเบียบกองทัพอากาศปี พ.ศ. 2485 และให้ปฏิบัติตามคำสั่งใหม่ พ.ศ. 2500 ดังมีสาระสำคัญดังนี้

1.1 ให้หน่วยขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการทหารอากาศ ส่งรายชื่อทหารใหม่ที่มีความรู้ต่ำกว่า ป.4 มาয়ังกองบัญชาการกองทัพอากาศภายใน 30 วัน ถัดจากวันสิ้นสุดการรับทหารใหม่รุ่นนั้นๆ

1.2 ให้หน่วยมีหน้าที่รับผิดชอบการฝึกอบรมพลทหารกองประจำการดำเนินการสอนทหารที่ยังไม่รู้หนังสืออย่างน้อย มีความมุ่งหมายให้อ่านออกและเขียนได้ภายใน 1 ปี

1.3 เมื่อสอนจบหลักสูตรแต่ละภาค ให้หน่วยขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการทหารอากาศเฉพาะอากาศโยธิน ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับกองบินน้อย ตั้งกรรมการโดยมีนายทหารสัญญาบัตรเป็นประธานทำการสอบความรู้แล้วเสนอผลการสอบ และผลการดำเนินการมายังกองบัญชาการกองทัพอากาศภายใน 30 วัน นับจากเสร็จสิ้นการสอบ ผู้ที่สอบตกให้ได้รับการศึกษาตามหลักสูตรเดิมต่อไป และสอบความรู้ใหม่ในโอกาสที่เห็นสมควร

1.4 การสอบให้ดำเนินการตามหลักสูตร นอกจากนั้นให้หน่วยรับผิดชอบในการฝึกอบรมทหารกำหนดเพิ่มเติมได้ตามสมควร

2. การจัดการศึกษาสายอาชีพ

กองอาชีวสังเคราะห์ กรมสวัสดิการทหารอากาศ มีหน้าที่ในการจัดหางานและวิทยาการฝึกอบรมความรู้ด้านอาชีพให้แก่ทหารและครอบครัว เพื่อให้มีอาชีพเสริมและมีรายได้เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทั้งนี้ได้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกับการศึกษานอกโรงเรียนในหลักสูตรตัดผม เสริมสวย จัดกลุ่มสนใจและดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาเกษตรกรรมช่างอุตสาหกรรม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

กองทัพอากาศ

ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลที่รับราชการทหารกองทัพอากาศได้ออกระเบียบว่าด้วยการจัดการศึกษาทหารที่ไม่รู้หนังสือไทยขึ้น โดยได้ให้เหตุผลว่าในการเรียกบุคคลเข้ารับราชการทหาร ตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ในหนึ่ง ๆ ปรากฏว่ามีทหารที่อ่านและเขียนหนังสือไทยไม่ได้เป็นจำนวนไม่น้อย เพื่อสะดวกในการฝึกหัดศึกษาและการปฏิบัติงานต่อไป และเพื่อเป็นการช่วยเหลือให้ทหารเหล่านั้นมีความรู้ที่จะอ่านหนังสือออกและเขียนหนังสือได้ระหว่างที่เข้ารับราชการทหาร กองทัพอากาศได้ออกระเบียบว่าด้วยการจัดการศึกษาทหารที่ไม่รู้หนังสือไทยขึ้นในปี พ.ศ. 2499 โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. ให้หน่วยต่าง ๆ ส่งรายชื่อและจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือไทย ไปยังกรมยุทธศึกษาทหารเรือทุกปีในโอกาสแรกที่รับทหารใหม่

2. ให้หน่วยต่าง ๆ ดำเนินการสอนอนุโลมตามหลักสูตรและประมวลการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งหนักไปในทางให้อ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญให้เสร็จสิ้นภายใน 1 ปี

3. ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณากำหนดเวลาเรียนประจำวัน ตามที่เห็นสมควร โดยมีได้ขัดแย้งต่อการฝึกหัดศึกษาตามปกติของหน่วย

4. เมื่อเสร็จการศึกษาแล้ว ให้หน่วยที่ขึ้นตรงต่อกองทัพอาวเรือตั้งกรรมการดำเนินการสอบความรู้ และให้เสนอผลของการสอบให้กรมยุทธการทหารเรือภายในวันที่ 31 มีนาคม ถ้ามีผู้สอบตก ให้สมทบเข้ารับการศึกษานี้ต่อไป

5. ให้กรมยุทธการทหารเรือ เป็นเจ้าหน้าที่รวบรวมผลการศึกษาของหน่วยต่าง ๆ และจัดทำสถิติเรื่องการศึกษาของทหารที่ไม่รู้หนังสือไทยนี้ไว้เป็นหลักฐาน

กองบัญชาการทหารสูงสุด

การดำเนินงานด้านการศึกษาของกองบัญชาการทหารสูงสุด โดยสำนักงานทหารพัฒนา ประกอบด้วยงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การศึกษาสายสามัญ เป็นงานที่มุ่งขจัดความไม่รู้หนังสือของทหารกองประจำการ เพราะในแต่ละปีจะมีทหารกองประจำการที่ไม่รู้หนังสือหรือลืมหนังสือจำนวนหนึ่ง ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในด้านการฝึกอบรมและการปฏิบัติการกิจตามหน้าที่ สำนักงานทหารพัฒนา กรป.กลาง ได้ร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน นำวิธีการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการมาใช้ดำเนินการโดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

1.1 การฝึกอบรมครูการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โครงการนี้มุ่งผลิตครูให้แก่เหล่าทัพ แต่เดิมใช้ชื่อหลักสูตรว่า "หลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน" ซึ่งดำเนินการเพียงให้ทหารกองประจำการที่ไม่รู้หนังสือ มีความรู้ขั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับในระยนั้น ต่อมาเมื่อการศึกษาคบังคับได้ขยายออกไปจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงได้เตรียมการที่จะดำเนินการต่อไปจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และต่อมาได้เข้าร่วมดำเนินการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาซึ่งขยายออกไปถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และได้เปลี่ยนชื่อหลักสูตรใหม่เป็นหลักสูตรครูการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ

1.2 การจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน โครงการนี้มุ่งหมายให้ผู้ผ่านหลักสูตรครูการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญไปแล้ว ไปจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยของตน เพื่อสอนทหารกองประจำการที่ไม่รู้หนังสือต่อไปหลักสูตรที่ใช้ดำเนินการเป็นหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการระยะเวลาการศึกษา 200 ชั่วโมง ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรเทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 การอบรมฟื้นฟูนายทหารโครงการ และครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ โครงการนี้มุ่งหมายให้นายทหารโครงการ และครูที่ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จชั้นพื้นฐานของหน่วยได้กลับเข้ามารับการอบรม ฟื้นฟูความรู้ทั้งในด้านวิชาการและเสริมประสบการณ์ในการทำงาน รวมทั้งเพื่อรับทราบความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข โดยได้จัดทำเป็นหลักสูตรอบรม เรียกชื่อหลักสูตรนี้ว่า "หลักสูตรการอบรมฟื้นฟูความรู้นายทหาร โครงการและครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ" ระยะเวลาในการศึกษา 4 สัปดาห์

2. การฝึกอบรมวิชาชีพ งานการฝึกอบรมวิชาชีพนี้มุ่งหมายให้ทหารประจำการ ทหารกองประจำการ สมาชิกองค์กรทหารกองหนุน และราษฎรได้มีความรู้ ความชำนาญในด้านเกษตรกรรมแผนใหม่ และด้านการช่างอุตสาหกรรมจนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้โดยดำเนินการดังนี้

2.1 การฝึกอบรมวิชาชีพด้านการเกษตร

2.2 การฝึกอบรมวิชาชีพด้านการช่างอุตสาหกรรม

3. การเผยแพร่ความรู้ทั่วไป เป็นภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งได้แก่การให้ความรู้อันเป็นประโยชน์ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอันจะมีผลไปถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วยกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ ได้แก่ ทหารประจำการ ทหารกองประจำการ สมาชิกองค์กรทหารกองหนุนและประชาชนทั่วไป โดยดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การจัดชุดเผยแพร่ความรู้ทั่วไป

3.2 การฝึกอบรมครูเพื่อให้ทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนของกองทัพบก ตลอดจนผู้เข้ารับการอบรมได้นำความรู้กลับไปเผยแพร่ยังหน่วยงานของตน

4. การเผยแพร่ความรู้ทั่วไปทางเอกสารและทางวิทยุกระจายเสียง นอกจากการให้ความรู้ทหารกองประจำการและราษฎรโดยวิธีการฝึกอบรมดังกล่าว สำนักงานทหารพัฒนา กรป.กลาง ยังได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยวิธีอื่นอีก ได้แก่ การจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้แก่หน่วยทหารทั้ง 3 เหล่าทัพ และการเผยแพร่ความรู้ทางสถานีวิทยุกระจายเสียง เพื่อขยายขอบเขตการเผยแพร่ความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

5. การสนับสนุนศูนย์ศิลปาชีพพิเศษของมูลนิธิศิลปาชีพพิเศษในพระบรมราชินูปถัมภ์ งานศิลปาชีพพิเศษเป็นงานตามพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ โดยที่พระองค์ทรงทราบถึงปัญหาความเป็นอยู่ของราษฎร โดยเฉพาะราษฎรในชนบท ซึ่งส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน

บางครอบครัวก็มีลูกมาก ไม่มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียน พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับลูกหลานจากครอบครัวที่ยากจนมาฝึกวิชาชีพ ที่ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ ในพระราชวังสวนจิตรลดา

6. การส่งเสริมและพัฒนาเยาวชน โครงการนี้มุ่งดำเนินการต่อเยาวชน ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค แต่เป้าหมายหลักจะมุ่งต่อเยาวชนในส่วนภูมิภาค ที่อยู่ในท้องถื่นทุรกันดาร ซึ่งส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน ไม่มีโอกาสศึกษาต่อ สภาพร่างกายก็ยังไม่เป็นผู้ใหญ่เพียงพอที่จะประกอบอาชีพอย่างจริงจังได้ จึงมีเวลาว่างมาก อันอาจเป็นบ่อเกิดแห่งการมั่วสุมอบายมุขและยังง่ายต่อการถูกชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่าย

7. โครงการฝึกอบรมวิชาชีพระบบทวิภาคี เป็นโครงการร่วมระหว่าง กรป.กลาง โดยสำนักงานทหารพัฒนา กรป.กลาง กับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ความมุ่งหมายเพื่อรับสมัครทหารกองหนุนที่เพิ่งปลดจากทหารกองประจำการ ที่มีพื้นฐานความรู้ 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะเข้ารับการฝึกอบรมจากวิทยาลัยเทคนิคต่าง ๆ ระยะเวลา 3 ปี เมื่อผ่านการฝึกอบรมแล้วจะบรรจุให้เข้าทำงานในสถานประกอบการอีกระดับหนึ่ง

ดำเนินการโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาออกโรงเรียนให้กับทหารกองประจำการ นอกจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจหลักโดยตรงแล้วยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ให้การสนับสนุนด้วย กล่าวคือ

1. กรมอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการสายงานซึ่งอยู่ในส่วนภูมิภาคที่ให้การสนับสนุน คือ

1.1 ศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตร บางขุน อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี ให้การสนับสนุนการผลิตครูหรือวิทยากร ในหลักสูตรการใช้และซ่อมบำรุง เครื่องทุ่นแรงงานการเกษตร และร่วมในการฝึกวิชาชีพด้านการเกษตร ให้แก่ทหารกองประจำการในหลักสูตรดังกล่าว

1.2 วิทยาลัยเกษตรกรรม สามารถให้การสนับสนุนเกี่ยวกับฝึกวิชาชีพด้านการเกษตรแก่ทหารกองประจำการ ทั้งในด้านวิทยากร และการใช้สถานที่เพื่อฝึกปฏิบัติ

1.3 วิทยาลัยเทคนิค ให้การสนับสนุนด้านวิทยากรและเครื่องช่วยฝึกในการฝึกวิชาชีพด้านการฝีมือ

1.4 วิทยาลัยอาชีวศึกษา ให้การสนับสนุนด้านวิทยากรและเครื่องช่วยฝึกในการฝึกวิชาชีพด้านการช่างฝีมือ

1.5 โรงเรียนสารพัดช่าง สอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ให้การสนับสนุนด้านวิทยากรและเครื่องช่วยฝึก ในการฝึกวิชาชีพด้านช่างฝีมือ

1.6 ศูนย์ฝึกวิชาชีพ เป็นหน่วยงานซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่สอนและฝึกอบรมวิชาชีพประเภทต่าง ๆ ให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. แล้วยังดำเนินการฝึกอบรมให้แก่ประชาชนทั่วไปที่สนใจจะเรียนวิชาชีพอีกด้วย โดยมีทั้งวิชาชีพด้านการช่างฝีมือและด้านการเกษตร หน่วยงานนี้ให้การสนับสนุนการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นให้แก่ทหารกองประจำการ

2. กรมแรงงาน เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีสายงานที่อยู่ในส่วนภูมิภาคซึ่งเกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมวิชาชีพด้านการช่างฝีมือ คือ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน สนับสนุนการฝึกวิชาชีพด้านการช่างฝีมือสาขาต่าง ๆ

3. กรมประมง เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานนั้นนอกจากจะให้การสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อครูหรือวิทยากรของสำนักงานพัฒนาในหลักสูตรการประมงแล้ว ยังมีหน่วยงานตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค คือ สถานีประมงจังหวัด สถานีประมงน้ำจืดและสถานีประมงน้ำจืด จะมีทั่วทุกภาคของประเทศ หน่วยงานเหล่านี้สามารถให้การสนับสนุนทั้งวิทยากร เครื่องช่วยฝึก และสถานที่ฝึกภาคปฏิบัติในหลักสูตรการประมงให้แก่ทหารกองประจำการได้อย่างสมบูรณ์

4. กรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้การสนับสนุนวิชาการในด้านการเกษตร นอกจากนี้ยังมีสายงานที่อยู่ในส่วนภูมิภาค เช่น สถานีทดลองข้าว ศูนย์วิจัยพืชไร่ ศูนย์ฝึกอบรมเกษตรวิศวกรรม สถานีทดลองพืชสวน ฯลฯ ให้การสนับสนุนในการดูงาน และฝึกภาคปฏิบัติของหลักสูตรต่าง ๆ ด้านการเกษตรอีกด้วย

5. กรมปศุสัตว์ เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้การสนับสนุนวิทยากรในด้านหลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ยังมีสายงานที่ให้การสนับสนุนการดูงานและการฝึกภาคปฏิบัติให้หลักสูตรการเลี้ยงสัตว์ด้วย หน่วยงานดังกล่าวได้แก่ กองผลิตชีวน้ำที่ปากช่อง สถานีบำรุงสัตว์ทับทวน สถานีชี้อาหารสัตว์ และศูนย์ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ปีกบางประกง เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วยังมีหลายหน่วยงานที่สามารถสนับสนุนวิทยาการ ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อบรรยาย ในหลักสูตรต่าง ๆ หน่วยงานดังกล่าว ได้แก่ ส่วนราชการของกรมป่าไม้ กรมพัฒนาชุมชน กรมศิลปากร สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ สำนักงานสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรมอนามัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นต้น

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหารในต่างประเทศ

นานาประเทศที่พัฒนาก้าวหน้าทั้งด้านอุตสาหกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ การจัดการศึกษาของประชาชนชั้นพื้นฐาน มีมาตรฐานการศึกษาสูง ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีวศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในเหล่าทัพของประเทศที่การศึกษาเจริญก้าวหน้าเป็นไปอย่างแพร่หลาย เพื่อพัฒนาทหารนอกเหนือจากการรบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทหารที่จะปลดประจำการเป็นพลเรือนยังมีความจำเป็นจะต้องให้การศึกษานอกโรงเรียน เพื่อเพิ่มสมรรถภาพด้านอื่นให้เหมาะสมที่จะออกไปใช้ชีวิตพลเรือน ซึ่งแนวการจัดของแต่ละประเทศแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ฮูล์ และคนอื่นๆ (Holue and others. 1947.121-129) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหารของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ทหารก่อนปลดประจำการว่าเนื่องจากสหรัฐอเมริกาได้ประสบกับปัญหาหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ทหารที่ปลดประจำการแล้วไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก และมีปัญหาในการประกอบอาชีพ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดการวางแผนเพื่อจัดการศึกษาให้กับทหารหลังสงคราม นอกจากนั้นทางราชการเห็นว่าการฝึกวิชาทหารอย่างหนักและเคร่งเครียดทุก ๆ วัน มิได้ทำให้ผลการฝึกก้าวหน้าขึ้นเท่าที่ควร ดังนั้น จึงควรจัดโครงการการศึกษาขึ้นในกองทัพ โดยแบ่งเวลาจากตารางฝึกทางทหารประจำวันการศึกษาในกองทัพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะเตรียมทหารและคนให้สามารถเข้าสังคมภายนอกได้หลังจากปลดประจำการไปแล้ว หรือให้ความรู้พื้นฐาน เพื่อจะนำไปใช้ในวิชาชีพได้วิชาชีพที่มี 2 ประเภท คือ

1. ประเภทวิชาทั่ว ๆ ไป ซึ่งจะช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพของแต่ละคนให้เข้ากับสังคมภายนอกได้

2. ประเภทวิชาเฉพาะเกี่ยวกับงานอาชีพเพื่อปรับปรุงสมรรถภาพในการทำงาน หรือการฝึกอบรมเฉพาะอย่าง เพื่อไปศึกษาต่อ

ทหารกองประจำการของสหรัฐอเมริกา เป็นผู้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานสูง เพราะการศึกษาภาคบังคับ รวม 12 ปี ทหารส่วนใหญ่จึงย่างเข้าสู่วัยการศึกษาระดับอุดมศึกษา รัฐบาลของสหรัฐอเมริกาพยายามจูงใจให้คนมาสมัครเป็นทหาร โดยจูงใจให้เห็นประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อเป็นทหาร ซึ่งประโยชน์อย่างหนึ่ง คือ การศึกษาหมายความว่ากองทัพจะให้ทุนการศึกษาแก่ผู้สมัครเป็นทหาร

นอกจากการจัดสอนและการฝึกอบรมต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ยังได้จัดทำเอกสารแนะนำอาชีพให้แก่ทหารอีกด้วย จะเห็นว่า การศึกษานอกโรงเรียนในกองทัพนั้ สหรัฐอเมริกาได้จัดทำอย่างจริงจังมาเป็นเวลานานแล้ว และในปัจจุบันนี้ยังคงดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง

ประเทศนิวซีแลนด์

ทอมป์สัน (Thompson. 1965:50-60) ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาออกโรงเรียนในหน่วยทหารว่าได้เริ่มจัดมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1942 โดยหน่วยจัดการศึกษาและสวัสดิการของกองทัพนั้มีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่ทหารหลังสงครามก่อนที่จะปลดประจำการออกไป ซึ่งมีแนวทางในการจัดดังนี้

1. จัดการศึกษาให้เป็นรายบุคคล โดยได้รับความร่วมมือ และการช่วยเหลือจาก โรงเรียนวิทยาลัยเทคนิคและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ช่วยจัดการศึกษาและฝึกอบรมให้ตามความต้องการของผู้เรียนนอกจากนั้น ยังให้ความช่วยเหลือในเรื่องแบบเรียนด้วย
2. จัดให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ในรูปของการอภิปรายกลุ่ม โดยใช้วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญมาร่วมอภิปราย และมีการอภิปรายจากภาพยนตร์หรือหนังสือ
3. จัดให้การศึกษา โดยออกวารสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป และค้นพบใหม่ ๆ
4. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ในหน่วยทหาร เช่น กลุ่มวัฒนธรรม กลุ่มการดนตรี และละคร เป็นต้น นอกจากนั้น ยังอำนวยความสะดวกในการใช้วิทยุกระจายเสียงของห้องสมุดด้วย

ประเทศอังกฤษ

การศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหารของประเทศอังกฤษนั้น ทอโรลด์ และ ฟาโรว์ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537:41; อ้างอิงมาจาก Thorold and Farrow.1949:37) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหาร ซึ่งจัดโดยกองทัพอากาศของอังกฤษนั้น ได้จัดขึ้นในรูปของศูนย์ชุมชนในหน่วยทหารและในศูนย์ชุมชนแต่ละศูนย์จะมีกิจกรรมต่าง ๆ

ที่เป็นประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้แก่ทหาร เช่น การจัดอภิปราย การจัดห้องข่าวสาร ซึ่งแสดงเรื่องราวต่าง ๆ คล้ายกับการจัดนิทรรศการ เช่น จัดแสดงเรื่องเกี่ยวกับศิลปะ ภูมิศาสตร์ เทคโนโลยีต่าง ๆ ตลอดจนเรื่องหน้าที่พลเรือน นอกจากนั้น แต่ละศูนย์ยังมีการสอนหนังสือและสอนงานฝีมือให้แก่ทหารด้วย

ประเทศอิสราเอล

ในประเทศอิสราเอลได้มีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่ทหารอย่างทั่วถึง เพกกัส (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537:41; อ้างอิงมาจาก Peggus. 1962:42-46) ได้กล่าวว่า ผู้ที่เข้าไปอยู่อาศัยในประเทศอิสราเอลในฐานะที่เป็นประชาชนของประเทศนั้น มิใช่แต่จะมีใบรับรองในการเป็นประชาชนอย่างเดียวกองทัพก็มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้นอพยพเข้ามากลายเป็นประชาชนของรัฐโดยสมบูรณ์ ประชาชนอิสราเอลทั้งหญิงและชายจะถูกเกณฑ์เป็นทหารตั้งอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ ผู้ชายจะเข้าประจำการในกองทัพบเป็นเวลา 2 ปี ผู้หญิงเข้าประจำการ 2 ปี หลังจากนั้นก็จะปลดประจำการ แม้จะปลดประจำการเป็นทหารกองหนุนแล้ว ผู้ชายที่มีร่างกายแข็งแรงจะต้องเข้ารับการฝึกวิชาทหารต่ออีกปีละเดือนในกองทัพบ นอกเหนือจากการสอนเกี่ยวกับทหารแล้ว ทุกคนจะต้องเรียนรู้ภาษาอิสราเอล ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การอนามัย และ คณิตศาสตร์ เบื้องต้น รวมทั้งมีหลักสูตรเร่งรัดเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ เพื่อให้ทหารสามารถนำไปประกอบอาชีพได้เมื่อปลดประจำการแล้ว

นโยบายหลักของการพัฒนาทหารกองประจำการ

การพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นสาขาใด ด้านใดย่อมขึ้นอยู่กับที่พัฒนาคนเป็นประการสำคัญ การพัฒนาทางด้านทหารก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ ถ้าคนมีคุณภาพ พื้นฐานการศึกษาสูง การพัฒนาย่อมจะรวดเร็วไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นกองทัพบจึงมีการส่งเสริมจากภารกิจหลักที่ทำหน้าที่ป้องกันประเทศชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์แล้วยังต้องพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความรู้ มีการศึกษา มีประสบการณ์ในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาฝึกฝนทางทหารอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งผลต่อการนำไปประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิต ดังนั้นกองทัพบจึงมีนโยบายในการพัฒนาทหารกองประจำการ (อาพร จันทรวิมล. 2536:15-16)

1. คำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524

เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2524 พล.อ. เสริม ณ นคร ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้ออกคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 เรื่องนโยบายการพัฒนาทหารกองประจำการ เพื่อให้กองทัพบก กองทัพอากาศ และหน่วยงานในกองบัญชาการทหารสูงสุด ได้เข้าใจแนวนโยบายการพัฒนาทหารกองประจำการให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพสูงขึ้น สร้างภาพพจน์ให้ประชาชนเห็นว่าทหารมิได้มีหน้าที่ป้องกันประเทศชาติเท่านั้น แต่ยังมีหน้าที่ร่วมในการพัฒนาอีกด้วย และยังช่วยให้ทรัพยากรในหน่วยทหารเกิดผลิตผล อันเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของชาติอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ในคำสั่งระบุนโยบายเฉพาะให้ทหารกองประจำการได้รับการฝึกวิชาชีพสาขาต่าง ๆ เช่น สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม และสาขาการบริการ จนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพขึ้นเอง หรือพัฒนาวิธีการประกอบอาชีพของตนให้ดีขึ้นสำหรับทหารที่อ่านเขียนหนังสือไม่ได้ หรือได้รับการศึกษาไม่จบภาคบังคับ ให้มีความรู้จนจบการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จเป็นอย่างต่ำโดยกระทรวงศึกษาธิการรับรอง

2. คำสั่งกองทัพบก ที่ 222/2530

เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2530 พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ผู้บัญชาการทหารบก ได้ออกคำสั่งกองทัพบก ที่ 222/2530 เรื่องนโยบายการพัฒนาพลทหารกองประจำการโดยจะส่งเสริมให้หน่วยต่าง ๆ ได้ฝึกอบรมวิชาชีพพลทหารกองประจำการให้มีความรู้ในวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งจนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้ส่งเสริมให้ทหารกองประจำการที่อ่านเขียนหนังสือไม่ได้ให้มีโอกาสศึกษาจนจบการศึกษาภาคบังคับตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จของกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรช่างฝีมือตามสาขาวิชาช่างกองทัพบก พ.ศ. 2529 แยกเป็น 8 วิชา ได้แก่ ช่างเชื่อมโลหะ ช่างปูนและเหล็กตัด ช่างไม้ ช่างประปาและสุขภัณฑ์ ช่างตัดผม ช่างกลโรงงานเบื้องต้น ช่างซ่อมตัวถังและพ่นสีรถยนต์ช่างไฟฟ้าเบื้องต้น

กรมยุทธศึกษาทหารบก ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลการฝึกอบรมวิชาชีพของหน่วยต่าง ๆ จัดทำเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องแจกจ่ายแก่หน่วยต่าง ๆ ในกองทัพบก และให้แสงประโยชน์จากหน่วยงานของกรมอาชีวศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องช่วยดำเนินการฝึกอบรม ทั้งนี้โดยใช้งบประมาณฝึกอบรมวิชาชีพตามที่ได้รับมอบจากกองทัพบก

3. การอนุมัติหลักการเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2534

เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2534 พล.อ.สุจินดา คราประยูร ผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้อนุมัติหลักการให้เหล่าทัพดำเนินการให้การศึกษาทหารกองประจำการตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยไม่เสียภารกิจของหน่วย โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2534 เป็นต้น (สำนักงานกองบัญชาการทหารสูงสุด 2534:1)

ความเป็นมาของนโยบายและแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2535.ก:17-19) ได้ระบุว่ากระทรวงศึกษาธิการได้รับนโยบายให้ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้กับทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) ที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาแล้ว ใน 3 เหล่าทัพ ให้สามารถศึกษาต่อเพิ่มขึ้นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้น เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2534 และคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษานอกโรงเรียน มีมติ เห็นชอบให้ดำเนินการต่อไปได้ เนื่องจากเล็งเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยดี ที่ประชุมจึงให้ตั้งคณะกรรมการร่วมดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับทหารกองประจำการขึ้นมา 1 ชุด ประกอบด้วย อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นประธานอนุกรรมการ มีผู้อำนวยการกองต่าง ๆ และผู้แทนกองทัพบก เป็นอนุกรรมการ โดยมีผู้อำนวยการกองแผนงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ อนุกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานจัดทำแผนนโยบายการดำเนินงานแผนงาน ผังกรอบแผนติดตามประเมินผลสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การติดตามรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษานอกโรงเรียน รวมทั้งสามารถแต่งตั้งคณะทำงานตามความจำเป็นได้อีกด้วย

คณะกรรมการชุดดังกล่าว ได้ประชุมครั้งแรก เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2534 และได้พิจารณาเห็นชอบกรอบนโยบายที่จะให้ทหารกองประจำการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2535 โดยให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนและกองทัพบก กำหนดเป็นนโยบายไว้ชัดเจนว่า

1. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของทหารกองประจำการในกองทัพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี
2. การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนากองประกอบระบอบประชาธิปไตย
3. ทหารกองประจำการทุกคนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาแล้ว ควรศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในระหว่างเข้าประจำการในกองทัพ โดยมีให้เกิดผลกระทบต่อการกิจหลักของกองทัพ

แนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย

1. ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาครับผิดชอบการนิเทศติดตาม สนับสนุนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ที่ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับทหารกองประจำการ ในด้านวิชาการต่าง ๆ
2. ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ที่มีที่ตั้งหน่วยทหารในจังหวัดจัดบุคลากรจำนวนที่เหมาะสมรับผิดชอบการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนสำหรับทหารกองประจำการเป็นการเฉพาะ
3. ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน รับผิดชอบการดำเนินงานโดยประสานกับหน่วยทหารในจังหวัด เพื่อขอทราบจำนวนทหารกองประจำการที่จะเข้าเรียน จำนวนครูประจำกลุ่มที่จะต้องใช้ (นักศึกษา 50 คน/ครูประจำกลุ่ม 1 คน) และให้จัดทำแผนการเปิดการเรียนการสอนไว้ให้ชัดเจน
4. กรมการศึกษานอกโรงเรียนดำเนินการฝึกอบรมครูประจำกลุ่มนักศึกษาทหารกองประจำการร่วมกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคและจังหวัด
5. การดำเนินงานขยายโอกาสฯ สำหรับทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) ให้เริ่มดำเนินการพร้อมกันทั่วประเทศ ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2/2534 (พฤศจิกายน 2534) เป็นต้นไป โดยให้ใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนทางไกล ปรับปรุงแผนการเรียนให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายทหารกองประจำการ
6. สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ครูประจำกลุ่มนักศึกษาทหารกองประจำการนั้น หากหน่วยทหารมีทหารกองประจำการที่ประสงค์จะเรียนเป็นจำนวนมากพอที่จะเปิดกลุ่มจัดการเรียนการสอนได้ แต่ยังไม่มียุทธครูประจำกลุ่มที่ผ่านการอบรม ก็ให้เปิดกลุ่มจัดการเรียนการสอนได้ทันที โดยศูนย์

การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ร่วมกับหน่วยทหารพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณวุฒิตามเกณฑ์และมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นครูประจำกลุ่ม แต่งตั้งให้ทำหน้าที่ครูประจำกลุ่มนักศึกษาทหารไปก่อนได้ โดยยังไม่ต้องเข้ารับการอบรม เมื่อกรม ภาค หรือจังหวัดเปิดการฝึกอบรมครูประจำกลุ่มเมื่อใด ก็ให้ส่งครูประจำกลุ่มที่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรมนั้นเข้ารับการฝึกอบรมทันทีต่อไป

7. แบบเรียนสำหรับนักศึกษาทหารกองประจำการนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดซื้อแบบเรียน หมวดวิชาบังคับทั้ง 4 หมวด ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค เพื่อให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค จัดทำบัญชีเบิกจ่ายซื้อให้แก่แต่ละจังหวัดและให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนแต่ละจังหวัดที่มีนักศึกษาทหารยืมไปใช้เรียน และจะต้องส่งคืนเจ้าหน้าที่ในวันสอบ ทั้งนี้เพื่อเอาไว้ให้นักศึกษาทหารรุ่นต่อ ๆ ไปยืมเรียนต่อไป

8. ค่าใช้จ่าย สำหรับนักศึกษาทหารกองประจำการไม่เรียกเก็บเงินค่าชั้นทะเบียนเป็นนักศึกษา และค่าลงทะเบียนเรียน ในช่วงเวลา 2 ปี ที่เข้ามารับราชการเป็นทหารกองประจำการ แต่ด้านนักศึกษาทหารผู้ที่เรียนไม่จบตามหลักสูตรภายในระยะเวลา 2 ปี ที่เข้ามาประจำการในกองทัพบก เมื่อปลดประจำการไปแล้วก็สามารถขอโอนผลการเรียนไปศึกษาต่อที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนที่เป็นภูมิลำเนาเดิมหรือศูนย์จังหวัดที่ไปประกอบอาชีพอยู่ได้ แต่นักศึกษาผู้นั้นจะต้องชำระค่าลงทะเบียนเรียน หรือชำระค่าลงทะเบียนเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนักศึกษาตามอัตราที่กำหนดเหมือนเช่นนักศึกษาปกติทั่วไปทุกประการ

9. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และค่าตอบแทนครูประจำกลุ่มนักศึกษาทหารนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดโอนเงินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มาให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่ทหารกองประจำการ

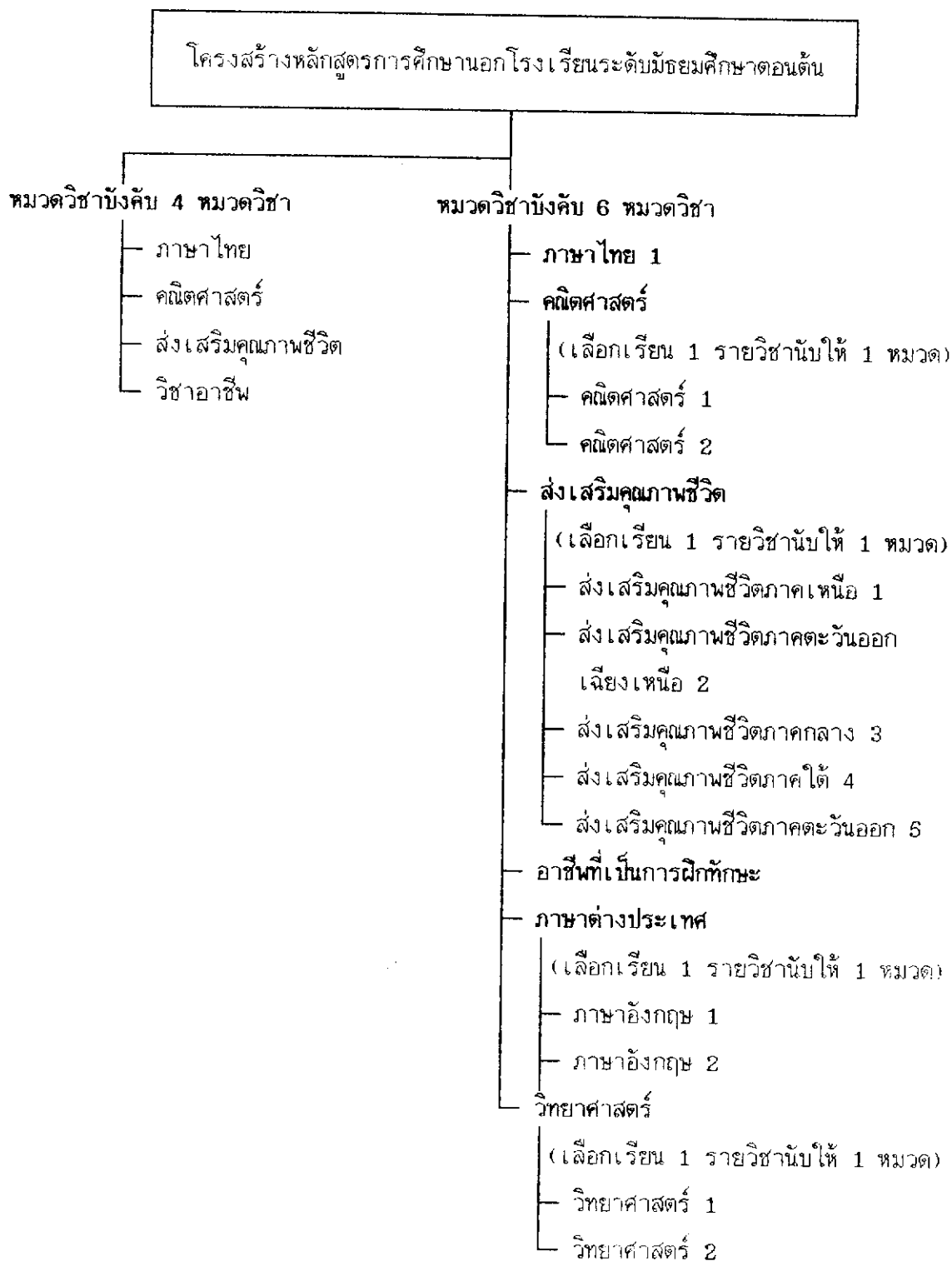
10. กรณีนักศึกษาทหารกองประจำการ ที่เรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2530 อยู่ก่อนแล้ว ถ้าประสงค์จะเข้าเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการ โดยไม่ต้องเสียเงินค่าลงทะเบียนเรียนก็สามารถกระทำได้ แต่นักศึกษาผู้นั้นจะต้องลงทะเบียนเรียนตามแผนการเรียนที่จัดไว้ให้ทหารกองประจำการ ถ้าปลดประจำการไปแล้วก็ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย เช่นเดียวกับนักศึกษาทั่วไปทุกประการ

11. ในกรณีที่มีปัญหาอื่นใดที่เกิดจากการดำเนินการตามนโยบายและแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายสำหรับทหารกองประจำการดังกล่าวแล้ว ให้ทำหนังสือหารือกรมเฉพาะเป็นกรณี ๆ ไป

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2530 กรมการศึกษานอกโรงเรียน สำหรับทหารกองประจำการ

โครงสร้างหลักสูตรและแผนการเรียน

1. โครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530

แผนการเรียนของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
สำหรับทหาร กองประจำการ กองทัพบก

นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกองทัพบก
 และที่สมัครเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 พุทธศักราช 2530 สามารถกำหนดแผนการเรียนและลงทะเบียนเรียนตามผลัดที่เข้ามาประจำการ
 ที่กองทัพบก ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน.2534.ค:6)

1. แผนการเรียนสำหรับทหารกองประจำการ ผลัด 1

6 เดือนแรก	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคเรียนที่ 3
พ.ค. - ต.ค.	พ.ย. - มี.ค.	พ.ค. - ต.ค.	พ.ย. - มี.ค.
	5 เดือน	6 เดือน	5 เดือน
ฝึกวิชาทหาร	ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ภาษาไทย	คณิตศาสตร์ หมวดวิชาอาชีพ (บังคับ)	เทียบโอน พบกลุ่ม ขอจบหลักสูตร

2. แผนการเรียนสำหรับทหารกองประจำการ ผลัด 2

6 เดือนแรก	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคเรียนที่ 3
พ.ย. - เม.ย.	พ.ค. - ต.ค.	พ.ย. - มี.ค.	พ.ค. - ต.ค.
	6 เดือน	5 เดือน	6 เดือน
ฝึกวิชาทหาร	ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ภาษาไทย	คณิตศาสตร์ หมวดวิชาอาชีพ (บังคับ)	เทียบโอน พบกลุ่ม ขอจบหลักสูตร

นักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกองทัพบกจะ
เริ่มการฝึกวิชาทหารในช่วง 6 เดือนแรก ตามที่กองทัพบกจัดให้หลังจากนั้นต้องจัดเตรียมเอกสาร
หลักฐานการสมัครเพื่อสมัครเป็นนักศึกษาในภาคเรียนที่ 1 นักศึกษาจะลงทะเบียนเรียนหมวดวิชา
บังคับ 2 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิต 13 หน่วยการเรียนรู้หมวดวิชาภาษาไทย
7 หน่วยการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 2 ลงทะเบียนเรียน หมวดวิชาบังคับ 2 หมวดวิชาคือ หมวดวิชา
คณิตศาสตร์ 3 หน่วยการเรียนรู้ และหมวดวิชาชีพ (บังคับ) 3 หน่วยการเรียนรู้ และภาคเรียนที่ 3
นักศึกษาลงทะเบียนเทียบโอนผลการเรียน เมื่อนักศึกษาผ่านการเรียนครบตามเกณฑ์การจบ
หลักสูตรแล้วสามารถยื่นคำร้องขอจบหลักสูตร เพื่อรับประกาศนียบัตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้

วิธีเรียน

การเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช
2530 ผู้เรียนที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาแล้ว สามารถลงทะเบียนเรียนได้ 3 วิธีเรียน คือ
วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนทางไกล และวิธีเรียนด้วยตนเอง วิธีการเรียนที่เหมาะสมที่สุด
สำหรับทหารกองประจำการได้แก่ วิธีเรียนทางไกล เพราะเป็นวิธีเรียนที่เหมาะสมแก่นักศึกษา
ที่มีภารกิจมากจนไม่มีเวลาที่จะเข้าไปนั่งเรียนในชั้นเรียนได้เป็นประจำ

วิธีเรียนแบบทางไกล นักศึกษาจะต้องปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาตำรา แบบเรียนด้วยตนเอง
2. ฟังรายการวิทยุเพื่อเสริมความรู้ตามตารางออกอากาศที่จะแจ้งให้ทราบในแต่ละ

ภาคเรียน

3. พบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมแก้ปัญหาการเรียนตามเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด
4. เข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาสังคมตามเกณฑ์ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กำหนด

5. ทำกิจกรรมและทดสอบย่อยเพื่อเก็บคะแนนสะสมระหว่างภาคเรียน
6. เข้าสอบปลายภาคเรียน

กิจกรรมการพบกลุ่ม

นักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2530
จะต้องเข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่ม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาการเรียน เป็นกิจกรรมการพบกลุ่มการเรียนการสอนที่จัดให้นักศึกษาได้มีโอกาสพบปะ รู้จักคุ้นเคยซึ่งกันและกัน รู้จักฝึกการใช้ความคิด ริเริ่มการแก้ปัญหาการเรียนจากบทเรียนร่วมกันโดยใช้กิจกรรมการอภิปราย และนำประสบการณ์มาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิต รวมทั้งร่วมกันคิดหาแนวทางเพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม

2. กิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นกิจกรรมโดยใช้กระบวนการกลุ่มที่จัดให้นักศึกษาได้รับประโยชน์ในการนำความรู้ ความเข้าใจและอุดมการณ์ที่ดีไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว และสังคมให้เกิดประโยชน์ในการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข แบ่งออกเป็น 2 ภาคคือ ภาคทฤษฎี 10 ชั่วโมงและภาคปฏิบัติ 42 หน่วยกิจกรรม(ไม่น้อยกว่า 42 ชั่วโมง)

กิจกรรมการพบกลุ่มสามารถดำเนินการในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังนี้

2.1 พบกลุ่มสัปดาห์ละครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง

2.2 พบกลุ่มรายปักษ์ ๆ ละครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

2.3 พบกลุ่มเดือนละครั้ง ๆ ละ 2 วัน ๆ ละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง(กรมการศึกษา

นอกโรงเรียน.2534.ค:1)

คุณลักษณะของครูประจำกลุ่ม

1. มีบุคลิกดี มีความประพฤติดี เป็นที่ศรัทธาเชื่อถือของประชาชนในท้องถิ่น
2. มีความรู้ความสามารถเหมาะสมและมีคุณวุฒิตั้งแต่ ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่าขึ้นไป
3. เป็นบุคคลที่มีความสนใจในการจัดการศึกษาทางไกล
4. มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
5. เป็นผู้ที่ไม่มีการอื่น ๆ มาก และสามารถอุทิศเวลาให้กับกลุ่มผู้เรียนได้
6. เป็นผู้ที่ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงมากและสังคมรังเกียจ
7. เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่จัดตั้งกลุ่มหรือสามารถเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ได้สะดวก
8. ผ่านการอบรมครูการศึกษาออกโรงเรียนสายสามัญแล้ว(กรมการศึกษา

นอกโรงเรียน.2534.ค:25)

คุณสมบัติของนักศึกษา

1. เป็นทหารกองประจำการ สังกัดกองทัพบก
2. สอบได้วุฒิอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

มัธยมปีที่ 3 (ม.3 เดิม) หรือประถมศึกษาปีที่ 7 (ป.7) หรือประถมศึกษาปีที่ 6 (ป.6)

หรือการศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 3 หรือการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 หรือหลักสูตรการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับประถมศึกษา หรือนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 หรือนักธรรมชั้นเอก หรือวุฒิอื่นที่กระทรวง
ศึกษาธิการประกาศเทียบให้เท่ากับประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521

คุณสมบัติของผู้ขอเทียบโอนผลการเรียน

1. ต้องขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ
 2. ต้องเป็นทหารกองประจำการหรือเคยเป็นทหารกองประจำการตลอดระยะเวลา 2 ปี
- ความรู้และทักษะของทหารกองประจำการของกองทัพบกที่สามารถนำมาเทียบโอน

ผลการเรียนหมวดวิชาอาชีพ

พลทหารกองประจำการ มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการทหารเบื้องต้น สามารถปฏิบัติตนให้อยู่ใน
ระเบียบวินัยและแบบธรรมเนียมของทหารได้ และมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิชาชีพเพียงพอที่จะนำไปใช้
ประกอบอาชีพได้ โดยแบ่งเป็น 3 ภาค

- ภาคที่ 1 ฝึกวิชาชีพทหาร
- ภาคที่ 2 ฝึกวิชาเสริมวิชาชีพทหาร
- ภาคที่ 3 ฝึกวิชาทักษะอาชีพ

ภาคที่ 1 ฝึกวิชาชีพทหาร โดยแบ่งเป็น 5 หมวดวิชา ดังนี้

- 1 การฝึกเบื้องต้น
- 2 การทดสอบความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย
- 3 วิชาทหารทั่วไป
- 4 การฝึกใช้อาวุธ
- 5 การฝึกทางยุทธวิธี

ภาคที่ 2 ฝึกวิชาเสริมวิชาชีพทหาร แบ่งเป็น 2 หมวดวิชา ดังนี้

- 1 การอบรมอุดมการณ์ทางการเมือง
- 2 การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ภาคที่ 3 ฝึกวิชาทักษะอาชีพ แบ่งเป็น 15 หมวดอาชีพ

- 1 อาชีพเกษตรกรรม
- 2 อาชีพการไฟฟ้าเบื้องต้น
- 3 อาชีพช่างตัดผม
- 4 อาชีพช่างเชื่อม
- 5 อาชีพช่างปูนและตัดเหล็ก
- 6 อาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า
- 7 อาชีพหัตถกรรม
- 8 อาชีพช่างยนต์
- 9 อาชีพช่างเครื่องทำความเย็น
- 10 อาชีพช่างเครื่องยนต์เล็กและมอเตอร์ไซด์
- 11 อาชีพช่างทาสี
- 12 อาชีพช่างไม้
- 13 อาชีพช่างซ่อมตัวถังและพ่นสีรถยนต์
- 14 อาชีพช่างกลโรงงานเบื้องต้น
- 15 อาชีพช่างประปาและสุขภัณฑ์

หมายเหตุ สำหรับฝึกวิชาทักษะอาชีพ นักศึกษาจะต้องเรียนอาชีพอย่างน้อยหนึ่งอาชีพ
(กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 :10-12)

ปัญหาในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของเหล่าทัพ

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหารตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันกระทรวงกลาโหมได้ดำเนินการมานานแล้ว สาเหตุที่กระทรวงกลาโหมต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพราะมีชายไทยวัยฉกรรจ์ต้องเข้ารับราชการตามพระราชบัญญัติรับราชการทหารเป็นจำนวนมาก และกระจายเข้ารับการศึกษาในกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และกองบัญชาการทหารสูงสุด ดังนั้น หน่วยงานทหารจึงเป็นเหมือนโรงเรียนประจำของประชาชนไทยที่เข้ามารับราชการทหาร เพราะนอกจากจะฝึกวิชาทหารแล้ว เหล่าทัพยังพยายามให้โอกาสทหารกองประจำการได้ศึกษาหาความรู้ในวิชาการอื่นเพิ่มเติมตามแต่บุคคลนั้นจะสนใจ เพื่อเกิด

ประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตภายหลังปลดประจำการแล้ว การจัดการศึกษาส่วนใหญ่กลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและให้ความสำคัญอันดับแรกคือทหารกองประจำการ เพราะถือว่าเป็นกำลังสำคัญ รวมทั้งเป็นกำลังสนับสนุนที่มีบทบาทในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ การดำเนินการที่ต่อเนื่องจำเป็นต้องศึกษาสภาพปัจจุบันเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนดำเนินการต่อไป

ทหารกองประจำการเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของการดำเนินการด้านการศึกษานอกโรงเรียน ส่วนใหญ่จะมาจากชนบทมีอาชีพต่าง ๆ หลายอาชีพ แต่จะมีอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด ทหารกองประจำการส่วนหนึ่งไม่รู้หนังสือจึงเกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการฝึก อบรมและปฏิบัติการกิจหน้าที่อย่างมาก อันส่งผลกระทบถึงการปฏิบัติการกิจส่วนรวมของกองทัพ จำเป็นต้องแก้ไขปัญหเหล่านี้ให้หมดไป โดยให้มีความรู้ทั้งในด้านการศึกษาสายสามัญ การศึกษาสายอาชีพ รวมทั้งการปลูกฝังให้มีคุณธรรมเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ

จากข้อมูลทหารกองประจำการเหล่านี้ เมื่อพ.ศ. 2536 พบว่ามีทหารกองประจำการจำนวนทั้งสิ้น 81,066 คน จำแนกเป็นทหารบก 55,000 คน (กรมยุทธศึกษาทหารบก. 2537) ทหารเรือ 19,800 คน (กรมกำลังพลทหารเรือ. 2537) และทหารอากาศ 6,266 คน (กรมกำลังพลทหารอากาศ. 2537) และข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษาของทหารกองประจำการก่อนเข้ารับราชการทหาร เมื่อ ปี พ.ศ. 2535 พบว่ามีระดับการศึกษาที่หลากหลายโดยจำแนกเป็นผู้ไม่รู้หนังสือจำนวน 711 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 38,221 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 31,592 คนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 12,603 คน และระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4,575 คน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537:10-11) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าในแต่ละปีจะมีชายไทยวัยฉกรรจ์เข้ามารับราชการทหารจำนวนมากและส่วนใหญ่มีพื้นฐานการศึกษาอยู่ในระดับที่สามารถรับความรู้ใหม่เพิ่มเติมได้อีกในระหว่างรับราชการทหาร

นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความสนใจศึกษาสำรวจข้อมูลสภาพปัญหาของทหารกองประจำการก่อนการเข้ารับราชการทหารและระหว่างเข้ารับราชการทหาร ซึ่งสรุปได้ดังนี้

สุวิทย์ ชัยประกษา (2532:86-95) ได้สำรวจปัญหาอุปสรรคในการฝึกอาชีพของพลทหารประจำปี 2532 พบว่า เวลาในการฝึกอบรมน้อยเกินไปทำให้ทหารเข้าใจไม่ชัดเจน อุปกรณ์การฝึกไม่เพียงพอ วิชาฝึกอบรมไม่สอดคล้องกับอาชีพเดิม ดังนั้นโอกาสการนำไปใช้จึงมีน้อย การฝึกอบรมไม่ต่อเนื่องเพราะติดภาระการฝึก นอกจากนั้นพบว่าปัญหาด้านการจัดการเกี่ยวกับการตลาดวิทยากร งบประมาณไม่เพียงพอ และผู้เรียนไม่สนใจการผลิตเท่าที่ควร

พัลลภ เรชะรุจิ (2534:86) ได้ศึกษาพบว่าระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายทหารกองประจำการก่อนเข้ามารับราชการทหารจะมีระดับความรู้ ม.1-ม.6 สูงสุด รองลงมาคือความรู้ระดับ ป.1-ป.6 ส่วนน้อยที่มีความรู้ระดับอนุปริญญา-ปริญญาตรี อย่างไรก็ตามยังมีผู้ไม่เคยเรียนหนังสือเลยร้อยละ 1.3 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าทหารกองประจำการส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้พอเพียงที่จะรับความรู้ใหม่ ๆ ในระหว่างรับราชการได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังพบอีกว่าทหารกองประจำการมีอาชีพรับจ้างสูงสุด รองลงมาคืออาชีพเป็นลูกจ้าง นักศึกษา เกษตรกรรม ค้าขาย ขับรถยนต์ ช่างศิลป์ ช่างกรรมกร และร้อยละ 6.5 ยังไม่มีงานทำ และบางส่วนรับราชการและเป็นพระภิกษุสงฆ์ แสดงให้เห็นว่าก่อนเข้ามารับราชการนั้นทหารกองประจำการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวโดยมีอาชีพและรายได้เป็นเงินเดือนประจำที่แตกต่างกันออกไป เมื่อปลดประจำการสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษา ผูกอบรมในระหว่างรับราชการทหาร 2 ปี ไปใช้ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ยิ่ง

อาทร จันทวิมล (2536:61-64) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาวิธีการฝึกอาชีพให้ทหารกองประจำการกองทัพบกโดยได้วิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นที่ลำดับความรุนแรงสูงสมควรได้รับการแก้ไขเร่งด่วน 5 ประการ คือ

1. ปัญหาเวลาสำหรับการฝึกอาชีพไม่เพียงพอ/ไม่เหมาะสม

1.1 ไม่มีเวลาเพียงพอ ทหารส่วนหนึ่งต้องอยู่เวรยาม ปฏิบัติหน้าที่ชายแดนหรือฝึกตามวงรอบ ทำให้ไม่มีเวลาฝึกอาชีพ หากจะใช้วันหยุด หรือนอกเวลาก็กฎหมายว่าทหารต้องการหยุดพักผ่อน ทำให้ไม่สนใจการฝึก

1.2 การฝึก 4 เดือน ก่อนปลดประจำการในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเวลาที่ยทหารนับวันคอยเวลาที่จะได้กลับบ้าน หลังจากมาปฏิบัติราชการเกือบ 2 ปีเต็ม ช่วงเวลานี้ทหารไม่ค่อยมีสมาธิที่จะศึกษาเล่าเรียน เพราะคิดถึงบ้าน บางคนเข้าไปนั่งหลับ หรือนั่งใจลอยเพื่อให้เวลาผ่านไป

1.3 เวลาที่ใช้ฝึกติดต่อกันสั้น เช่น ฝึก 15-25 วันติดต่อกัน เพื่อประหยัดค่าครูฝึก และเวลาการฝึกทำให้ไม่มีโอกาสได้ฝึกฝน ทบทวนจนเกิดความชำนาญ อาจรู้เพียงทฤษฎีแต่ไม่มีโอกาสปฏิบัติจริงน้อย

2. อุปกรณ์การฝึก หรือเครื่องช่วยฝึกถาวรไม่พอ

2.1 ไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนเพียงพอ จากการศึกษาข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง ปรากฏว่างบประมาณสนับสนุนส่วนใหญ่เป็นประเภทวัสดุสิ้นเปลือง และค่าจ้างวิทยากรภายนอก ดังนั้นจึงไม่สามารถจัดซื้ออุปกรณ์ เครื่องช่วยฝึกถาวรได้อย่างเพียงพอ

2.2 บางสาขาวิชาต้องใช้อุปกรณ์ราคาสูง เช่น ช่างกลโรงงาน ช่างเครื่องเย็น หรือช่างซ่อมรถยนต์ เป็นต้น ทำให้มองภาพรวมว่า ต้องใช้เงินจำนวนมากทั้ง ๆ ที่มีหลายสาขาที่ไม่ต้องใช้อุปกรณ์ราคาสูงมาก เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างปูน ช่างตัดผม เป็นต้น

2.3 การขอใช้อุปกรณ์ และสถานที่ของสถานศึกษามีข้อจำกัดเนื่องจากสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษานั้นต้องการใช้อุปกรณ์ และสถานที่สำหรับนักเรียนปกติอยู่แล้วดังนั้นการฝึกทหารจึงทำได้เฉพาะที่มีเวลาว่างนอกเหนือการฝึกนักศึกษา หรือเมื่อมีการตกลงกันล่วงหน้า หรือดเว้นไม่รับนักศึกษาในรุ่นนั้น เพื่อกันที่ไว้ให้ทหารโดยเฉพาะ ในกรณีหลังนี้ต้องชำระเงินบำรุงการศึกษาในอัตราที่กำหนด ซึ่งมีปัญหาการเบิกจ่ายทางทหาร

2.4 อุปกรณ์บางอย่างมีการเปลี่ยนรุ่นบ่อย เช่น จักรยานยนต์ รถยนต์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาเครื่องยนต์และชิ้นส่วนที่ตรงกับรุ่นที่ใช้กันอยู่แพร่หลาย เพื่อจะให้ผู้สำเร็จออกไปทำงานได้ การขอบริจาคหรือซื้อเครื่องเก่า บางครั้งไม่สามารถหารุ่นที่ทันสมัยได้

3. เงินสนับสนุนการฝึกไม่เพียงพอ

3.1 ไม่มีเงินจ้างวิทยากรภายนอกได้ครบชั่วโมงตามหลักสูตรเพราะตามที่ประมาณการไว้จัดเงินสำหรับจ้างวิทยากรภายนอกเพียง 30-50 % ตามหลักสูตรเท่านั้น ที่เหลือจะใช้วิทยากรภายใน หน่วยงาน แต่เนื่องจากขาดแคลนวิทยากรภายในด้วยเช่นกันและวิทยากรไม่ได้เงินค่าสอน ดังนั้นจึงหาวิทยากรยาก

3.2 เงินซื้อวัสดุสิ้นเปลืองมีจำกัด เนื่องจากที่เตรียมไว้เป็นการเตรียมสำหรับฝึกอย่างประหยัด ดังนั้น ผู้ฝึกจึงได้รับการฝึกน้อย อาจไม่ถึงขั้นเพียงพอที่จะไปประกอบอาชีพถ้าไม่มีการจำหน่ายผลผลิตหมุนเวียนหรือรับงานภายนอกมาใช้ฝึกแล้วจะทำให้มีการฝึกน้อยมาก

4. ปัญหาครูฝึกอาชีพ

4.1 ครูจากสถานศึกษาภายนอกมักมีงานประจำ บางครั้งไม่สามารถมาสอนในช่วงเวลาที่ทหารสะดวก บางครั้งต้องไปประชุมอบรมหรือไปราชการทำให้ขาดครูฝึก

4.2 ขาดอ้างขำนาญการที่จ้างมาเป็นครูฝึก เนื่องจากการฝึกปีละไม่กี่วันทำให้ช่างขำนาญการไม่มีรายได้ระหว่างที่ไม่มีการฝึก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหางานอื่นทำเพื่อเลี้ยงชีพบางครั้งต้องไปทำงานต่างท้องที่ทำให้ไม่สามารถเรียกกลับมาสอนได้ในเวลาที่ต้องการ

4.3 ครูฝึกภายในหน่วยทหารมีจำนวนจำกัด เพราะไม่ได้มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ไม่มีอัตรา ตำแหน่ง ยศ เตรียมไว้ การสอนโดยวิทยากรภายในไม่มีค่าจ้างสอนทำให้ขาดแรงจูงใจ

5. การสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือ

ถึงแม้นโยบายการฝึกอาชีพทหารกองประจำการจะถูกกำหนดเป็นนโยบายของกองบัญชาการทหารสูงสุด และกองทัพบกมาตั้งแต่ปี 2528 แต่การปฏิบัติงานของหน่วยต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความสนใจสนับสนุนของผู้บังคับการหน่วยทหารและผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือเป็นสำคัญ ที่ได้ที่ผู้บังคับบัญชาสนใจในเรื่องนี้มากก็จะมีผลงานมาก

5.1 ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหาร

จุดสำคัญอยู่ที่การจัตนายทหารที่มีความสนใจ และความสามารถเป็นผู้ประสานงานโครงการ และรายงานผลความคืบหน้าปัญหาอุปสรรคต่อผู้บังคับบัญชาแล้วหาแนวทางแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

5.2 หน่วยงานงบประมาณ

หากนายทหารผู้ตั้งงบประมาณ และผู้พิจารณางบประมาณระดับต่าง ๆ ขึ้นไปถึงระดับรัฐบาล เห็นความสำคัญของการฝึกอาชีพทหารกองประจำการ การจัดสรรงบประมาณจะได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอและเหมาะสม จะทำให้ปัญหาต่าง ๆ คลี่คลายดีขึ้น

5.3 การรายงานผลและการประชาสัมพันธ์

การรายงานความสำเร็จของโครงการ และการประชาสัมพันธ์ผลงานให้ผู้บังคับบัญชาและประชาชนได้รับทราบและสนับสนุนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะเสริมการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือได้ ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ จึงต้องสนใจและดำเนินการด้านนี้ อย่างอย่างตั้งใจ มิใช่ทำไปชนิดที่ตัวเองรู้เองคนอื่นไม่รู้ก็ไม่เป็นไร

กรอบแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาสำหรับทหารกองประจำการที่หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการนั้น แนวการดำเนินงานล้วนมาจากหลักการบริหารการศึกษา และการบริหารการศึกษานอกโรงเรียน หรือมีแนวที่ประยุกต์มาจากหลักการบริหาร ซึ่งมีแนวคิดดังนี้

เอกชัย กิสุพันธ์ (2527:103) กล่าวว่าการศึกษาคืองานของสังคมที่มุ่งหมายจะฝึกอบรม หรือพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีคุณภาพตามที่ปรารถนา ความต้องการของสังคมในอันที่จะให้การศึกษาแก่สมาชิกของสังคมนี้สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

แคมป์เบลล์ และคนอื่น ๆ (เอกชัย กิสุพันธ์. 2527:105: อ้างอิงมาจาก Campbell and others.1958) สรุปการบริหารการศึกษาว่าควรมี 7 ประการ คือ

1. งานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (School Community Relations)
2. งานพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)
3. งานกิจการนักเรียน (Pupil Personnel)
4. งานบุคลากร (Staff Personnel)
5. งานจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Physical Facilities)
6. งานการเงินและธุรการ (Finance and Business Management)
7. งานจัดโครงสร้างองค์การ (Organizational and Structure)

ฟิสค์ (เอกชัย กิสุพันธ์. 2527:106:อ้างอิงมาจาก Fisk.1957)

มองเห็นว่างานบริหารการศึกษามีเพียง 4 ประการคือ

1. การบริหารที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่
(Responsibilities Relating to the Community)
2. การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการขยายหรือพัฒนาโอกาสทางการศึกษา
(Improvement of Educational Opportunity)
3. การบริหารงานบุคคล
(Obtaining Developing Improving and Retiring Personnel)
4. การบริหารงานธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ และบริการต่าง ๆ
(Providing and Maintaining Funds and Facilities)

โมหัมมัด อับดุลกาเดร์ และสมจิตร สร้อยสุริยา (2520:26) กล่าวว่าการบริหารการศึกษาผู้ใหญ่ประกอบด้วย

1. การส่งเสริมและเผยแพร่
2. การบริหารการเงิน
3. การจัดอุปกรณ์และสถานที่

4. การคัดเลือกและอบรมครูผู้สอน

5. การให้คำปรึกษา

6. การจัดทำกำหนดการ

งานบริหารการศึกษาถึงแม้ว่าจะมีผู้ให้ความหมายและขอบข่ายงานไว้ต่าง ๆ มากมายหลายด้าน สามารถสรุปเป็นงานที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบใหญ่ ๆ ดังนี้

1. งานบริหารบุคคล ได้แก่ การบริหารงานบุคคลทุกประเภทที่อยู่ในโรงเรียน นับตั้งแต่ครู ภารโรง และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

2. งานบริหารวิชาการ ได้แก่ การบริหารงานที่เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา กิจกรรมเสริมวิทยาการต่าง ๆ ตลอดจนบริการสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ

3. งานบริหารธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ และบริการต่าง ๆ ได้แก่ งานสารบรรณ รับ-ส่งหนังสือ การงบประมาณ บัญชี การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ การดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่ต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก

4. งานบริหารกิจการนักเรียน ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับนักเรียนทั้งหมด การแบ่งชั้นเรียน การจัดกิจกรรมของนักเรียน และสวัสดิการต่าง ๆ ของนักเรียน

5. งานด้านบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ งานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ทิพวรรณ ชำนาญเวช (2526 : 86) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนายทหารสัญญาบัตรและทหารประทวนที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จที่มีต่อการดำเนินการ ผลการวิจัยพบว่า นายทหารสัญญาบัตรและทหารประทวน มีความคิดเห็นที่สัมพันธ์สอดคล้องกันว่าการดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จส่วนใหญ่ยังไม่ได้นำเนินการ เนื่องจากผู้บังคับบัญชาสนับสนุนเพียงเล็กน้อย ผู้เข้ารับการอบรมส่วนมากเข้าใจภารกิจในด้านการดำเนินงานแต่ไม่ตรงสายงาน วิธีการที่ผู้เข้ารับการอบรมใช้หรือคิดจะใช้สอนทหารกองประจำการคือ วิธีแบ่งกลุ่มอภิปรายเป็นส่วนใหญ่

อมรพรรณ มณฑาพันธ์ (2528 : 81-83) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ในหน่วยทหารพบว่า ด้านปัญหาทั่วไปปัญหาระดับปานกลางของครูผู้สอน ได้แก่ ความสนใจของเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาภายในหน่วย การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความต้องการของหน่วยในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ นโยบายของผู้บังคับบัญชา ความพร้อมของแสงสว่างและอุปกรณ์ในห้องเรียน ค่าตอบแทนที่ได้รับและความสมัครใจของผู้เรียน ส่วนปัญหาเรื่องการสนับสนุนและเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชา ความร่วมมือจากครูใหญ่ของโรงเรียนและความเป็นเอกเทศของอาคารเรียนเป็นปัญหามากสำหรับครูผู้สอน ด้านปัญหาการเรียนการสอนของครูผู้สอน พบว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนเป็นปัญหามาก ส่วนปัญหามานกลาง ได้แก่ เรื่องทัศนคติของเพื่อนร่วมงานต่อการเรียนการสอนแบบเบ็ดเสร็จ อุปสรรคการสอนแบบเบ็ดเสร็จต่อระเบียบวินัยทหาร ความเข้าใจในเรื่องวิธีสอนแบบเบ็ดเสร็จของครู ความถนัดของครูในการสอน แบบเรียนหมวดต่าง ๆ บรรยากาศในการเรียนการสอน เทคนิคการสอนขั้นอภิปรายของครู ความสะดวกเรื่องอุปกรณ์การสอน แหล่งค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมและเรื่องความสนใจของผู้เรียน ด้านปัญหาหลักสูตรของครูผู้สอน พบว่า ปัญหาที่หนักใจมากคือ ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชาและความสนใจของผู้เรียนและระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่องความเหมาะสมของเวลาและเนื้อหาวิชาที่กำหนดในหลักสูตร การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชา นอกจากนี้ยังพบอีกว่าในเรื่องของความต้องการทางด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องเห็นควรให้ประชุมเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายในหน่วย ให้เข้าใจนโยบายและความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขึ้นในหน่วย ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่ต้องการมากระดับรองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชาควรให้การสนับสนุนครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานทหารพัฒนา กรป.กลาง ควรมาตรวจเยี่ยมและให้คำแนะนำ ควรส่งเสริมภารกิจอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนประจำ ควรได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่ปกติ ควรได้รับความช่วยเหลือและพิจารณาบำเหน็จพิเศษและควรได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าตอบแทนที่เหมาะสม

ไพรัช วรณวงศ์ (2529 : 226-229) ศึกษาสภาพการดำเนินงานการใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 พุทธศักราช 2522 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

บุคลากรในโรงเรียน 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษา มีปัญหาด้านบุคลากรเกี่ยวกับ ความรู้ความเข้าใจมากที่สุด

สุเทพ อ่วมเจริญ (2529 : 71-74) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียน ของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีอายุมากขึ้นมีแนวโน้มว่าสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประจำกลุ่มได้มากขึ้น เพราะผู้ที่มีอายุจะมีความพร้อมทางด้านต่างๆ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้พร้อมที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานมากขึ้น ทางด้านประสบการณ์พบว่า ครูประจำกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการสอนผู้ใหญ่มาาก จะสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ครูประจำกลุ่มได้ดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประสบการณ์การสอนผู้ใหญ่เป็นประสบการณ์การสอนระดับเดียวกัน หลักสูตรเดียวกัน งานในหน้าที่จึงมีความคล้ายคลึงกัน จึงทำให้ผู้ที่มีประสบการณ์มาแล้วสามารถปฏิบัติ ได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยหรือไม่มีประสบการณ์เลย

สมศักดิ์ มั่นสวัสดิ์ (2531: 64 - 65) ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนโดยรวมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และพบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการ ดำรงตำแหน่งไม่เกิน 5 ปี และเกิน 5 ปี มีพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในด้าน วิชาการ ด้านบุคลากรด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านธุรการและการเงิน ด้านอาคารสถานที่ และ ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อนันต์ ศรีอนันต์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการการพบกลุ่มของผู้เรียน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตการศึกษา 6 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตการศึกษา 6 จำนวน 159 คน ผลปรากฏว่าความต้องการการพบกลุ่มของนักศึกษาที่สำคัญมี 4 ประการ คือ

1. เกี่ยวกับครูประจำกลุ่ม คือ ต้องการให้ครูประจำกลุ่มร่วมให้ความคิดเห็นเสนอแนะ ชี้แนะในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่ม มีความสามารถหาวิธีการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใช้คำพูดที่ เข้าใจง่าย มีความยุติธรรม มีมนุษยสัมพันธ์และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2. เกี่ยวกับวิธีการและกิจกรรมด้านวิชาการ คือ ต้องการให้แนะนำแหล่งค้นคว้าหา ความรู้เพิ่มเติมแก่นักศึกษา รวบรวมปัญหาการเรียนจากนักศึกษาที่ไม่เข้าใจในบทบาทที่ศึกษา ด้วยตนเอง ที่ในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมาแล้วให้ครูประจำกลุ่มตอบคำถาม และสรุปเฉพาะเนื้อหาวิชา

ที่นักศึกษาไม่เข้าใจวิธีการและกิจกรรมด้านพัฒนาชีวิตนักศึกษาต้องการให้ครูประจำกลุ่มสนับสนุนให้นักศึกษาได้แสดงออกตามความสามารถและประเด็นปัญหาที่ใช้ในการอภิปรายควรจะตรงกับคู่มือเรียน

3. เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้เรียน ต้องการให้ผู้เรียนมีความสนิทสนมเป็นกันเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม

4. เกี่ยวกับสถานที่พบกลุ่ม ต้องการให้มีอากาศถ่ายเทสะดวกมีแสงสว่างเพียงพอ ปราศจากสิ่งรบกวนและเดินทางไป-กลับสะดวก

กนกวรรณ สุวรรณพิทักษ์ (2532 : 152) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงปรารถนาของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธีเรียนทางไกลในจังหวัดอุบลราชธานี ผลปรากฏดังนี้

ผู้ดำเนินงาน ครูประจำกลุ่มและนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพทางด้านวิชาการของครูประจำกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับทางด้านการสอนพบว่าความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มคือผู้ดำเนินงานกับครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นด้านนี้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนผู้ดำเนินงานกับนักศึกษาและครูประจำกลุ่มกับนักศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ด้านมนุษยสัมพันธ์พบว่า ความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มคือ ผู้ดำเนินงานกับครูประจำกลุ่มและผู้ดำเนินงานกับนักศึกษา มีความคิดเห็นด้านนี้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ระหว่างครูประจำกลุ่มกับนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มณฑา ทิสนประดับ (2533 : 86-89) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียน การศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประเภททางไกล พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าเรียน หรือไม่เข้าเรียน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพของผู้ปกครอง การมีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ รายได้ ภาษา สุขภาพ การเป็นสมาชิก กลุ่มทางสังคม ระยะทางไปยังที่พบกลุ่ม ระยะเวลาในการเดินทาง สภาพถนน ยานพาหนะที่ใช้ โอกาสในการใช้สื่อ ประเภทของสื่อที่ใช้ และระยะเวลาในการใช้สื่อ

สมพิศ เจริญทอง (2533 : 102-103) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษา

นอกโรงเรียนพบว่า ด้านบุคลากรบางศูนย์มีจำนวนจำกัด โดยเฉพาะศูนย์ใหม่ ขาดความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ด้านวิชาชีพ ด้านงบประมาณ ควรพิจารณาปรับปรุงระเบียบให้อื้อ ต่อการใช้งานงบประมาณดำเนินโครงการปรับปรุงค่าตอบแทนวิทยากร จัดสรรงบประมาณให้ทันกำหนด เวลา ด้านวัสดุอุปกรณ์ ควรพิจารณาวัสดุอุปกรณ์ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและเทคโนโลยีสมัยใหม่ และปรับปรุงค่าวัสดุฝึกให้สูงขึ้นตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ประเสริฐ อรุณรัตน์ (2535 : 133) ศึกษาปัญหาการบริหารงานของโรงเรียน พุทธศาสนวันอาทิตย์ ตามทัศนะของผู้บริหารพบว่าศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอและผู้บริหาร โรงเรียนมีทัศนะต่อปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนพุทธศึกษาวันอาทิตย์ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ งานบริหาร วิชาการและงานบริหารธุรการและการเงิน และอีก 4 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่ง ได้แก่ งานบริหารบุคคล งานบริหารกิจการนักเรียน งานบริหารอาคารสถานที่และ งานสร้างความสัมพันธ์ชุมชน

ภูริศา ปราบริปู (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการบริหารงานของโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาตามทัศนะของผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน พบว่า ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน มีความเห็นว่าสาเหตุสำคัญของปัญหางานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานบริหารธุรการ และการเงิน งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาทางการเงินและวัสดุอุปกรณ์เป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2536 : 28-31) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับกลุ่มทหารกองประจำการ ปี 2535 มีดังนี้

การติดตามสภาพการดำเนินงาน ได้แก่ ฐานทัพเรือ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช อำเภอมะนัง จังหวัดพิษณุโลก กองทัพภาค 4 อำเภอมะนัง จังหวัดนครศรีธรรมราชและค่ายประจักษ์ศิลปาคม อำเภอมะนัง จังหวัดอุดรธานี โดยแต่ละหน่วย ที่จัดจะมีนักศึกษากลุ่มจำนวนสูงสุด 81 คน และต่ำสุด 15 คน จำนวนทหารที่ให้ข้อมูลทั้งหมด 221 คน โดยจะมีอายุระหว่าง 21-23 ปี ซึ่งส่วนใหญ่อายุ 22 ปี ร้อยละ 54.34 อายุ 21 ปี ร้อยละ 33.33 และต่ำสุด อายุ 23 ปี ร้อยละ 12.33 ก่อนมาเป็นทหารกองประจำการส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพทำไร่ ทำสวน ทำนา ร้อยละ 64.67 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 14.67 และอาชีพ ต่างต่าง ๆ เช่น ช่างไฟฟ้า ช่างรถยนต์ ร้อยละ 14.67 กิจกรรมการเรียนการสอน เรียนโดยวิธี

เรียนทางไกล คือ เรียนด้วยตนเองจากสื่อแบบเรียนต่าง ๆ นิ่งรายการวิทยุเสริมความรู้ ใช้เวลาว่าง เสาร์-อาทิตย์ในการพบกลุ่ม ครูทหารประจำกลุ่มที่ให้ข้อมูล 17 คน อายุระหว่าง 26-50 ปี มีวุฒิปริญญาตรี ยกเว้น 1 คน วุฒิ ปกศ.สูง ซึ่ง 13 คน คือร้อยละ 76.47 เคยได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถในการสอน เช่น วิธีเรียนทางไกล บทบาทของครูประจำกลุ่ม ทั้งนี้ ครู 12 คน ใน 17 คน หรือร้อยละ 70.59 มีการพานักศึกษาออกไปปฏิบัติงานตามสถานที่ต่าง ๆ ที่เหลือไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากนักศึกษามีเวลาน้อย การพานักศึกษาออกนอกหน่วยต้องขออนุญาต ผู้บังคับบัญชา รุดติมาระไม่มีเวลา ครูทุกคนเห็นว่า การจัดการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรกรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้กับผู้เรียนได้เรียนต่อในขณะเข้าประจำการ ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น ไม่เสียค่าใช้จ่าย

สำหรับตัวทหารกองประจำการทุกคนเห็นว่า เรียนแล้วได้รับความรู้เพิ่มขึ้น โดยร้อยละ 75.80 เรียนแล้วไม่มีวิชาใดที่ไม่เข้าใจ และร้อยละ 24.20 เรียนแล้วไม่เข้าใจบางวิชา ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาไทย คือ อ่านแล้วไม่เข้าใจ ความรู้เดิมไม่มี เวลาที่จะศึกษามีน้อยและเกือบทั้งหมด ร้อยละ 98.10 เห็นว่าครูประจำกลุ่มมีส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้มีความรู้ ความเข้าใจในการเรียน และส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.89 แน่ใจว่าจะเรียนจบ และอีกร้อยละ 4.11 ไม่แน่ใจ เนื่องจากไม่มีเวลาศึกษา ตติมาระกิจของหน่วยงาน สำหรับความตั้งใจเมื่อจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.76 จะประกอบอาชีพ รองลงมา ร้อยละ 31.34 จะเรียนต่อสูงขึ้นในสายอาชีพ และผู้ที่มีปัญหาในการเรียนมีอยู่ร้อยละ 13.76

เพ็ญแข วัฒนสุข (2537 : 66 - 67) ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

ศักดิ์ชัย นาคเอี่ยม (2537 : 107 - 109) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสนใจด้านการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ ของพลทหารกองประจำการ สังกัดกองพลทหารราบที่ 9 จังหวัดกาญจนบุรีพบว่า พลทหารกองประจำการมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ ดังนี้ เรื่องการใช้เวลาว่างมาเรียนส่วนใหญ่ควรเป็นวันเสาร์ - อาทิตย์ เพราะเป็นช่วงที่หยุดพักการฝึกของทหารเกณฑ์กองประจำการและอีกช่วงคือตอนเย็นหลังการฝึกประจำวัน เรื่องครูผู้สอนหรือวิทยากรส่วนใหญ่เห็นว่าควรเป็นผู้บังคับบัญชาของทหารกองเกณฑ์ประจำการ จึงสามารถ

ควบคุมกระบวนการเรียนการสอนได้ดีกว่าและมีเวลาในการสอนมากกว่าบุคคลจากภายนอก และมีบางกลุ่มที่ต้องการวิทยากรจากหน่วยงานอื่นเพราะต้องการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการเรียนการสอน จากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการเรื่องอาชีพโดยตรง ในเรื่องของประโยชน์ที่ได้รับ ทหารเกณฑ์กองประจำการส่วนใหญ่มองเห็นว่าการเรียนวิชาอาชีพเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และครอบครัว สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้บางอาชีพสอดคล้องกับอาชีพเดิม และการเพิ่มเติมความรู้ที่นอกเหนือจากหลักสูตรจะช่วยให้รู้รายละเอียดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่าการดำเนินงานทางการศึกษาสำหรับทหารของหน่วยงานทหาร ยังมีปัญหาในเรื่องการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาหน่วย การจัดการเรียนการสอน เนื้อหาหลักสูตร ประสบการณ์การสอนของครูประจำกลุ่ม เวลาในการสอนของครูประจำกลุ่ม ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ใน 5 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านสื่อ อุปกรณ์

สมมติฐานของการวิจัย

1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีสถานภาพในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน
2. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน
3. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน
4. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน

5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ^{๗๗๕}ของหน่วยงานตั้งอยู่ตามภาคภูมิศาสตร์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้ารายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ตามพื้นที่ที่หน่วยงานกองทัพบกทั่วประเทศที่จัดโครงการในปี 2536 รวม 45 จังหวัด จำนวน 266 คน ซึ่งประกอบด้วย

1. นายทหารยุทธการและการข่าวหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยงานกองทัพบก ทั่วประเทศ ที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ ในปี 2536 มีจำนวน 45 จังหวัด ซึ่งแต่ละจังหวัดมีจำนวนหน่วยงานกองทัพบกที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกลไม่เท่ากัน จึงมีกลุ่มประชากรจำนวน 176 คน

2. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ โดยมีจำนวนตามจังหวัดที่มีหน่วยงานกองทัพบกจัดการศึกษาตามโครงการ ในปีการศึกษา 2536 จำนวน 45 จังหวัด จังหวัดละ 2 คน รวมจำนวน 90 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ของหน่วยงานทหารจำนวน 140 คน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 48 คน รวม จำนวนทั้งสิ้น 188 คน ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างมีขั้นตอนโดยพิจารณาจากการดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

ทั่วประเทศ ดังนี้

1. จำแนกพื้นที่เป็นรายภาคการศึกษาตามการแบ่งพื้นที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการเป็น 5 ภาคคือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออก
2. แต่ละภาคจำแนกพื้นที่เป็นรายจังหวัด โดยมีจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยงานทหาร ที่จัดโครงการในแต่ละภาคดังนี้ ภาคกลาง จำนวน 10 จังหวัด ภาคเหนือจำนวน 12 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 11 จังหวัด ภาคใต้จำนวน 7 จังหวัดและภาคตะวันออก จำนวน 5 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 45 จังหวัด
3. จัดเรียงลำดับจังหวัดที่มีหน่วยงานทหารจัดโครงการจากมากไปหาน้อย
4. เลือกจังหวัดด้วยวิธีเจาะจงจังหวัดที่มีการจัดมากที่สุดร้อยละ 50 ของแต่ละภาคได้ดังนี้ ภาคกลางจำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลพบุรี กาญจนบุรี สระบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ภาคเหนือจำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เชียงใหม่ ลำปาง เชียงราย น่าน พะเยา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี ขอนแก่น อุดรธานี ร้อยเอ็ด นครพนม ภาคใต้จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา สุราษฎร์ธานี ชุมพร ภาคตะวันออกจำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี ชลบุรี และฉะเชิงเทรา
5. กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการใน 24 จังหวัดที่สุ่มด้วยวิธีเจาะจงตามข้อ 4 เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหาร 140 คน และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 48 คน ดังแสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ จำแนกเป็น
 ภูมิภาคและรายจังหวัด

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ภาค-จังหวัด	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ทหาร	คนจ.	ทหาร	คนจ.
1. <u>ภาคกลาง</u> 10 จังหวัด				
1. ลพบุรี	32	2	32	2
2. กาญจนบุรี	12	2	12	2
3. สระบุรี	7	2	7	2
4. ราชบุรี	4	2	4	2
5. ประจวบคีรีขันธ์	4	2	4	2
6. เพชรบุรี	3	2	-	-
7. พระนครศรีอยุธยา	2	2	-	-
8. สมุทรสาคร	1	2	-	-
9. นครปฐม	1	2	-	-
10. นนทบุรี	1	2	-	-
2. <u>ภาคเหนือ</u> 12 จังหวัด				
1. เพชรบูรณ์	14	2	14	2
2. เชียงใหม่	7	2	7	2

ตาราง 1 (ต่อ)

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ภาค-จังหวัด	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ทหาร	ศนจ.	ทหาร	ศนจ.
3. ลำปาง	4	2	4	2
4. เชียงราย	3	2	3	2
5. น่าน	3	2	3	2
6. พะเยา	3	2	3	2
7. แม่ฮ่องสอน	3	2	-	-
8. อุดรดิตถ์	3	2	-	-
9. ตาก	2	2	-	-
10. แพร่	1	2	-	-
11. นครสวรรค์	1	2	-	-
12. พะเยา	1	2	-	-
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				
11 จังหวัด				
1. นครราชสีมา	8	2	8	2
2. อุบลราชธานี	6	2	6	2
3. ขอนแก่น	6	2	6	2
4. อุดรธานี	4	2	4	2

ตาราง 1 (ต่อ)

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ภาค-จังหวัด	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ทหาร	คนจ.	ทหาร	คนจ.
5. ร้อยเอ็ด	2	2	2	2
6. นครพนม	2	2	2	2
7. สุรินทร์	2	2	-	-
8. สกลนคร	1	2	-	-
9. เลย	1	2	-	-
10. บุรีรัมย์	1	2	-	-
11. ยโสธร	1	2	-	-
4. ภาคใต้ 7 จังหวัด				
1. นครศรีธรรมราช	4	2	4	2
2. สงขลา	1	2	1	2
3. สุราษฎร์ธานี	1	2	1	2
4. ชุมพร	1	2	1	2
5. ระนอง	1	2	-	-
6. ปัตตานี	1	2	-	-
7. นิงงา	1	2	-	-

ตาราง 1 (ต่อ)

เจ้าหน้าที่ผู้รับ ผิดชอบโครงการ ภาค-จังหวัด	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ทหาร	คนจ.	ทหาร	คนจ.
5. <u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 จังหวัด</u>				
1. ปราจีนบุรี	12	2	12	2
2. ชลบุรี	4	2	4	2
3. ฉะเชิงเทรา	2	2	2	2
4. จันทบุรี	1	2	-	-
5. นครนายก	1	2	-	-
รวม	176	90	140	48

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ จำแนกตามตัวแปรต้น คือ สถานภาพในการทำงาน อายุ, วุฒิกการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการ รับผิดชอบโครงการ และที่ตั้งหน่วยงานตามภาคภูมิศาสตร์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการ ดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหาร กองประจำการกองทัพบก แบ่งออกเป็น 5 ด้านคือ ด้านนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านสื่อ อุปกรณ์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าโดยมีการ กำหนดคะแนนในแต่ละข้อดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คะแนนเท่ากับ	5
เห็นด้วย	คะแนนเท่ากับ	4
เฉย ๆ	คะแนนเท่ากับ	3
ไม่เห็นด้วย	คะแนนเท่ากับ	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	คะแนนเท่ากับ	1

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากที่ผู้วิจัย ได้นำเสนอไว้ในตอนที่ 2

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล และสัมมนาผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ ทั้งที่เป็นพลเรือนและทหาร เพื่อนำมาพิจารณากำหนดขอบเขตของการวิจัย และขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และมีความชัดเจนยิ่งขึ้น
2. สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตของข้อ 1
3. นำแบบสอบถามฉบับร่างจากข้อ 1 ให้ประธานและกรรมการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
4. นำแบบสอบถามที่ประธานและกรรมการตรวจสอบแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
5. นำแบบสอบถามไป ทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยงานทหาร และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ในจังหวัดเพชรบุรี พระนครศรีอยุธยา อุตรดิตถ์ แพร่ สุรินทร์บุรีรัมย์ ปัตตานี และนครนายก รวมจำนวน 30 คน
6. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการส่งแบบสอบถามกลับคืนมา นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วมาวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาคได้ค่าเท่ากับ 0.89
7. นำแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นและเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดย

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บังคับบัญชาของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน และเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบก ออกหนังสือถึงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยหนังสือถึง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ส่งวันที่ 27 กันยายน 2537 ตอบรับกลับภายใน วันที่ 15 พฤศจิกายน 2537 และหนังสือถึงผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารส่งวันที่ 31 ตุลาคม 2537 ตอบรับกลับภายในเดือนพฤศจิกายน 2537

3. กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้วส่งคืนกลับมายังผู้วิจัยตามที่อยู่ระบุไว้หน้าซองและติดแสตมป์ไว้

4. จากแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 188 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 186 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 98.93 และเมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาแล้ว ปรากฏว่ามีแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 182 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.80 ของทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS ดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการทหารบกทั้ง 5 ด้าน ตามตัวแปรต้น โดยคิดเป็นร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.2 ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่างใช้สถิติ t-test

1.3 ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง 3 กลุ่มตัวอย่างใช้สถิติ F-test

2. ในส่วนของแบบสอบถามปลายเปิดที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาและหาค่าความถี่ร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. สถิติสำหรับการตรวจสอบเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (บุญเชิด ภูณโณนนตวงษ์, 2521 : 263)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{S^2_i}{S^2_t} \right]$$

เมื่อ	α	แทน ค่าความเชื่อมั่น
	k	แทน จำนวนข้อ
	S^2_i	แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S^2_t	แทน ความแปรปรวนของคะแนนที่สอบได้

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 การหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.1.1 คะแนนเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2.1.2 การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ลัวิน สายยศ และอังคณา สายยศ.

2524 : 77)

$$S.D = \sqrt{\frac{N(\sum X^2) - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน ผลบวกของคะแนนยกกำลังสอง
	$\sum X$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

2.2.1 ทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร

2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระจากกัน และมีค่าความแปรปรวนไม่เท่ากัน (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2513 : 84-86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S^2_1}{N_1} + \frac{S^2_2}{N_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่แสดงความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของ
สองกลุ่มตัวอย่าง (t-Distribution)

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ
กลุ่มตัวอย่างที่ 2

S^2_1, S^2_2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ
กลุ่มตัวอย่างที่ 2

N_1, N_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และขนาดของ
กลุ่มตัวอย่างที่ 2

2.2.2 ทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร

3 กลุ่ม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ใช้สูตร F-test (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่าสอง
กลุ่มตัวอย่าง (F-Distribution)

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

2.2.3 ในการหาค่าวิเคราะห์ความแปรปรวนแล้ว พบว่า ข้อมูลที่วิเคราะห์มี
 นัยสำคัญทางสถิติผู้วิจัยได้ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของ
 Newman-Keuls test (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ.2531 : 113) สูตร

$$w = q(\alpha, r, df) \sqrt{\frac{MS_E}{n}}$$

เมื่อ w แทน ค่าวิกฤตของ Newman-Keuls
 q แทน ค่าที่เป็ดได้จากตาราง Standardized Range Statistic
 MS_E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนที่ได้จากตาราง
 วิเคราะห์ความแปรปรวน
 n แทน Harmonic Mean คำนวณได้จาก

$$n = \frac{k}{\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} + \dots + \frac{1}{n_k}}$$

เมื่อ k แทน จำนวนกลุ่ม
 $n_1, n_2 \dots n_k$ แทนจำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ และเพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติแสดงความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของสองกลุ่มตัวอย่าง (t-Distribution)
F	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่าสองกลุ่มตัวอย่าง (F-Distribution)
q	แทน	ค่าสถิติความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ (q-Statistic)
df	แทน	ขั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นวิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกใน 5 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านบุคลากรด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านสื่อ อุปกรณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้าน ดังนี้

- 4.50 - 5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 3.50 - 4.49 หมายถึง เห็นด้วย
 2.50 - 3.49 หมายถึง เฉย ๆ
 1.50 - 2.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วย
 1.00 - 1.49 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 4 ตอน
 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาส
 ทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาส
 ทางการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นวิธีเรียน
 ทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกจำนวนตามตัวแปรใน 5 ด้าน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานขยาย
 โอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ
 กองทัพบก

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ในตอนนี้เป็นวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้จำนวนความถี่ และค่าร้อยละ จำแนกตามสถานภาพ ในการทำงาน อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสิทธิภาพในการ รับผิดชอบโครงการ ที่ตั้งหน่วยงานตามภาคภูมิศาสตร์ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพส่วนตัว

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว	จำนวนความถี่	ร้อยละ
1. สถานภาพในการทำงาน		
1.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหาร	140	76.90
1.2 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด	42	23.10
รวม	182	100.00
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 45 ปี	148	81.30
2.2 45 ปีขึ้นไป	34	18.70
รวม	182	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว	จำนวนความถี่	ร้อยละ
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	17	9.30
3.2 ปริญญาตรี	155	85.20
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	10	5.50
รวม	182	100.00
4. ประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการ		
4.1 ต่ำกว่า 1 ปี	51	28.00
4.2 1 ปี ขึ้นไป	131	72.00
รวม	182	100.00
5. ที่ตั้งหน่วยงานตามภาคภูมิศาสตร์		
5.1 ภาคกลาง	35	35.70
5.2 ภาคเหนือ	37	20.30
5.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	38	20.90
5.4 ภาคใต้	25	13.70
5.5 ภาคตะวันออก	17	9.30
รวม	182	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพในการทำงาน เป็นเจ้าหน้าที่
ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหาร จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 76.90 และเจ้าหน้าที่
ผู้รับผิดชอบโครงการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 23.10

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีอายุต่ำกว่า 45 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ
81.30 และมีอายุ 45 ปี ขึ้นไป จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการต่ำกว่า 1 ปี
จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 และ 1 ปี ขึ้นไป จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 72.00

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 17 คน
คิดเป็นร้อยละ 9.30 ปริญญาตรี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 85.20 และสูงกว่าปริญญาตรี
จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50

และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีหน่วยงานตั้งอยู่ภาคกลาง จำนวน 65 คน คิดเป็น
ร้อยละ 35.70 ภาคเหนือ 37 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 38 คน
คิดเป็นร้อยละ 20.90 ภาคใต้ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.70 ภาคตะวันออก 17 คน คิดเป็น
ร้อยละ 9.30

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
เกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล
สำหรับทหารกองประจำการกองทัพบก ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยาย
โอกาสทางการศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหาร และศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดใน 5 ด้าน

การดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1. ด้านนโยบาย	4.52	0.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. ด้านบุคลากร	4.39	0.38	เห็นด้วย
3. ด้านวิชาการ	4.11	0.44	เห็นด้วย
4. ด้านงบประมาณ	4.25	0.50	เห็นด้วย
5. ด้านสื่ออุปกรณ์	4.44	0.47	เห็นด้วย
รวม	4.34	0.35	เห็นด้วย

จากตาราง 3 แสดงว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวม
อยู่ในระดับเห็นด้วยกับการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบุคลากร
ด้านวิชาการด้านงบประมาณ และด้านสื่อ อุปกรณ์ อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.39, \bar{X} = 4.11,$
 $\bar{X} = 4.25$ และ $\bar{X} = 4.44$ ตามลำดับ) ยกเว้นด้านนโยบายอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง
($\bar{X} = 4.52$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ต้านนโยบาย

ข้อ	การดำเนินงานด้านนโยบาย	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.	กองทัพบกควรมีนโยบายให้หน่วยทหารทุกหน่วยจัดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ	4.77	0.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2.	กองทัพบกควรกำหนดให้โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการเป็นนโยบายที่หน่วยต้องปฏิบัติตามต่อเนื่อง	4.73	0.49	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
3.	หน่วยทหารมีความเข้าใจตรงกันว่าควรให้ทหารกองประจำการในกองทัพบกได้รับการศึกษาจนจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	4.62	0.58	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
4.	ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินโครงการควรให้ทหารกองประจำการที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สำหรับทหารกองประจำการ	4.70	0.51	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
5.	หน่วยทหารที่จัดควรประชาสัมพันธ์ความสำคัญและรายละเอียดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาให้ผู้ที่ไม่สะดวกโอกาสในการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนที่จะเป็นทหารกองประจำการได้รับทราบ	4.56	0.66	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานด้านนโยบาย	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
6.	กองทัพบกควรกำหนดให้หน่วยปฏิบัติระดับกองพันหรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นหน่วยดำเนินการได้เพราะมีความเหมาะสมและมีความสามารถที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.39	0.78	เห็นด้วย
7.	สำนักงานทหารพัฒนา กรป.กลาง กองบัญชาการทหารสูงสุด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด ควรออกนิเทศและติดตามโครงการร่วมกัน	4.32	0.69	เห็นด้วย
8.	การกำหนดแนวปฏิบัติระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และหน่วยทหารในปัจจุบันควรมีความชัดเจนยิ่งขึ้น	4.41	0.61	เห็นด้วย
9.	กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรร่วมมือกับกองทัพบก ประชุมผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาหน่วยทหาร เพื่อชี้แจงนโยบายและแนวทางการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการเป็นประจำทุกปี	4.45	0.65	เห็นด้วย
10.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควรมีการยึดหยุ่นเกี่ยวกับหลักฐานที่ใช้ในการรับสมัครทหารกองประจำการ เข้าเรียนมากขึ้นกว่าเดิม	4.26	0.97	เห็นด้วย
รวม		4.52	0.38	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตาราง 4 แสดงว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาด้านนโยบาย
โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุดคือ กองทัพบกมีนโยบายให้หน่วยทหารทุกหน่วยจัดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ ($\bar{X} = 4.77$) และกองทัพบกควรกำหนดให้โครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการเป็นนโยบายที่หน่วย
ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.73$) อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรมีการยืดหยุ่นเกี่ยวกับหลักฐานที่ใช้ในการรับสมัครทหาร
กองประจำการเข้าเรียนมากขึ้นกว่าเดิม ($\bar{X} = 4.26$) และสำนักงานทหารพัฒนา กรป.กลาง
กองบัญชาการทหารสูงสุด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ควรออกนิเทศและติดตามโครงการร่วมกัน ($\bar{X} = 4.32$) อยู่ในระดับเห็นด้วย

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยาย
โอกาสทางการศึกษา ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด ด้านบุคลากร

ข้อ	การดำเนินงานด้านบุคลากร	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
11.	ผู้รับผิดชอบโครงการควรมีความเข้าใจแนวปฏิบัติและ แนวทางการดำเนินโครงการอย่างชัดเจน	4.60	0.53	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
12.	ผู้รับผิดชอบโครงการ ไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้การดำเนินการไม่ต่อเนื่อง	4.32	0.82	เห็นด้วย
13.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หน่วยทหารที่จัดควร แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการ ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหาร กองประจำการร่วมกัน	4.29	0.65	เห็นด้วย
14.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและหน่วยทหารที่จัด ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อทำหน้าที่ นิเทศและประสานงาน	4.19	0.61	เห็นด้วย
15.	หน่วยงานทหารที่จัดควรขอความร่วมมือวิทยากรพิเศษ จากภาครัฐและ เอกชนอื่นมาเป็นครูสอนหมวดวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อให้ผู้เรียนเกิด ประสบการณ์การเรียนรู้	4.31	0.77	เห็นด้วย
16.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรประชุมเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบโครงการ ครูทหารประจำกลุ่มทุกภาคเรียน	4.42	0.61	เห็นด้วย
17.	ครูทหารประจำกลุ่มควรมีประสบการณ์ทางการสอนโดย ผ่านการอบรมครูประจำกลุ่มตามที่กรมการศึกษา นอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจัด	4.57	0.66	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานด้านบุคลากร	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
18.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรนิเทศให้คำแนะนำเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการและครูทหารประจำกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	4.41	0.67	เห็นด้วย
19.	ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารควรร่วมกันติดตามผลการดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ	4.47	0.54	เห็นด้วย
20.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สอนทุกภาคเรียน	4.31	0.55	เห็นด้วย
รวม		4.39	0.38	เห็นด้วย

จากตาราง 5 แสดงว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.39$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับเห็นด้วย ยกเว้นข้อผู้รับผิดชอบโครงการควรมีความเข้าใจแนวปฏิบัติและแนวทางการดำเนินโครงการอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.60$) และข้อครูทหารประจำกลุ่มควรมีประสบการณ์ทางการสอน โดยผ่านการอบรมครูประจำกลุ่มตามกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจัด ($\bar{X} = 4.57$) อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและหน่วยงานที่จัดควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อกำหนดพื้นที่และประสานงาน ($\bar{X} = 4.19$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ด้านวิชาการ

ข้อ	การดำเนินงานด้านวิชาการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
21.	หลักสูตรควรมีการปรับปรุงร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกับหน่วยทหารที่จัดเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา	4.17	0.83	เห็นด้วย
22.	หมวดวิชาบังคับควรมีมากกว่า 4 หมวดวิชาจากที่จัดอยู่ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต และ วิชาอาชีพ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับนักศึกษา	3.51	1.24	เห็นด้วย
23.	การฝึกวิชาทหาร วิชาเสริมวิชาชีพรทหารและวิชาทักษะอาชีพของนักศึกษาทหารทุกคน ควรให้นำไปเทียบโอนผลการเรียนได้ทั้งหมด	4.29	0.93	เห็นด้วย
24.	ควรกำหนดให้ครูทหารประจำกลุ่มทำแผนการสอน	4.06	0.85	เห็นด้วย
25.	ครูทหารประจำกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการออกข้อสอบ	3.89	1.05	เห็นด้วย
26.	กิจกรรมการพบกลุ่มหน่วยทหารควรเลือกระยะเวลาการพบกลุ่ม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง	4.32	0.65	เห็นด้วย
27.	กิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่	4.02	0.84	เห็นด้วย
28.	กิจกรรมการพบกลุ่มนักศึกษาทหารกองประจำการควรจัดให้เพื่อสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันในระหว่างและปลดประจำการได้อย่างดี	4.38	0.66	เห็นด้วย

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานด้านวิชาการ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
29.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรมีการติดตามผล การจัดการเรียน การสอนของหน่วยทหาร	4.19	0.62	เห็นด้วย
30.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรจัดตั้งศูนย์ แนะแนวการศึกษาให้กับทหารกองประจำการ	4.29	0.67	เห็นด้วย
รวม		4.11	0.44	เห็นด้วย

จากตาราง 6 แสดงว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับเห็นด้วย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือกิจกรรมการพบกลุ่มนักศึกษาทหารกองประจำการควรจัดให้เพื่อสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในระหว่างและปลดประจำการได้ดี ($\bar{X} = 4.38$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หมวดวิชาบังคับควรมีมากกว่า 4 หมวดวิชาจากที่จัดอยู่คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา วัฒนธรรมและวิชาชีพ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับนักศึกษา ($\bar{X} = 3.51$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ต้าเงบประมาณ

ข้อ	การดำเนินงานด้านงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
31.	กองทัพบกควรสนับสนุนงบประมาณสมทบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการให้กับหน่วยทหารที่จัด	4.45	0.81	เห็นด้วย
32.	ครูทหารประจำกลุ่มควรได้รับสวัสดิการหรือการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ	4.25	0.90	เห็นด้วย
33.	นักศึกษาทหารกองประจำการที่ปลดประจำการแล้วแต่ยังเรียนไม่จบควรได้รับการยกเว้นค่าเล่าเรียนเมื่อเรียนต่อ	4.16	1.06	เห็นด้วย
34.	กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ	4.42	0.73	เห็นด้วย
35.	กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรแจ้งและจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการให้รวดเร็วและทันเวลา	4.48	0.60	เห็นด้วย
36.	กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับบริหารโครงการให้กับหน่วยทหารที่จัด	4.29	0.87	เห็นด้วย
37.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หน่วยงานทหารที่จัดควรขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการจากภาคเอกชนหรือองค์กรท้องถิ่น	3.51	1.07	เห็นด้วย
38.	หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มีความคล่องตัวยิ่งขึ้น	4.30	0.67	เห็นด้วย

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานด้านงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
39.	แบบฟอร์มการเบิกจ่ายงบประมาณควรปรับปรุงให้มีความคล่องตัวยิ่งขึ้น	4.23	0.69	เห็นด้วย
40.	การเบิกจ่ายงบประมาณค่าตอบแทนสำหรับครูทหารประจำกลุ่มควรตรงเวลา	4.36	0.64	เห็นด้วย
รวม		4.25	0.50	เห็นด้วย

จากตาราง 7 แสดงว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาด้าน
งบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับ
เห็นด้วย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรเร่งและจัดสรรงบประมาณสำหรับ
ดำเนินการให้รวดเร็วและทันเวลา ($\bar{X} = 4.48$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด หน่วยงานทหารที่จัดควรขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ
จากภาคเอกชนหรือองค์กรท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.51$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ด้านสื่อ อุปกรณ์

ข้อ	การดำเนินงานด้านสื่อ อุปกรณ์	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
41.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรมีการจัดสรรหนังสือแบบเรียนใหม่ ๆ และเพียงพอต่อการยืมของนักศึกษาทหารกองประจำการ	4.59	0.58	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
42.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรมีการจัดสรรเทปคลาสเซ็ท วิดีโอเทปให้นักศึกษาทหารกองประจำการยืมอย่างเพียงพอ	4.36	0.70	เห็นด้วย
43.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรจัดสรรคู่มือนักศึกษา คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือการดำเนินงาน คู่มือการเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นปัจจุบันและเพียงพอกับครูทหารประจำกลุ่ม	4.46	0.62	เห็นด้วย
44.	แบบฝึกหัดสำหรับนักศึกษาทหารกองประจำการควรสอดคล้องกับเนื้อหาหมวดวิชาบังคับยิ่งขึ้น	4.40	0.63	เห็นด้วย
45.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควรสนับสนุนสื่อคู่มือทุกประเภทสำหรับครูทหารประจำกลุ่มเพิ่มเติมแทนของเดิมที่ชำรุด	4.48	0.58	เห็นด้วย
46.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควรสนับสนุนหนังสือเรียน สมุดแบบฝึกหัดสำหรับนักศึกษาทหารกองประจำการเพิ่มเติมแทนของเดิมที่ชำรุด	4.51	0.60	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	การดำเนินงานด้านสื่อ อุปกรณ์	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
47.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ควรสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ เช่น โทรทัศน์ วีดีโอ ดาวเทียม ไทยคม เพื่อช่วยให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนมากขึ้น	4.47	0.64	เห็นด้วย
48.	หน่วยทหารควรสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนที่เป็นเทคโนโลยีทันสมัย เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สไลด์ วิดีโอและโทรทัศน์ เป็นต้น	4.35	0.71	เห็นด้วย
49.	หน่วยงานทหารที่จัดควรสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น ซอล์ค กระดานดำ โต๊ะ เก้าอี้ เพิ่มมากขึ้น	4.29	0.72	เห็นด้วย
50.	หน่วยงานทหารที่จัดควรจัดแหล่งค้นคว้าหาความรู้ให้กับนักศึกษาทหารกองประจำการ เช่น ห้องสมุด ศูนย์การเรียน	4.46	0.66	เห็นด้วย
รวม		4.44	0.47	เห็นด้วย

จากตาราง 8 แสดงว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาด้านสื่ออุปกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับเห็นด้วย ยกเว้นข้อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรมีการจัดสรรหนังสือแบบเรียนใหม่ และเพียงพอต่อการยืมของนักศึกษาทหารกองประจำการ ($\bar{X} = 4.59$) และข้อศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควรสนับสนุนหนังสือเรียน สมุด แบบฝึกหัด สำหรับนักศึกษาทหาร

กองประจำการเพิ่มเติมแทนของที่ขาด ($\bar{X} = 4.51$) อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง และข้อที่มูลค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หน่วยอาหารที่จัดควรสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอนเช่น ชอล์ก กระดานดำ โต๊ะเก้าอี้ เพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.29$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
เกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล
สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก จำแนกตามตัวแปรใน 5 ด้าน ต่อไปนี้

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาของ
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด เป็นรายด้านและโดยรวม

การดำเนินงาน	เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ โครงการหน่วยงานทหาร		เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. ด้านนโยบาย	4.42	0.34	4.55	0.39	2.06*
2. ด้านบุคลากร	4.39	0.38	4.39	0.38	0.03
3. ด้านวิชาการ	4.11	0.43	4.11	0.44	0.06
4. ด้านงบประมาณ	4.05	0.58	4.30	0.46	2.60*
5. ด้านสื่อ อุปกรณ์	4.30	0.41	4.48	0.48	2.18*
รวม	4.25	0.34	4.37	0.34	1.87

จากตาราง 9 แสดงว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและของศูนย์ การศึกษาเอกโรงเรียนจังหวัด มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนโยบาย ด้านงบประมาณและด้านสื่อ อุปกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.05$ นอกนั้นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและ
เจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ที่มีต่อการดำเนินงานขยายโอกาส
ทางการศึกษาใน 5 ด้าน โดยจำแนกตามอายุ

การดำเนินงาน	อายุต่ำกว่า 45 ปี		อายุ 45 ปีขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. ด้านนโยบาย	4.54	0.38	4.44	0.36	1.32
2. ด้านบุคลากร	4.40	0.38	4.38	0.38	0.11
3. ด้านวิชาการ	4.13	0.43	4.04	0.44	0.99
4. ด้านงบประมาณ	4.26	0.49	4.17	0.54	0.93
5. ด้านสื่อ อุปกรณ์	4.45	0.48	4.37	0.42	0.93
รวม	4.35	0.35	4.28	0.34	1.09

จากตาราง 10 แสดงว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีอายุแตกต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารกับ
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ที่มีต่อการดำเนินงาน
ขยายโอกาสทางการศึกษาใน 5 ด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด

การดำเนินงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	2	0.43	0.22	1.52
	ภายในกลุ่ม	179	25.51	0.14	
	รวม	181	25.95		
2. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	0.12	0.10	0.07
	ภายในกลุ่ม	179	25.86	0.14	
	รวม	181	25.88		
3. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.09	0.04	0.23
	ภายในกลุ่ม	179	34.19	0.19	
	รวม	181	34.28		

ตาราง 11 (ต่อ)

การดำเนินงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
4. ด้านงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.06	0.03	0.12
	ภายในกลุ่ม	179	45.03	0.25	
	รวม	181	45.09		
5. ด้านสื่อและอุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.67	0.33	1.50
	ภายในกลุ่ม	179	39.67	0.22	
	รวม	181	40.34		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.10	0.05	0.44
	ภายในกลุ่ม	179	21.46	0.12	
	รวม	181	21.57		

ตาราง 11 แสดงว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและ
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดที่มีต่อการดำเนินงาน
ขยายโอกาสทางการศึกษาใน 5 ด้าน โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการ

การดำเนินงาน	ต่ำกว่า 1 ปี		1 ปี ขึ้นไป		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. ด้านนโยบาย	4.44	0.37	4.56	0.38	1.93
2. ด้านบุคลากร	4.33	0.35	4.41	0.39	1.29
3. ด้านวิชาการ	4.16	0.41	4.09	0.44	0.96
4. ด้านงบประมาณ	4.32	0.38	4.22	0.54	1.47
5. ด้านสื่อ อุปกรณ์	4.39	0.41	4.45	0.50	0.74
รวม	4.33	0.30	4.35	0.36	0.30

ตาราง 12 แสดงว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบ
โครงการแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมและ
รายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหาร และ
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ที่มีต่อการดำเนินงาน
ขยายโอกาสทางการศึกษาใน 5 ด้าน จำแนกตามที่ตั้งของหน่วยงานตามภาคภูมิศาสตร์

การดำเนินงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านนโยบาย	ระหว่างกลุ่ม	4	0.72	0.18	1.27
	ภายในกลุ่ม	177	25.22	0.14	
	รวม	181	25.95		
2. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	4	0.69	0.17	1.22
	ภายในกลุ่ม	177	25.18	0.14	
	รวม	181	25.88		
3. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	4	1.57	0.39	2.13
	ภายในกลุ่ม	177	32.74	0.18	
	รวม	181	34.28		

ตาราง 13 (ต่อ)

การดำเนินงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
4. ด้านงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	4	1.19	0.30	1.20
	ภายในกลุ่ม	177	43.90	0.25	
	รวม	181	45.09		
5. ด้านสื่อ อุปกรณ์	ระหว่างกลุ่ม	4	1.09	0.27	1.23
	ภายในกลุ่ม	177	39.25	0.22	
	รวม	181	40.34		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	0.82	0.21	1.75
	ภายในกลุ่ม	177	20.74	0.12	
	รวม	181	21.57		

ตาราง 13 แสดงว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการฯ ที่มีตั้งหน่วยงานตามภาคภูมิศาสตร์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานขยายโอกาส

ทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก จากแบบสอบถามปลายเปิด เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการจำนวน 182 คน (N=182 คน) ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ซึ่งพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตาราง 14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

รายละเอียดความคิดเห็นเพิ่มเติม	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านนโยบาย		
1.1 ผู้บังคับบัญชาในระดับล่างสุดไม่เข้าใจนโยบายในการที่กองทัพกำหนดหรือส่งเสริม คิดเพียงว่าไม่มีความสำคัญสำหรับหน่วย	26	14.29
1.2 การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง บางคนไม่เข้าใจระบบการศึกษา	20	10.99
1.3 การไม่ยืดหยุ่นเกี่ยวกับหลักฐานการสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	4	2.20
1.4 ระบบทหารไม่เอื้อต่อการศึกษาดตามอัธยาศัยเพราะถูกฝึกให้ปฏิบัติตามคำสั่ง จึงไม่สนใจศึกษาไม่หาความรู้ รบฟังคำสั่งด้านเดียว	2	1.10
2. ด้านบุคลากร		
2.1 บุคลากรของหน่วยงานทหารมีภารกิจของหน่วยที่ต้องปฏิบัติทำให้ไม่มีเวลาสอนและมาพบกลุ่ม	28	15.38
2.2 บุคลากรส่วนใหญ่ที่ทำหน้าที่ครูทหารประจำกลุ่มขาดความรู้ นักศึกษาจึงไม่สนใจเท่าที่ควร	13	7.14

ตาราง 14 (ต่อ)

รายละเอียดความคิดเห็นเพิ่มเติม	ความถี่	ร้อยละ
2.3 ครูทหารประจำกลุ่มมีไม่เพียงพอ	6	3.30
2.4 ครูทหารประจำกลุ่มไม่ได้รับการยอมรับและให้เกียรติจาก เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและผู้บังคับบัญชา	5	2.75
2.5 เจ้าหน้าที่และครูประจำกลุ่มที่ผ่านการอบรมโยกย้ายบ่อย	4	2.20
2.6 การพิจารณาความดีความชอบขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของหน่วย การปฏิบัติงานของโครงการถือว่าเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ ส่วนตัว	2	1.10
2.7 บุคลากรจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นระบบ	2	1.10
3. ด้านวิชาการ		
3.1 นักศึกษาและครูทหารประจำกลุ่มติดภารกิจของหน่วย ไม่สามารถ พบกลุ่ม	13	7.14
3.2 นักศึกษาส่วนใหญ่อ่านหนังสือไม่ค่อยออกและบวกเลขไม่เป็น	4	2.20
3.3 การออกข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหา และบางวิชามีเนื้อหามากเกินไป	3	1.65
3.4 การประเมินผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ	2	1.10
3.5 ครูทหารประจำกลุ่มไม่จัดทำแผนการสอน	2	1.10
3.6 การนิเทศและติดตามผลมีอุปสรรค	2	1.10
3.7 การฝึกวิชาชีพเพื่อเทียบโอนไม่เป็นตามเกณฑ์มาตรฐาน	2	1.10
4. ด้านงบประมาณ		
4.1 งบประมาณได้รับไม่เพียงพอ	21	11.53
4.2 เงินค่าตอบแทนครูทหารประจำกลุ่มน้อยเกินไป	12	6.59
4.3 การจัดสรรเงินค่าตอบแทนล่าช้าไม่ทันเวลา	9	7.69

ตาราง 14 (ต่อ)

รายละเอียดความคิดเห็นเพิ่มเติม	ความถี่	ร้อยละ
4.4 ไม่ได้รับงบประมาณ	5	2.75
4.5 การจัดสรรงบประมาณไม่มีความชัดเจน	3	1.65
5. ด้านสื่อ อุปกรณ์		
5.1 หนังสือ แบบเรียน แบบฝึกหัด สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ไม่เพียงพอ	89	48.90
5.2 การไม่ได้รับสื่อและอุปกรณ์	14	7.96
5.3 งบประมาณสำหรับสื่อวัสดุและอุปกรณ์ไม่ได้รับการจัดสรรให้ เท่าที่ควร	7	3.85
5.4 สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยไม่มี	6	3.27
5.5 เอกสารเพิ่มเติมความรู้ ไม่มี	2	1.10

จากตาราง 14 แสดงว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดมีความเห็นว่าอุปสรรคของการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านนโยบาย คือ ผู้บังคับบัญชาในระดับล่างสุดไม่เข้าใจนโยบายในการที่กองพันกำหนดหรือส่งเสริม คิดเพียงว่าไม่มีความสำคัญสำหรับหน่วย คิดเป็นร้อยละ 14.29 และการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง บางคนไม่เข้าใจระบบการศึกษา ร้อยละ 10.99 ด้านบุคลากร คือ บุคลากรของหน่วยงานทหารมีภารกิจของหน่วยที่ต้องปฏิบัติทำให้ไม่มีเวลาสอนและงานหนัก คิดเป็นร้อยละ 15.38 และบุคลากรส่วนใหญ่ที่ทำหน้าที่ครูทหารประจำกลุ่มขาดความรู้ หน้าที่ขาด

จึงไม่สนใจเท่าที่ควร ร้อยละ 7.14 ด้านวิชาการ คือ นักศึกษาและครูทหารประจำกลุ่ม
 ตัดภารกิจของหน่วยไม่สามารถพบกลุ่มได้ คิดเป็นร้อยละ 7.14 และนักศึกษาส่วนใหญ่อ่านหนังสือ
 ไม่ค่อยออกและบวกเลขไม่เป็น ร้อยละ 2.20 ด้านงบประมาณคืองบประมาณได้รับไม่เพียงพอ
 คิดเป็นร้อยละ 11.53 และ เงินค่าตอบแทนครูทหารประจำกลุ่มน้อยเกินไป ร้อยละ 6.59
 ด้านสื่อ อุปกรณ์ คือหนังสือ แบบเรียน แบบฝึกหัด สื่อ อุปกรณ์การเรียน การสอนไม่เพียงพอ
 คิดเป็นร้อยละ 48.90 และการไม่ได้รับสื่อ และอุปกรณ์ ร้อยละ 7.96

ตาราง 15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด

แนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านนโยบาย		
1.1 ควรมีการชี้แจงนโยบายให้ผู้บังคับบัญชาระดับล่างได้เข้าใจอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม	5	2.75
1.2 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและหน่วยทหารควรประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องและนักศึกษาเข้าใจและเห็นความสำคัญของโครงการ	5	2.75
1.3 ผู้บังคับบัญชาหน่วยต้องถือเป็นนโยบายแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโดยตรง	3	1.65
1.4 ผู้บังคับบัญชาระดับล่างควรให้ความสำคัญสนับสนุนติดตามผลอย่างต่อเนื่อง	2	1.10
1.5 ควรมีนโยบายให้ทุกคนที่มาเป็นทหารกองประจำการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยไม่มีข้อยกเว้นและเมื่อไปทำงานที่ได้ให้สามารถศึกษาต่อได้	2	1.10
1.6 ควรมีการประสานงานและกำหนดเวลาการสอนไล่ล่วงหน้าเพื่อไม่ให้ตรงช่วงเวลาฝึกทหาร	2	1.10
1.7 หน่วยทหารควรพิจารณาคัดเลือกนักศึกษารที่ต้องการเรียนจริง ๆ ไม่ควรเกณฑ์มาเรียน	2	1.10

ตาราง 15 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน	ความถี่	ร้อยละ
2. ด้านบุคลากร		
2.1 ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรสม่ำเสมอ	9	4.95
2.2 ควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ โครงการให้ชัดเจนและงัดวัน ภารกิจบางอย่างของหน่วย	8	4.40
2.3 หน่วยทหารควรจัดหาบุคลากรภายนอกที่มีประสบการณ์ทาง การสอนมาเป็นครูประจำกลุ่ม	5	2.75
2.4 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรเข้ามามีบทบาท การดำเนินงานร่วมกับครูทหารประจำกลุ่มมากขึ้น	4	2.20
2.5 หน่วยทหารควรจัดสรรเวลาในแต่ละสัปดาห์ให้ครูทหารประจำ กลุ่มได้ประสานงานและติดต่อกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	3	1.65
2.6 หน่วยทหารควรสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ของโครงการ	2	1.10
2.7 ประสานความร่วมมือกับหน่วยทหารออกนิเทศและติดตามผลเป็นประจำ เพื่อให้ครูทหารประจำกลุ่มปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	2	1.10
3. ด้านวิชาการ		
3.1 ควรจัดกิจกรรมการพบกลุ่มเพิ่มขึ้นและเพิ่มวิชาบังคับมากขึ้น เช่น วิชาภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์	12	6.59
3.2 กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรร่วมกับ กรป.กลาง ศึกษาข้อมูล ปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตของทหาร กองประจำการและตลาดวิชา	5	2.75

ตาราง 15 (ต่อ)

แนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงาน	ความถี่	ร้อยละ
3.3 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ควรจัดตั้งศูนย์แนะแนว การเรียนรู้ต่อ	4	2.20
3.4 ครูทหารประจำกลุ่มควรจัดทำแผนการเรียนการสอนสม่ำเสมอ	3	1.65
3.5 ควรให้นักศึกษาลงทะเบียนวิชาบังคับมากกว่า 2 วิชา ในแต่ละ ภาคเรียน รวมทั้งวิชาเลือกด้วย	2	1.10
3.6 ควรปรับปรุงตารางสอนให้สอดคล้องกับการฝึกทหารประจำปี	2	1.10
3.7 ควรปรับปรุงระยะเวลาเรียนให้เท่ากลุ่มปกติเพื่อให้นักศึกษามีคุณภาพ	2	1.10
4. ด้านงบประมาณ		
4.1 ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น	19	10.40
4.2 ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้กับครูทหารประจำกลุ่ม	7	3.85
4.3 ควรจัดสรรค่าตอบแทนให้ตรงเวลา	5	2.75
4.4 จัดทำระเบียบกฎเกณฑ์งบประมาณให้ชัดเจน	4	2.20
4.5 กองทัพบกควรสนับสนุนงบประมาณสำหรับโครงการให้ชัดเจน	2	1.10
4.6 ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับเจ้าหน้าที่เพื่อใช้ดำเนินโครงการ	2	1.10
5. ด้านสื่อ อุปกรณ์		
5.1 ควรจัดสรรหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด สื่ออุปกรณ์ให้เพียงพอ	36	19.78
5.2 ควรผลิตสื่ออุปกรณ์ทันสมัยให้ครูทหารประจำกลุ่ม และนักศึกษายืม	12	6.59
5.3 หน่วยทหารควรขอรับการบริจาคและขอความช่วยเหลือจากเอกชน	3	1.65
5.4 ควรผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์ออกอากาศให้ครอบคลุมทุกพื้นที่	2	1.10
5.5 ควรปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหนังสือแบบฝึกหัดทุก 3 ปี	2	1.10

จากตาราง 15 แสดงว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 182 คน (N = 182 คน) คิดว่า
แนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาทางการศึกษาในด้านนโยบาย คือ
ควรมีการชี้แจงนโยบายให้ผู้บังคับบัญชาในระดับล่างได้เข้าใจอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม คิดเป็น
ร้อยละ 2.75 และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและหน่วยทหารควรประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษา
ให้ผู้เกี่ยวข้องและนักศึกษาเข้าใจและเห็นความสำคัญของโครงการ ร้อยละ 2.75 ด้านบุคลากร
คือ ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 4.95 และควรแต่งตั้ง
เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการให้ชัดเจนและดูวันภารกิจบางอย่างของหน่วย ร้อยละ 4.40
ด้านวิชาการ คือ ควรจัดกิจกรรมการพบกลุ่มเพิ่มขึ้นและเพิ่มวิชาบังคับมากขึ้น เช่น วิชา
ภาษาอังกฤษและวิชาวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 6.59 และ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
ควรร่วมกับ กรป.กลาง ศึกษาข้อมูลปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตของทหาร
กองประจำการและตลาดวิชา ร้อยละ 2.75 และด้านงบประมาณคือ ควรจัดสรรงบประมาณ
เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 10.40 และควรเพิ่มค่าตอบแทนให้กับครูทหารประจำกลุ่ม ร้อยละ 3.85
ด้านสื่อ อุปกรณ์ คือควรจัดสรรหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด สื่อ อุปกรณ์ให้เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ
19.78 และควรผลิตสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัยให้ครูทหารประจำกลุ่มและนักศึกษายืม ร้อยละ 6.59

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก จำแนกตามสภาพในการทำงาน อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการและที่ตั้งของหน่วยงานตามภาคภูมิศาสตร์
3. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก
2. เพื่อนำข้อมูล เสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีลักษณะสภาพในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน

2. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน

3. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน

4. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน

5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีที่ตั้งของหน่วยงานตามภาคภูมิศาสตร์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ตามพื้นที่หน่วยงานกองทัพบก ทั่วประเทศที่จัดโครงการ ในปี 2536 รวม 45 จังหวัด จำนวน 266 คน ประกอบด้วย

1. นายทหารยุทธการและการข่าวหรือเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ให้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ของหน่วยทหารกองประจำการ กองทัพบก ที่จัดโครงการ ในปี 2536 รวม 45 จังหวัด จำนวน 176 คน

2. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด/หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดที่ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ตามจังหวัดที่มีหน่วยทหารจัดการศึกษาในปี 2536 รวม 45 จังหวัด จำนวน 90 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 188 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนโดยพิจารณาจากการดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ทั้งประเทศ และจำแนกออกตามภาค การศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ เป็น 5 ภาค คือ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออก แต่ละภาคจำแนกพื้นที่เขตจังหวัด ที่มีหน่วยงานทหารจัดโครงการรวม 45 จังหวัด และจัดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามจำนวน หน่วยทหารที่จัดโครงการเพื่อสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจง ร้อยละ 50 ของแต่ละภาคโดยเจาะจง เอาจังหวัดที่มีการจัดมากที่สุดในแต่ละภาคได้รวม 24 จังหวัด ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ใน 24 จังหวัด จะเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหาร จำนวน 140 คน และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 48 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ ดำเนินการโดยส่งแบบสอบถามไปถึงผู้บังคับบัญชากลุ่มตัวอย่างและถึงกลุ่มตัวอย่างโดยตรงโดยขอ ความอนุเคราะห์หนังสือแนส่งแบบสอบถามจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 27 กันยายน 2537 และส่งกลับเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2537 จากเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบก วันที่ 31 ตุลาคม 2537 และส่งกลับภายในเดือนพฤศจิกายน 2537 รวมทั้งหมดจำนวน 188 ฉบับ ได้แบบสอบถามกลับมา ทั้งสิ้นจำนวน 186 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.94 และคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ไว้ จำนวน 182 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.80

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคัดเลือกเอาไว้เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS โดยวิเคราะห์ข้อมูล

ดังนี้

2.1 ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรในด้านสถานภาพในการทำงาน อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการ ที่ตั้งของหน่วยงานตามภาคภูมิศาสตร์ คิดเป็นค่าความถี่และร้อยละ

2.2 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ใน 5 ด้าน จัดทำโดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 การทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มด้วย t-test

2.4 การทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป ด้วย F-test

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการตอบแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งหมด จำนวน 182 คน เป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยทหารจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 76.90 เจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 23.10 โดยมีอายุต่ำกว่า 45 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 81.30 อายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 18.70 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดที่ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 ปริญญาตรีจำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 85.20 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 และ 1 ปีขึ้นไป เป็นจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 72.00 มีที่ตั้งหน่วยงานอยู่ในภาคกลางจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 235.70 ภาคเหนือ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 38 คน

คิดเป็นร้อยละ 20.90 ภาคใต้ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.70 และภาคตะวันออก จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหาร กองประจำการ กองทัพบก โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.34$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านสื่อ อุปกรณ์ อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.11 - 4.44$) ยกเว้นด้านนโยบายอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.52$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก จำแนกตามตัวแปรใน 5 ด้าน ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ และด้านสื่อ อุปกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ที่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ที่มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัด ที่มีที่ตั้งหน่วยงานอยู่ตามภาคภูมิศาสตร์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหาร กองประจำการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน ด้านนโยบาย คือผู้บังคับบัญชาระดับล่างสุดไม่เข้าใจนโยบายที่กองทัพบกกำหนดหรือส่งเสริม คิดเพียงว่าไม่มีความสำคัญสำหรับหน่วย คิดเป็นร้อยละ 14.29 และการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง บางคนไม่เข้าใจระบบการศึกษา ร้อยละ 10.99 ด้านบุคลากร คือ บุคลากรของหน่วยงานทหารมีภารกิจของหน่วยต้องปฏิบัติทำให้ไม่มีเวลาสอน และมาพบกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.38 และบุคลากรส่วนใหญ่ที่ทำหน้าที่ครูทหารประจำกลุ่มขาดความรู้ นักศึกษาจึงไม่สนใจเท่าที่ควรคิดเป็นร้อยละ 7.14 ด้านวิชาการ คือ นักศึกษาและครูทหารประจำกลุ่มติดภารกิจของหน่วยไม่สามารถ พบกลุ่มได้ คิดเป็นร้อยละ 7.14 และนักศึกษาส่วนใหญ่อ่านหนังสือไม่ค่อยออกและบวกเลขไม่เป็น คิดเป็นร้อยละ 2.20 ด้านงบประมาณ คือ งบประมาณได้รับไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 11.53 และเงินค่าตอบแทนครูทหารประจำกลุ่มน้อยเกินไป คิดเป็นร้อยละ 6.59 ด้านสื่อและอุปกรณ์ คือ หนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด สื่ออุปกรณ์ การเรียน การสอน ไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 48.90 และการไม่ได้รับสื่อ อุปกรณ์คิดเป็นร้อยละ 7.96

แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานที่ไม่ประสบความสำเร็จ ด้านนโยบาย คือ ควรมีการชี้แจงนโยบายให้ผู้บังคับบัญชาระดับล่างได้เข้าใจอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม คิดเป็นร้อยละ 2.75 ด้านบุคลากร คือ ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 4.95 และความแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการให้ชัดเจนและลงวันภารกิจบางอย่างของหน่วย คิดเป็นร้อยละ 4.40 ด้านวิชาการ คือควรมีการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มเพิ่มขึ้นและเพิ่มวิชาบังคับมากขึ้น เช่น วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 6.59 ด้านงบประมาณ คือ การจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 10.40 ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้ครูทหารประจำกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 3.85

ด้านสื่อและอุปกรณ์ คือ ควรจัดสรรหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด สื่อ อุปกรณ์การเรียน การสอน ให้เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 19.78 และควรผลิตสื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัยให้ครูทหารประจำกลุ่มและ นักศึกษายิม คิดเป็นร้อยละ 2.75

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกโดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 4.34$) และรายด้านซึ่งได้แก่ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.39$) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.11$) ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.25$) และด้านสื่อ อุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.44$) อยู่ในระดับเห็นด้วย ยกเว้นด้านนโยบาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.52$) ที่เป็นเช่นนั้นเพราะการพัฒนาให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นความต้องการของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบ ที่ต้องร่วมมือกันส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดผล สำเร็จสูงสุดโดยเฉพาะกลุ่มทหารกองประจำการ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่งที่รัฐบาลและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ มีประสบการณ์มากขึ้นเพราะกลุ่มทหาร กองประจำการก่อนเข้ารับราชการส่วนใหญ่มีความรู้ระดับ ม.1 - ม.6 รองลงมามีความรู้ระดับ ป.1-ป.6 มีอาชีพรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ อาชีพลูกจ้างรองลงมา (พัลลภ เรขะรุจิ, 2534:86) ดังนั้น การส่งเสริม พัฒนากลุ่มทหารกองประจำการให้เข้าใจระเบียบการฝึกหัด ปฏิบัติภาคสนาม การฝึกซ้อมในการใช้อาวุธเพื่อเป็นกำลังของประเทศชาติควรที่จะได้รับความรู้ให้สูงขึ้นควบคู่ไป กับการฝึกหัดการใช้อาวุธเพื่อให้เข้าใจได้รวดเร็ว ถูกต้อง นอกจากนี้ทหารกองประจำการเมื่อ ได้รับการปฏิบัติ เกิดความรัก ความประทับใจในชีวิตทหารต้องการรับใช้ชาติ และเมื่อได้รับ การศึกษาสูงขึ้นสามารถพัฒนาชีวิตตนเอง โดยการเพิ่มวุฒิการศึกษาที่สำเร็จสมัครเพื่อเข้ารับราชการ ทหารได้ อีกทั้งใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นหรือใช้ในการประกอบอาชีพเมื่อปลด ประจําการไปแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ภานุรัต รัตยาภาส (2535:245) ที่กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้น นอกจากปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้อยู่ดีมีสุข 4 ประการคือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัยแล้วยังประกอบด้วย การได้รับการศึกษาและรู้จักแสวงหาความรู้ สมรรถภาพในการทำงาน การมีอาชีพและหลักทรัพย์ และการมีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้แก่สังคม

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2535:192) ซึ่งกล่าวเสนอแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ไว้ว่า... (3) สนับสนุนให้เด็กทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนมีโอกาสได้รับการศึกษาและสอบเทียบความรู้ได้อย่างเหมาะสมตามวัยและระดับการศึกษาโดยพิจารณาจากกฎและระเบียบเพื่อการส่งเสริมการศึกษาตามความเหมาะสม... โดยเร่งขยายการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ให้กว้างขวางและครอบคลุม กลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

การเปรียบเทียบความคิดเห็น

1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีสถานภาพในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เพราะตามนโยบาย กองทัพบกได้มีนโยบายอย่างจริงจังเรื่องการพัฒนาทหารกองประจำการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2524 ในการส่งเสริมให้หน่วยต่าง ๆ ได้ฝึกอบรมวิชาชีพให้ทหารกองประจำการและส่งเสริมให้มีโอกาสศึกษาจนจบการศึกษามัธยมศึกษา ดังนั้นหน่วยทหารทุกหน่วยเมื่อได้รับทราบว่ สิ่งใดเป็นนโยบายของกองทัพบกจะปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและจริงจังทั้งนี้ เพราะทหารเป็นผู้ที่อยู่ในคำสั่งและระเบียบวินัยประกอบกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นโครงการที่กำหนดเป็นนโยบายร่วมกันระหว่างกรมการศึกษานอกโรงเรียนกับกองทัพบก ดังที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2535 ก : 17-19) กล่าวไว้ว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของทหารกองประจำการในกองทัพบกให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นกลไกในการส่งเสริมและพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทหารกองประจำการทุกคนเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาแล้ว ควรศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในระหว่างเข้าประจำการในกองทัพบก โดยมีให้เกิดผลกระทบต่อการกิจหลักของกองทัพบก ประกอบกับกองทัพบกได้มีนโยบายในการพัฒนาทหารกองประจำการ มาโดยตลอดดังที่ อาทกร จันทวิมล (2536 : 15-16) ได้สรุปไว้ว่า

1) พลเอกเสริม ณ นคร ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้ออกคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด ที่ 146/2524 วันที่ 24 มีนาคม 2524 เรื่องนโยบายการพัฒนาทหารกองประจำการให้กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ และหน่วยงานในกองบัญชาการทหารสูงสุด ได้ปฏิบัติตามนโยบายการพัฒนาทหารกองประจำการ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพสูงขึ้น โดยเฉพาะให้ทหารกองประจำการได้รับการฝึกวิชาอื่นต่าง ๆ สำหรับทหารที่อ่านเขียนหนังสือไม่ได้หรือได้รับ

การศึกษาไม่จบภาคบังคับ ให้มีความรู้จนจบการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จเป็นอย่างต่ำ โดย
กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

2) พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ผู้บัญชาการทหารบก ได้ออกคำสั่งกองทัพบก
ที่ 222/2530 เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2530 เรื่องนโยบายการพัฒนากองประจำการโดยส่งเสริม
ให้หน่วยต่าง ๆ ได้ฝึกอบรมวิชาขึ้นทหารกองประจำการให้มีความรู้ในวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งจน
สามารถนำไปประกอบอาชีพได้และส่งเสริมให้ทหารกองประจำการที่อ่านเขียนหนังสือไม่ได้ให้มี
โอกาสศึกษาจนจบการศึกษาคะบังคับตามหลักสูตรช่างฝีมือตามสาขาวิชาช่างกองทัพบก พ.ศ. 2529

3) พลเอกสุจินดา คราประยูร ผู้บังคับบัญชาทหารสูงสุด ได้อนุมัติหลักการ เมื่อ
วันที่ 14 พฤศจิกายน 2534 ให้เหล่าทัพดำเนินการให้การศึกษาทหารกองประจำการ ตามโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษา โดยไม่เสียภารกิจของหน่วย เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2534 เป็นต้น
สำหรับด้านงบประมาณ และด้านสื่อ อุปกรณ์ ผู้วิจัยเห็นว่า อาจเป็นเพราะหน่วยทหารได้รับ
งบประมาณสนับสนุนการดำเนินโครงการจากศูนย์การศึกษาโรงเรียนนอกจังหวัด โดยที่กองทัพไม่ต้อง
จัดสรรงบประมาณสนับสนุน และกรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดซื้อแบบเรียนหมวดวิชาบังคับ 4 หมวด
ให้นักศึกษาชั้นเรียน และนักศึกษาไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขึ้นทะเบียนและลงทะเบียนเรียนในช่วง
ระยะ 2 ปีที่เข้ารับราชการทหารกองประจำการนอกจากนี้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ยัง
จัดสรรค่าตอบแทนให้กับครูทหารประจำกลุ่มด้วย

2. ผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดที่อายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา
ไม่แตกต่างกันอาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มีวุฒิภาวะและความเป็นผู้ใหญ่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้
จากข้อมูลผู้ที่อยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 45 ปีร้อยละ 81.30 สูงกว่า 45 ปีร้อยละ 18.70 ซึ่งอาจมา
จากข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการตามหน่วยทหาร
ส่วนใหญ่จะมอบให้นายทหารยุทธการและการข่าว บางแห่งเป็นรองผู้บังคับกองพัน หรือตำแหน่งอื่น
ตามผู้บังคับบัญชาจะมอบหมาย ซึ่งอายุอาจอยู่ในช่วง 40 - 50 ปี จึงทำให้กลุ่มการแบ่งช่วงอายุ
กลุ่มตัวอย่างที่มีกลุ่มอายุต่ำกว่า 45 ปีและกลุ่มอายุสูงกว่า 45 ปี เปรียบกลุ่มกัน จึงส่งผลให้ความ
คิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาไม่ต่างกัน

3. ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาส

ทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีพื้นฐานการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี กรมการศึกษานอกโรงเรียนมีนโยบายร่วมกับกองทัพว่า ผู้ที่จะเป็นครูทหารประจำกลุ่มต้องผ่านการอบรมตามเกณฑ์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนก่อน ทั้งนี้สามารถเข้ารับการอบรมตามศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคที่เปิดทำการอบรมและผู้ที่ปฏิบัติงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ ส่วนใหญ่จะเข้าประชุมเพื่อรับทราบนโยบายของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัด จึงย่อมมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เพ็ญแข วัฒนสุข (2537:66) ที่พบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ที่มีประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ เริ่มดำเนินการเดือนตุลาคม พ.ศ. 2534 งานวิจัยเรื่องนี้เริ่มศึกษาดำเนินการเดือนพฤศจิกายน 2536 ซึ่งช่วงเวลาของการดำเนินโครงการเริ่มได้เพียง 2 ปีเศษอาจทำให้ระยะเวลาของการรับผิดชอบโครงการของเจ้าหน้าที่ที่มีระยะเวลาไม่ต่างกันมากนัก แต่อย่างไรก็ดี แม้ระยะเวลาของประสบการณ์รับผิดชอบโครงการจะสั้นก็ตาม หากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการได้รับการอบรมความรู้หรือมีพื้นฐานการศึกษาด้านการศึกษานอกโรงเรียน ย่อมทำให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ มีนสวัสดิ์ (2531 : 65) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่เกิน 5 ปีและ เกินกว่า 5 ปี มีพฤติกรรมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านธุรการ และการเงิน ด้านอาคาร สถานที่ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหารและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ที่มีตำแหน่งรอง รองลงมาตามวุฒิศาสตร์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะ การที่กองทัพบกมีนโยบาย

ในการพัฒนาหารกองประจำการ โดยการส่งเสริมให้หน่วยทหารได้ฝึกอบรมวิชาขึ้นและส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าทั้งด้วยหรือช่วยโอกาสทางการศึกษาให้แก่ทหารกองประจำการ ซึ่งปี 2534 กองทัพบกและกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายร่วมกันในการช่วยโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ ดังนั้น เมื่อมีนโยบายดังกล่าวหน่วยทหารซึ่งมีที่ตั้งหน่วยอยู่ในภาคภูมิศาสตร์ต่าง ๆ ก็จะรับนโยบายไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ไม่มีการฝ่าฝืนแต่อย่างใด เพราะทหารจะเป็นผู้ที่อยู่ในระเบียบวินัย การดำเนินงานของโครงการจึงเกิดขึ้นทุกหน่วย จึงทำให้ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานช่วยโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน ประกอบกับหน่วยทหารที่เป็นที่ตั้งจัดทำโครงการช่วยโอกาสทางการศึกษาในแต่ละภาคภูมิศาสตร์อยู่ในถิ่นที่มีความเจริญมีความสะดวกต่อการเดินทาง สามารถประสานงานกับหน่วยเหนือและศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดได้อย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกัน

เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานช่วยโอกาสทางการศึกษาสามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านนโยบาย ผู้บังคับบัญชาระดับล่างไม่เข้าใจนโยบายที่กองทัพบกกำหนดหรือส่งเสริมคิดเพียงว่า ไม่มีความสำคัญสำหรับหน่วย อาจเป็นเพราะทหารส่วนใหญ่ ระดับกองพัน กองร้อย เข้าใจว่า ภาระหน้าที่หลักของหน่วยและของทหารคือการป้องกันประเทศและการฝึกเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของหน่วยและให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอถ้าว่างเว้นจากยามศึกสงครามและการฝึกจะช่วยพัฒนาหน่วย ชุมชน สำหรับการให้การศึกษา การให้ความรู้ไม่ใช่หน้าที่ของหน่วยเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่น หน่วยใดผู้บังคับบัญชาสนใจหรือเห็นความสำคัญ ผลการดำเนินงานจะประสบความสำเร็จสูง ในการปฏิบัติกองทัพบกสามารถเป็นหน่วยงานเสริมในการให้ความรู้แก่บุคลากรของกองทัพบก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาทร จันทวิมล (2536:61-64) ได้ทำการศึกษาแนวทางพัฒนาวิธีการฝึกอาชีพให้ทหารกองประจำการ กองทัพบก พบว่าการฝึกอาชีพทหารกองประจำการได้ถูกกำหนด เป็นนโยบายของกองบัญชาการทหารสูงสุดและกองทัพบก มาตั้งแต่ปี 2528 แต่การปฏิบัติของหน่วยจะขึ้นกับความสนใจ สนับสนุนของผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารและผู้บังคับบัญชาหน่วยเหนือเป็นสำคัญ ที่ได้ผู้บังคับบัญชาสนใจในเรื่องนี้มากก็จะมีผลการดำเนินงานมาก

ด้านบุคลากร ครูทหารประจำกลุ่มและนักศึกษาติดภารกิจของหน่วยจึงปฏิบัติหน้าที่และมาพบกลุ่มได้ไม่เต็มที่ อาจเป็นเพราะ ทหารกองประจำการต้องปฏิบัติภารกิจอยู่เวรยาม ฝึกปฏิบัติพัฒนาหน่วย ช่วยเหลือชุมชน จึงทำให้เห็นได้หน่วยต้องการพักผ่อน จึงไม่ไปพบกลุ่ม อีกประการหนึ่งทหารกองประจำการบางรายอยู่ประจำและทำงานบ้านให้กับบ้านนายทหารไม่ได้รับอนุญาตให้ไป

พบกลุ่มได้ตามเกณฑ์ของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาทร จันทวิมล (2536:61-64) ได้ทำการวิจัยดังกล่าว พบว่า การฝึกอาชีพไม่มีเวลาเพียงพอ ทหารส่วนหนึ่งต้องอยู่เวรยาม ปฏิบัติหน้าที่ชายแดนหรือฝึกตามวงรอบทำให้ไม่มีเวลาฝึกอาชีพ หากจะใช้วันหยุดหรือนอกเวลา ปรากฏว่าทหารต้องการหยุดพักผ่อน ทำให้ไม่สนใจการฝึกนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิทย์ ชัยประกา (2532:86-95) ได้สำรวจปัญหาอุปสรรคในการฝึกอาชีพของพลทหาร ประจำปี 2532 พบว่า การฝึกอบรมไม่ต่อเนื่องเพราะพลทหารติดภารกิจฝึก

ด้านวิชาการ นักศึกษาไม่สามารถพบกลุ่มได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดอาจ เป็นเพราะผลสืบเนื่องจากการที่ทหารติดภารกิจของหน่วย ไม่มีเวลาว่างต้องการพักผ่อนจึงไม่มาพบกลุ่มได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ (2536:28-31) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น สำหรับกลุ่มทหารกองประจำการ ปี 2535 พบว่า ทหารประจำการเรียนแล้วไม่เข้าใจบางวิชา เวลาที่จะศึกษามีน้อยเนื่องจากติดภารกิจของหน่วย

ด้านงบประมาณ เป็นเพราะงบประมาณไม่เพียงพอ อาจเป็นเพราะ การจัดสรรงบประมาณ การดำเนินงานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดสรรให้ตามรายหัวนักศึกษาที่ได้รับข้อมูลจากศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดโดยข้อมูลเหล่านั้นต้อง ได้รับรายงานจากหน่วยทหารซึ่งมีความคลาดเคลื่อนจากการเก็บข้อมูลบ้างเพราะบางหน่วยคิดว่าข้อมูลเกี่ยวกับอัตรากำลัง เป็นความลับ ไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลจริงได้ จึงส่งผลให้การจัดสรรงบประมาณคลาดเคลื่อนด้วย ซึ่งผลการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิทย์ ชัยประกา (2532:86 - 95) ที่พบว่า การฝึกอาชีพของพลทหาร ปัญหาประการหนึ่งคือ การจัดการเกี่ยวกับการตลาด วิทยากร งบประมาณไม่เพียงพอ

ด้านสื่อ อุปกรณ์ แบบเรียนและแบบฝึกหัด สื่อและอุปกรณ์การเรียน การสอนไม่เพียงพอ อาจเป็นเพราะ กรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้จัดหาหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัดให้นักศึกษาทหาร ยืมเรียน จัดคู่มือการใช้หลักสูตร และอุปกรณ์การเรียนการสอนให้ครูทหารประจำกลุ่ม ดังนั้น การยืม หนังสือแบบเรียนอาจวนกลับมาแลกเปลี่ยนกันอ่านล่าช้ากว่ากำหนดและหนังสือบางเล่มอาจชำรุด หักขาด ใช้การไม่ได้ทำให้หนังสือแบบเรียน ไม่เพียงพอ ประกอบกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน ไม่ได้จัดสรรงบประมาณให้หน่วยทหารเป็นผู้จัดซื้อ จัดหาหนังสือ แบบเรียนหรือสื่อ วัสดุเอง ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทร จันทวิมล (2536:61-64) ดังกล่าว พบว่า เรื่องอุปกรณ์การฝึก หรือเครื่องช่วยฝึกไม่เพียงพอ เนื่องจากได้รับงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ งบประมาณส่วนใหญ่ เป็นประเภทวัสดุสิ้นเปลืองและ ค่าจ้างวิทยากรภายนอก

ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรชี้แจงนโยบายและแนวปฏิบัติที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึงและให้ข้อมูลข่าวสารแก่กลุ่มผู้เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย
2. หน่วยงานระดับรองและระดับล่าง เมื่อได้รับทราบนโยบายและแนวปฏิบัติแล้ว ควรมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบโครงการโดยตรงและลดภาระหน้าที่ด้านอื่น ให้น้อยลง ให้ปฏิบัติงานด้านการศึกษาย่างจริงจัง
3. หน่วยงานควรส่งบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเข้าประชุมและอบรมเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ชัดเจน
4. หน่วยงานควรจัดหาวิทยากรหรือครูทหารประจำกลุ่มจากหน่วยงานภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยนผู้ประสบการณ
5. ผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานทหาร ควรจัดสรรเวลาภารกิจของหน่วยเพื่อให้สอดคล้องกับเวลาของกิจกรรมการพบกลุ่มซึ่งปกติการพบกลุ่มรายสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงหรืออาจเปลี่ยนแปลงโดยเลือกใช้วิธีการพบกลุ่มลักษณะอื่น ๆ เช่นพบกลุ่มเป็นรายปักษ์หรือรายเดือน
6. หน่วยงานควรจัดทำแหล่งวิชาการเพื่อให้นักศึกษาใช้เป็นสถานที่ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ เช่นศูนย์การเรียนรู้ ที่อ่านหนังสือพิมพ์
7. กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรปรับปรุงระเบียบให้เอื้อต่อการใช้งบประมาณ และควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น รวดเร็วทันกำหนดเวลา โดยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดอาจบริหารงบประมาณเพื่อดำเนินการโครงการด้วยเงินบำรุงการศึกษา หรือรับการสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรเอกชน
8. หน่วยงานควรร่วมมือให้การสนับสนุนงบประมาณบางรายการที่สามารถจัดสรรได้ตั้งนอกเหนือจากที่ได้ดำเนินการแล้ว
9. หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรช่วยกันดูแลซ่อมแซมหนังสือที่ชำรุดและช่วยหาเพิ่มเติม บุคลากรของหน่วยงานทหารที่มีความสามารถประจำตัว มีคุณูปการต่อการเรียนการสอนได้พลรร่วมดำเนินการ
10. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรขอรับการสนับสนุนจากประชาชนและหน่วยงานอื่นๆบ้าง

ข. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยงานทหาร
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทหารกองประจำการ โดยเฉพาะทั้งสายสามัญศึกษาและสายอาชีพในยุคของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
3. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนของครูทหารประจำกลุ่ม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกพรรณ สุวรรณพิทักษ์. สมรรถภาพที่พึงปรารถนาของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน
สายสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธีเรียนทางไกล ตามทัศนะของ
ผู้ดำเนินงานครูประจำกลุ่ม และนักศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532. อัดสำเนา.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. คู่มือการใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น พุทธศักราช 2530 สำหรับทหารกองประจำการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2534.
- . คู่มือการดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
พุทธศักราช 2530 สำหรับทหารกองประจำการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวง
ศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2534.
- . คู่มือการเทียบโอนผลการเรียนวิชาขึ้นตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ
สำหรับทหารกองประจำการ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ : อักษรไทย, 2535.
- . คู่มือนักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช
2530 สำหรับทหารกองประจำการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
กรุงเทพฯ: อักษรไทย, 2534.
- . สำนักงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน การดำเนินงาน
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ปีงบประมาณ พ.ศ.2533-2536
(เอกสารประกอบการสัมมนาผู้บริหารการศึกษานอกโรงเรียน ระหว่างวันที่ 21-23
ธันวาคม 2535 ณ โรงแรมไพลิน จังหวัดพิษณุโลก). กรุงเทพฯ: 2535. อัดสำเนา.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. นโยบายการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สำหรับทหาร
กองประจำการและกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ:ประชาชน, 2537.
- เจริญผล สุวรรณโชติ. "การศึกษานอกโรงเรียนกับคุณภาพชีวิต", รวมบทความกรมการศึกษา
นอกโรงเรียน. เล่ม 6. กรุงเทพฯ:เพชรสยามการพิมพ์, 2525.
- ลำเบิร์ เละทะกุล, พันเอก. การศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงกลาโหม. บรรยาย ณ หอประชุมสุรสีลา
กระทรวงศึกษาธิการ, 5 สิงหาคม 2514, อัดสำเนา.

- ทิพวรรณ ชำนาญเวช,ร.ต.หญิง (ร.น.). การศึกษาการอบรมหลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบ
เบ็ดเสร็จของนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวน ที่จัดโดยสำนักงานทหารพัฒนาการ
กองอำนวยการ สำนักงานผู้บัญชาการทหารสูงสุด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.
- บุญเชิด ภิญโญอันตพงษ์. การวัดและประเมินผลการศึกษา ทฤษฎีและการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2521.
- ประเสริฐ อรุณรัตน์. ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามทัศนะ
ของผู้บริหารผู้สอนและผู้เรียน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-
วิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- พัลลภ เรชะรุจิ, พันเอก. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อทัศนคติทางการเมืองของพลทหารกองประจำการ:
ศึกษากรณีพลทหารกองประจำการ ผลัดที่ 1 พ.ศ. 2532 สังกัดกองพันทหารราบ.
วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต(การทหาร) สาขารัฐศาสตร์ กรุงเทพฯ:โรงเรียน
เสนาธิการทหารบก, 2534. อัดสำเนา.
- ไพรัช วรรณวงศ์. การประเมินผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ระดับ 3-4 นุทธศักราช 2522 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- เพ็ญแข วัฒนสุข. การปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
— กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
— ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- ภมรพรรณ มณฑาพันธ์ ร.อ.หญิง. การศึกษาปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษา
ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ในหน่วยทหาร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- ภาณุรัตน์ รัตยาภาส. "การไม่รู้หนังสือมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างไร", รวมบทความ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน. เล่ม 4. กรุงเทพฯ:เพชรสยามการพิมพ์, 2525.
- อุไรดา ประภากริชู. ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ตามทัศนะของผู้บริหารผู้สอนและผู้เรียน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. หลักและระบบบริหารการศึกษา หน่วยที่ 6 - 10. พระนคร
อัมรินทร์การนิพนธ์, 2523.
- มณฑา ทศนประดับ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียน
สายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประเภททางไกล ของผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
เชียงใหม่. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ยุวัฒน์ วุฒิมณี. "คุณภาพชีวิตประชากรกับการพัฒนาชนบท, รวมบทความกรมการศึกษา
- นอกโรงเรียน เล่ม 4. กรุงเทพฯ: เพชรสยามการพิมพ์, 2525.
- เย็นใจ เลขาพิช. "การศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต", รวมบทความกรมการศึกษา
- นอกโรงเรียน. เล่ม 4. กรุงเทพฯ: เพชรสยามการพิมพ์, 2525.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
ศึกษาพร, 2531.
- ศักดิ์ชัย นาคเอี่ยม. การศึกษาความสนใจด้านการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพของพลทหาร
กองประจำการสังกัดกองพลทหารราบที่ 9 จังหวัดกาญจนบุรี. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- สิรินาฏ ราชเดิม. การศึกษาความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายในเขตการศึกษา 3. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. การปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุ
และไปรษณีย์ นครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.
อัดสำเนา.
- สุวิทย์ ชัยประกาย, พันเอก. พลทหารประจำการ (อาสาสมัคร) กับการพัฒนาด้านกำลังพลของ
กองทัพบก. กรุงเทพฯ: กองทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง, 2532. อัดสำเนา.
- สำนักงานกองบัญชาการทหารสูงสุด สำนักงานทหารพัฒนาการ กรมพล. กลาง. ขออนุมัติหลักการ
ให้เหล่าทัพดำเนินการจัดการศึกษาให้ทหารกองประจำการตามโครงการขยายโอกาส
ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : 2534. อัดสำเนา.

- สำนักงานกวีรัฐมนตรี สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539). กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 1, 2535.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. รายงานผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปี 2535. กรุงเทพฯ : 2536. ยึดสำเนา.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กองแผนงาน. การสัมมนาเรื่อง "การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" วันที่ 10-11 กันยายน 2536 ณ โรงแรมปางสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ : 2536. ยึดสำเนา.
- สมนึก เจริญทอง. ความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. ยึดสำเนา.
- สมศักดิ์ โสนสวัสดิ์. พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. ยึดสำเนา.
- อนันต์ ศรีอนันต์. ความต้องการของกลุ่มของผู้เรียนการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. ยึดสำเนา.
- อาทร จันทวิมล. เอกสารวิจัยส่วนบุคคลลักษณะวิชาการทหารเรื่องแนวทางพัฒนาวิธีการฝึกอาชีพให้ทหารกองประจำการของกองทัพบก นักศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 35 ประจำปีการศึกษา 2535-2536. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2536. ยึดสำเนา.
- Houle, Cyril O. and others. The American Services and Adult Education. Washington D.C.: American Council on Education, 1947.
- Thompson, B.A. Adult Education in New Zealand. London : New Zealand Council for Educational Research, 1965.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก. หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ที่ ทบ 1007/ ๒๒๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ สิงหาคม 2537

เรื่อง ขออนุญาตถอน

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวเบญจวรรณ วงษ์สกุล เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาชั้นกว่า เพื่อทำปริญญาโท
เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกลสำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.เสาวนีย์ เถวัลย์

ประธาน

รศ.เชิรศรี วิวิธศิริ

กรรมการ

สิ่งที่นิติกรขอความอนุเคราะห์ คือ ขอเชิญ นายวิเชียร เกตุสิงห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบตาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ สิงหาคม 2537

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนว่า นางสาวเบญจวรรณ วงษ์สกุล เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้ที่มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นวิธีเรียนทางไกล สหพันธ์ทหารกองประจำการ กองทัพบก ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์

ประธาน

รศ.เชิรศรี วิวิธศิริ

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอความช่วยเหลือ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือให้ผู้ช่วยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด และหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้ง ขอเชิญ นายพิภพ กาญจนะ และ นายทวีป อภิสิทธิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2537 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดทำแก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 1833

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 สิงหาคม 2537

เรื่อง ขอบขออนุญาต

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษานอกโรงเรียน กทม.

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวเบญจวรรณ วงษ์สกุล เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาชั้นกว่า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกลสำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์

ประธาน

รศ.เชิรศรี วิวิธศิริ

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตขอขออนุญาต คือ ขอเชิญ น.ท.หญิง มธุรส สมนึก เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ
แบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดเห็นแก่่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.กิริยาภา บุญสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทบ 1007/ ๒๕๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 สิงหาคม 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบก

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวเบญจวรรณ วงษ์สกุล เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นวิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์

ประธาน

รศ.เชิษฐศรี วิวิธศิริ

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือ
ให้ผู้บังคับบัญชาการหน่วยหรือนายทหารยุทธการ หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาที่เป็นผู้
ร่วมรับผิดชอบโครงการ ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนสิงหาคม 2537 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯให้แก่บัณฑิตผู้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.หิรัญภา หุลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทบ 1007/ ๖๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ สิงหาคม 2537

เรื่อง ขออนุญาตเพราะ

เรียน ผู้อำนวยการศึกษามหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวเบญจวรรณ วงษ์สกุล เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกลสำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.เสาวนีย์ เกวัลย์

ประธาน

รศ.เชียรศรี วิวิธศิริ

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขออนุญาตเพราะ คือ ขอเชิญ พ.ท.สมชาย สุขมนัส เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความ
ช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดทำแก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

โทร. 2584119

สำเนา

ท ศธ 0205/3886

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม.10300

27 กันยายน 2537

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล

สำหรับทหาร กองประจำการ กองทัพบก จำนวน 2 ชุด

ด้วยนางสาวเบญจวรรณ วงษ์สกุล ข้าราชการสังกัดสำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และอยู่ระหว่างการจัดเก็บข้อมูลเพื่อเสนอวิทยานิพนธ์ โดยทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

กระทรวงศึกษาธิการ ใคร่ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลดังกล่าว โดยขอความอนุเคราะห์ท่านและหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ที่ได้รับมอบหมายอีก 1 ท่าน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และขอความอนุเคราะห์จัดส่งคืนไปทั้ง 2 ฉบับทางไปรษณีย์ โดยผ่านแบบสอบถามที่มีที่อยู่และติดต่อด้านหลังเรียบร้อยแล้ว ภายในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2537

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

วิศิษฐ์ ชุมวรจักษ์

(นายวิศิษฐ์ ชุมวรจักษ์)

ผู้ตรวจราชการกระทรวง ศึกษาราชการแทน

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานนโยบายและแผนฯ

โทร. 2802868

โทรสาร. 2819413

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ยศ.ทบ. (กองส่งเสริมบำรุงความรู้ โทร. 2414054)
 ที่ กท 0461/3330 วันที่ 31 ตุลาคม 2537
 เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับ
 สำหรับทหารกองประจำการ
 เรียน
 สิ่งส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

1. ยศ.ทบ. ได้รับการประสานจากกระทรวงศึกษาธิการ ขอความร่วมมือในการทำเอกสาร
 วิจัย เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการของกองทัพบก ซึ่งจะได้ข้อมูลที่เป็น
 ประโยชน์ ในการที่ ยศ.ทบ. จะพิจารณา แก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการโครงการดังกล่าวต่อไป
2. ตามข้อ 1 ยศ.ทบ. จึงขอความร่วมมือให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่ดำเนินงานโครงการ
 ขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แจกจ่ายแบบสอบถามให้ครูประจำกลุ่ม และเจ้าหน้าที่ของหน่วยที่เกี่ยวข้อง
 ตอบแบบสอบถาม และส่งกลับไปตามที่อยู่ที่แนบมาด้วยแล้วนี้ ภายใน พ.ย.37
 จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณาดำเนินการต่อไป

พล.ต.สุริยะ อาศัรวิราษฎร์
 (สุริยะ อาศัรวิราษฎร์)
 เสธ.ยศ.ทบ. ทำการแทน
 จก. ยศ.ทบ.

หมายเหตุ เพื่อแจ้งหน่วยงานราชการและการข่าวเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วย

ภาคผนวก ข. แบบสอบถามการวิจัย

เครื่องมือประกอบการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการกองทัพบก

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนตัวและทั่วไป

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการกองทัพบก

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และการแก้ไขปัญหา

3. ขอความกรุณาจากนายทหารยุทธการและการข่าวหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ในการตอบแบบสอบถามกรุณาตอบให้ครบทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล และการมีคุณค่าของงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

เบญจวรรณ วงษ์สกุล

(นางสาวเบญจวรรณ วงษ์สกุล)

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและทั่วไปของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

คำชี้แจง ขอให้ท่านตอบคำถามต่อไปนี้ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ตรงกับข้อความ เป็นจริงของท่าน

1. สถานภาพในการทำงาน

- () ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด/หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด
- () นายทหารยุทธการและการช่วย/เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ

2. อายุ

- () ต่ำกว่า 45 ปี
- () 45 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี
- () ปริญญาตรี
- () สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการ

- () ต่ำกว่า 1 ปี
- () 1 ปี ขึ้นไป

5. ที่ตั้งหน่วยงานตามภาคภูมิศาสตร์

- () ภาคกลาง
- () ภาคเหนือ
- () ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- () ภาคใต้
- () ภาคตะวันออก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ใน 5 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านสื่ออุปกรณ์ ตามระดับความคิดเห็นดังต่อไปนี้

- 5 หมายความว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 4 หมายความว่า เห็นด้วย
 3 หมายความว่า เฉย ๆ
 2 หมายความว่า ไม่เห็นด้วย
 1 หมายความว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อ	การดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	<u>ด้านนโยบาย</u>					
1.	กองทัพบกควรมีนโยบายให้หน่วยทหารทุกหน่วยจัดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ.....					
2.	กองทัพบกควรกำหนดให้โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ เป็นนโยบายที่หน่วยต้องปฏิบัติตามต่อเนื่อง.....					
3.	หน่วยทหารมีความเข้าใจตรงกันว่าควรให้ทหารกองประจำการในกองทัพได้รับการศึกษาจบในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น.....					

ข้อ	การดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
4.	ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารที่ดำเนินโครงการควรให้ทหารกองประจำการที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อต่อระดับมัธยมศึกษาตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สำหรับทหารกองประจำการ.....					
5.	หน่วยทหารที่จัดควรประชาสัมพันธ์ความสำคัญและรายละเอียดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาให้ผู้ที้นลาดโอกาสในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนที่จะเป็นทหารกองประจำการได้รับทราบ.....					
6.	กองทัพบกควรกำหนดให้หน่วยปฏิบัติระดับกองพันหรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นหน่วยดำเนินการได้เพราะมีความเหมาะสมและมีความสามารถที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....					
7.	สำนักงานทหารพัฒนา กรป.กลาง กองบัญชาการทหารสูงสุด ศูนย์การศึกษาภาค ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควรออกนิเทศและติดตามโครงการร่วมกัน.....					
8.	การกำหนดแนวปฏิบัติระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และหน่วยทหารในปัจจุบันควรมีความชัดเจนยิ่งขึ้น.....					
9.	กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรร่วมมือกับกองทัพบกประชุมผู้บริหารและผู้บังคับบัญชาหน่วยทหาร เพื่อชี้แจงนโยบายและแนวทางการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ เริ่มประจำทุกปี.....					
10.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควรมีการยึดหยุ่นเกี่ยวกับหลักฐานที่ใช้ในการรับสมัครทหารกองประจำการ ว่าถ้าใช้เวลามากกว่า 1 ปี.....					

ข้อ	การดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	<u>ด้านบุคลากร</u>					
11.	ผู้รับผิดชอบโครงการมีความเข้าใจแนวปฏิบัติและ แนวทางการดำเนินโครงการอย่างชัดเจน.....					
12.	ผู้รับผิดชอบโครงการไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้การดำเนินการไม่ต่อเนื่อง.....					
13.	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด หน่วยงานที่จัดควร แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการ ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหาร กองประจำการร่วมกัน.....					
14.	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดและหน่วยงานที่จัด ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการเพื่อทำหน้าที่ นิเทศและประสานงาน.....					
15.	หน่วยงานทหารที่จัดควรขอความร่วมมือวิทยากรพิเศษ จากภาครัฐและเอกชนเข้ามาเป็นครูสอนหมวดวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิตเพื่อให้ผู้เรียนเกิด ประสบการณ์การเรียนรู้.....					
16.	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดควรประชุมเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบโครงการ ครูทหารประจำกลุ่มทุกภาคเรียน.....					
17.	ครูทหารประจำกลุ่มควรมีประสบการณ์ทางการสอนโดย ผ่านการอบรมครูประจำกลุ่มตามที่กรมการศึกษา นอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดจัด.....					
18.	ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดควรนิเทศให้ คำแนะนำเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการและครูทหาร ประจำกลุ่มอย่างต่อเนื่อง.....					

ข้อ	การดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
19.	ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้บังคับบัญชาหน่วยทหารควรร่วมกันติดตามผลการดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ					
20.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สอนทุกภาคเรียน.....					
	<u>ด้านวิชาการ</u>					
21.	หลักสูตรควรมีการปรับปรุงร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกับหน่วยทหารที่จัดเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา.....					
22.	หมวดวิชาบังคับควรมีมากกว่า 4 หมวดวิชาจากที่จัดอยู่คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ และวิชาอาชีพ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับนักศึกษา.....					
23.	การฝึกวิชาทหาร วิชาเสริมวิชาชีพทหารและวิชาทักษะอาชีพของนักศึกษากองทหารทุกคน ควรให้นำไปเทียบโอนผลการเรียนได้ทั้งหมด.....					
24.	ควรกำหนดให้ครูทหารประจำกลุ่มทำแผนการสอน.....					
25.	ครูทหารประจำกลุ่มควรมีส่วนร่วมในการออกข้อสอบ....					
26.	กิจกรรมการพบกลุ่มหน่วยทหารควรเลือกกระยะเวลาการพบกลุ่ม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง.....					
27.	กิจกรรมการพบกลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรนำนักศึกษาออกไปทัศนศึกษานอกสถานที่.....					

ข้อ	การดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
28.	กิจกรรมการพบกลุ่มนักศึกษาทหารกองประจำการควรจัดให้เพื่อสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในระหว่างและปลดประจำการได้อย่างดี.....					
29.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรมีการติดตามผลการจัดการเรียน การสอนของหน่วยทหาร.....					
30.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรจัดตั้งศูนย์แนะแนวการศึกษาให้กับทหารกองประจำการ.....					
	<u>ด้านงบประมาณ</u>					
31.	กองทัพบกควรสนับสนุนงบประมาณสมทบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการให้กับหน่วยทหารที่จัด.....					
32.	ครูทหารประจำกลุ่มควรได้รับสวัสดิการหรือการพิจารณาความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ.....					
33.	นักศึกษาทหารกองประจำการที่ปลดประจำการแล้วแต่ยังเรียนไม่จบควรได้รับการยกเว้นค่าเล่าเรียนเมื่อเรียนต่อ.....					
34.	กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรเพิ่มงบประมาณสนับสนุนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับทหารกองประจำการ.....					
35.	กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรแจ้งและจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการให้รวดเร็วและทันเวลา..					
36.	กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับบริหารโครงการให้กับหน่วยทหารที่จัด.....					

ข้อ	การดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
37.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หน่วยงานทหารที่จัด ควรขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ จากภาคเอกชนหรือองค์กรท้องถิ่น.....					
38.	หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณควรมีการปรับปรุงเพื่อ ให้มีความคล่องตัวยิ่งขึ้น.....					
39.	แบบฟอร์มการเบิกจ่ายงบประมาณควรปรับปรุงให้มีความ คล่องตัวยิ่งขึ้น.....					
40.	การเบิกจ่ายงบประมาณค่าตอบแทนสำหรับครูทหาร ประจำกลุ่มควรตรงเวลา.....					
	ด้านสื่อ อุปกรณ์					
41.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรมีการจัดสรร หนังสือแบบเรียนใหม่ ๆ และเพียงพอต่อการยืมของ นักศึกษาทหารกองประจำการ.....					
42.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรมีการจัดสรร เทปคลาสเซ็ท วิทยุเทปให้นักศึกษาทหารกองประจำการ ยืมอย่างเพียงพอ.....					
43.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรมีจัดสรรคู่มือ นักศึกษา คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือการดำเนินงาน คู่มือการเทียบโอนหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นปัจจุบันและ เพียงพอกับครูทหารประจำกลุ่ม.....					
44.	แบบฝึกหัดสำหรับนักศึกษาทหารกองประจำการควร สอดคล้องกับเนื้อหาหมวดวิชาบังคับยิ่งขึ้น.....					

ข้อ	การดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
45.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควรสนับสนุนสื่อคู่มือทุกประเภทสำหรับครูทหารประจำกลุ่มเพิ่มเติม แทนของเดิมที่ชำรุด.....					
46.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควรสนับสนุนหนังสือเรียน สมุดแบบฝึกหัดสำหรับนักศึกษาทหาร กองประจำการเพิ่มเติมแทนของเดิมที่ชำรุด.....					
47.	ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ควรสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ เช่น โทรทัศน์ วีดีโอ ดาวเทียม ไทยคม เพื่อช่วยให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนมากขึ้น.....					
48.	หน่วยทหารควรสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนที่เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สไลด์ วิทยูและโทรทัศน์ เป็นต้น.....					
49.	หน่วยงานทหารที่จัดควรสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอน เช่น ชอล์ค กระดานดำ โต๊ะ เก้าอี้ เพิ่มมากขึ้น.....					
50.	หน่วยงานทหารที่จัดควรจัดแหล่งค้นคว้าหาความรู้ให้กับ นักศึกษาทหารกองประจำการ เช่น ห้องสมุด ศูนย์การเรียน.....					

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาของ โครงการและ
แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบกทั้ง 5 ด้าน คือ

1. ด้านนโยบาย

ปัญหาเพิ่มเติม-----

ข้อเสนอนี้จะแนบแนวทางแก้ไข

2. ^๕ด้านบุคลากร

ปัญหาเพิ่มเติม-

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

[illegible]

3. ด้านวิชาการ

ปัญหาเพิ่มเติม-

² ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข-

4. ด้านงบประมาณ

ปัญหาเพิ่มเติม-

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

ข้อเสนอนี้จะแนวกว้างเกินไป

ภาคผนวก ค. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. ดร.วิเชียร เกตุสิงห์	ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านวิจัยการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
2. นายพิภพ กาญจนะ	รองอธิบดีกรมการศาสนา
3. นายทวีป อภิลิทธิ์	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 7 กองส่งเสริมและปฏิบัติการ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน
4. น.ท.หญิงมธุรส สมนึก	หัวหน้าแผนกการศึกษาสายสามัญศึกษา
กองวิชาทั่วไป สำนักงานทหารพัฒนา
กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ
กองบัญชาการทหารสูงสุด
5. พ.ท.สมชาย สุขมนัส	หัวหน้าแผนกส่งเสริม กองส่งเสริมบำรุงความรู้
กรมยุทธศึกษาทหารบก

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวเบญจวรรณ วงษ์สกุล
วัน/เดือน/ปีเกิด	2 พฤษภาคม 2502
สถานที่เกิด	ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2516	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อวิทยากร อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2519	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบำรุงวิทยา อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2521	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2528	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป วิทยาลัยครูจันทระเกษม กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2531	การศึกษานัเทศ วิชาวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2538	การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2522	เจ้าหน้าที่ธุรการ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
พ.ศ. 2525	เจ้าหน้าที่ธุรการ กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2533	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2537	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาส
ทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล
สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก

บทคัดย่อ

ของ

นายจวรรณ วงษ์สกุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
มกราคม 2539

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิธีเรียนทางไกล สำหรับทหารกองประจำการ กองทัพบก ใน 5 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านสื่อ อุปกรณ์และเปรียบเทียบความคิดเห็นตามตัวแปร สถานภาพในการทำงาน อายุ วุฒิกการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการ และที่ตั้งของหน่วยงานตามภาคภูมิศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีเจาะจงจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการของหน่วยทหาร จำนวน 140 คน และของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t -test และ F -test.

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการมีความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษามานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วย ยกเว้นด้านนโยบาย อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มี สถานภาพในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษามานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ และด้านสื่อ อุปกรณ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มี อายุ วุฒิกการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการรับผิดชอบโครงการ และที่ตั้งหน่วยตามภาคภูมิศาสตร์ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษามานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ปัญหาของการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา คือ ผู้บังคับบัญชาระดับ กองร้อย และกองพัน ไม่เข้าใจนโยบายที่กองทัพกำหนดหรือส่งเสริม คิดเพียงว่าไม่มีความสำคัญสำหรับหน่วยบุคลากรของหน่วยมีการจัดทำให้ไม่มีเวลาสอนหรือมาพบกลุ่ม งบประมาณได้รับไม่เพียงพอ และหนังสือแบบเรียน แบบฝึกหัด สื่อ อุปกรณ์ การเรียนการสอนไม่เพียงพอ

5. ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา คือ
ควรมีการชี้แจงนโยบายให้ผู้บังคับบัญชาในระดับล่างเข้าใจอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ควรมี
การฝึกอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรสม่ำเสมอ ควรจัดกิจกรรมการพบกลุ่มเพิ่มขึ้น เพิ่มวิชาบังคับ
มากขึ้น เช่น วิชาภาษาอังกฤษและวิชาวิทยาศาสตร์ ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น และควร
จัดสรรหนังสือ แบบเรียน แบบฝึกหัด สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอ

A STUDY OF THE OPINIONS ON PROJECT ASMINISTRATORS
IN THE EDUCATIONAL EXTENSION AT LOWER SECONDARY
EDUCATION LEVEL BY LONG-DISTANCE METHOD FOR
THE CONSCRIPT UNDER THE ROYAL THAI ARMY.

AN ABSTRACT

BY

BENCHAWAN VONGSKULE

Presented in partial fulfillment of the requirements for
the Master of Education degree in Adult Education
at Srinakmarinwirot University

January 1996

The purposes of this research were to study the opinions of the project administrators in the educational extension at lower secondary education level by long-distance method for the conscript under the Royal Thai Army program in 5 aspects : policy, personal, academy, budgeting and teaching material; and to compare those opinions according to working status, age, educational background, project experience, and location center. The specific samples were 140 project administrators from the Royal Thai Army and 48 project administrators from the provincial non-formal education centers. Questionnaires were used in collecting data and then analyzed by mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The important results of this research were as follows :

1. The opinions of project administrators in the educational extension both as a whole and in each aspect were at average level of agreement except the policy was at highest level.
2. The opinions of project administrators with different working status as a whole has no significant difference, when considered in each aspect it was found that policy, budgeting and teaching material were significant difference at .05 level.
3. There was no significant difference among the opinions of project administrators with different age, educational background, project experience and location center both as a whole and in each aspect.
4. Problems in the educational extension were the lower level of the administrators did not understand the policy, they had no time, budgeting, books, and the teaching material were not enough.

5. Suggestions were the policy should be declared clearly, training should be given to the project directors, group meeting should be increased especially in English and Science, budgeting, books and teaching materials should be increased as well.